The New York Pub Lib
476 Fifth Ave

„Vienybe Lietuvninku"
IŠEINA KAS SEREDA
Brooklyn, :: New York.
Prenumerata metams:
Suvienytose Valstijose..... $2.00
Europoje ir kitur..... $3.00
Kanadoje $2.50
Prenumerata mokama iš viršaus
Prenumerata metams skaitosi nuo laiko užsirašymo, ne nuo Naujų Metų.
Apgarsinimų kainų klauskite laišku.
J. J. Paukštis ir K. Brazys
120–124 Grand st.
Brooklyn, New York.

The Lithuanian Weekly
„Vienybe Lietuvninku"
PUBLISHED
EVERY WEDNESDAY
Brooklyn, :: New York
Yearly subscription rate
In the United States..... $2.00
To Foreign Countries..... $3.00
To Canada $2.50
Advertising rates on addication.
Address all communication to publishers:
J. J. Paukštis & K. Brazys
120–124 Grand st.
Brooklyn, New York.

Visuomenes, literaturos ir politikos savaitinis laikraštis.

Nr. 46. Brooklyn, N. Y. 15 d. Lapkričio (November) 1911m. Metai XXVI.
Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under Act of March 3-rd, 1879.

Pirmą syk bus vaidinama Brooklyne
MELODRAMA
BIRUTĖ
Žodžiai ŽEMKALNIO. Muzika MIKO PETRAUSKO.
VAIDINS
SCENOS MYLĖTOJAI.
McCADDIN HALL
BERRY STREET, tarp South 2-ros ir 3-čios BROOKLYN, N. Y.
Lapkričio (Nov.) 25 d. 1911.
Durys atdaros nuo 7:20. Prasides lygiai 8:15 vakare.
Inžanga $1.00, 75c, 50c ir 25c.
Labai daug triuso ir kašto padeta parengimui šio veikalo.
Loš ir dainuos in
100 dainininkų su pagelba 16 muzikantų.
Nepraleiskite šios progos, nes tikrai gailesites.
Po perstatymo bus šokiai. ::
Svetaine netoli nuo Grand Street, Brooklyne.
Tikietai parsiduoda jau dabar „Vienybes Lietuv." Redakcijoj, 120 Grand St., pas rengejus ir narius Scenos Myletoju choro.

VIEŠIEJI SKAITYMŲ RATELIAI.

Kiekvieną rudenį amerikiečių lietuvių stambesnėse kolonijose pakila subruzdimas delei „viešų surengimų". Pas mus šitie „surengimai" apima viską, kas tik atsibūna salėse ir nuo pagrindžių; vadiname surengimais: balius, teatrus, koncertus, prakalbas, paskaitas, etc. Tie surengimai vieni būna lengvesni, kiti sunkesni. Bet abelnai imant, jie patraukia prie darbo beveik visas mūsų inteligentų ir šiaip prasilavinusių veikėjų spėkas. Su teatrais, koncertais, paskaitomis, užsiėmę esti būreliai lietuvių, kryžiuojasi darbai vienų su kitais, lenktyniuojasi, net užbėga vieni kitiems kelius, ir per tai kaip vieni taip ir kiti gana įvargsta, įsipyksta, net per laikraščius išsižodžiuoja, taip kad paskui daugelis net su pirmesniais savo draugais ilgai nebenori susitikti arba susitikdami ant gatvės... išsilenkia viens kito ištolo. Nėra mat pas mus da didelio vienybės supratimo. Kokiame miestelyj susitveria choras. Bet žmonelės del menkniekių nesugyvena jame ir štai keli susitarę tveria vėl kitą. Tas-pats su scenos mylėtojais: grupelė lošia vieną kokį veikalą, štai tuojaus susibaudžia ir kita grupelė, ir lošia kitą, tankiai net tą pačią dieną! Ir abeji skursta, nes palidalina spėkas ir nieko doro ne benuveikia. Turės ateiti laikas, kad mūsų scenos ir viešų surengimų veikėjai ims vienytis ir didelėmis spėkomis pasirodyti prieš lietuvių visuomenę, kaip ve dailų pavyzdį davė Vilniaus scenos mylėtojai, kada dvi scenos draugijos, po ilgos konkurencijos, susiprato niekus darą ir pernai susiliejo „Rūton".

Kokį tiktai mes darbą paimsim, visuomet atrasim, jog tik išvieno ir didelėmis spėkomis galima jis lengviau atlikti. Ko vienas nepakels, tą du įvalios. Kur du pails, tęnai trečias juos parems. Kur trįs pradės silpti, tęn ketvirtas priduos energijos. Daugiau vienu žingsniu pridūrus galima kartais greičiau užbaigti milžinišką kelionę. Vienas pridėtas energijos ir sutvirtinimo žodis gali suturėti nuo puolimo dideli darbą ir nemažą draugiją. Kam šiandien tveriasi trustai, syndikatai, gigantiški mergerai? Delto, kad prigimties įstatymai verste verčia žmoniją tuoptis į būrelius prie tam tikrų darbų. Išto ir mums reiktų nuolatos mokintis, — reikia mums tuoptis į vienus būrius prie šiokių ar tokių darbų. Tada mes nenuvargsime, kaip dabar pavieniai dirbdami; nereikalausime įsipykti vieni kitiems, nes tada lenktyniuosime tik geruose darbuose, o ne ypatiškumuose. Ir visuomenė daug daugiau mus pamylės, pagirs, užjaus, parems, nes ji matys išto didelę sau naudą.

Nusidirbimas ir pervargis pas mus gimdo desperatus ir kenkėjus vieni kitiems. Kiekvienas, paskiriui, stengiasi pasaulio gūdrybę susirasti ir jis vienas pasakyti savo žmonėms, ką tokį naujo, ką tokį negirdėtą. Tuom tarpu jis to negali atlikti. Jis nežino, kad šitas, kas jam išrodo naują, yra jau senai kieno-nors pasakyta ir parašyta. Reikia tik labjau pamylėti kitus žmones, atidžiai klausyti ką kiti šneka ir rašo; reikia kitų savo tautos žmonių raštus skaityti. Tada nereikės taip baisiai ir mūsų jaunjems veikėjams nuvargti ir pykti paskui ant žmonių, kad jo triūso nepripažįsta, kad jam į akis pasako: ve, tu sakai, kad čia naujas dalykas, o męs jau senai apie tai skaitėm arba girdėjom!

Nelabai senai buvo pastebėta mūsų laikraštijoje vienas ar du nauji veikėjai. Čia nesvarbu jų vardus minėti, bet svarbu — džiuginantis faktas: jie iš desperatų virto darbo žmonėmis, iš juodo bevilties ir klujojimų kelio, iškėlė jie žingsnį platesnin svietan. Jie pradėjo interesuoties mūsų visuomenės gyvenimu, rašo blaivai, ir kritiškai apie vieną ir apie kitą mums svarbų dalyką, išreiškia drąsų savo kriterijų, daro išvedimus. Be abejonės, juos mūsų publika pamylės. Publika pamyli kiekvieną, kuris apie ją nuoširdžiai rūpinasi, kuris atiduoda jai savo sielą. Ir kas dar buvo pastebėta,— tai D-ro V. Kudirkos intekmė ant šių vyrukų. Jie savo rašteliuose praveda velionio mūsų veikėjo pažiūras, cituoja net jo ištisas frazes, paseka jo gyvasties syvais užrašytas mūsų nacionalines mintis. Štai kur žmonės eina geru keliu, kuriuo eidami padarys daug gero mūsų tautai ir paliks savo vardą inbriežę į plačią ateities historiją. Ir nedaug jiems tereikėjo triūso jie paėmė studiuoti didelio mūsų publicisto ir filosofo Kudirkos raštus. Kiti apgailėtinos desperacijos žiakeliai pardavinėja saliūnuose Dr. Kudirkos raštus už... „skūnerį" alaus, o kiti mat pasiėmė šituos raštus už savo pasauležvalgos vadovą. Kas laimingesnis, ir kas mūsų tautos akyse vertesnis pagarbos, nebereikia čia sakyti...

Daug pas mus rašoma ir kalbama apie mūsų ateitį. Bet maža kas jaja tinkamai rūpinasi. Daug nurodoma apie vienybės svarbą, bet mažai tejieškoma prie šito kelių, mažai tesurandama to vienijančio cemento. Šitas cementas turės būti surastas mūsų pačių praeityje, — nes tik ant praeities visas svietas budavoja savo ateitį. Surasime męs tatai savo historiją skaitydami ir mūsų rašytojų raštus studiuodami. Tik reikia jie studiuoti ištisai. Kiekvienas rašytojas indeda į savo raštus visą savo gyvenimą, visas savo nemiegotas naktis ir prasėdėtas prie mokslo, darbo ir mintijimo valandas. Jisai sutraukia savo tautos visą savo gadynę, visą savo tautos sielą ir filosofiją. Ir kas jų raštus ištisai skaito, perskaito ir suvienija su savo gadyne, su savo mintimis, tas yra didelis ir tautai naudingas žmogus, nes kiekvienas jo pasakytas žodis bus perlas, bus naujas žiburėlis mūsų liūdno gyvenimo ūkuose, bus vadovas mūsų klajojančios vargdienių minios...

Tūli iš mūsų — net dauguma iš mūsų — labai mažą svarbą deda ant praeities ir savo historijos žinojimo. Tai yra milžiniškas paklydimas! Žinote, kas tai yra praeitis? Žinote, kas tai yra praėjusis tautų gyvenimas? Tautų gyvenimas yra lygus žmogaus gyvenimui. Kas nežino praeities, tas lygus tam žmogui, kuris ligos ar smegenų sukrėtimu nebeatmena savo nevien kūdikystės, bet ir vakarykščios dienos. Kaip nelaimingas toks žmogus? Kaip nelaimingu jaustųsi kiekvienas iš mūsų, jei jam kas atimtų visus atminimus iš kūdikystės iki vakarykščios dienos! Savo praeities nebeatmena, ateities nežino. Pasilieka jam tik išblyškusi ši diena. Kur jis nueis — jis pats nežino. Keleivis tik tada supranta savo nueitą kelią ir gali damieruoti likusį kelio galą, kada atsižvelgia į praeitą kelionę.

Jei męs norime pasilikti kulturinga tauta, tai neatsilikime nuo kitų tautų. Kitos tautos gerbja savo buvusių ir esančių rašytojų ir veikėjų darbus. Antai amerikonai turi savo taip vadinamuosius „Reading Circles" (skaitymų ratelius). Vokiečiai, žydai ir francūzai irgi turi savo tokius ratelius. Per susirinkimus jie paima Baconą, Emersoną, Carlyle, Goethe, Schelingą, Schopenhauerą, Tolstojų. Paima vieną kokį įžymesnį straipsnelį ir balsiai, išlėto, su dėta perskaito ir ima apie tą dalyką diskusijas. Tokiu būdu publiką supažindina su didžiaisiais savo tautų minties vadovais, apibūdina jų raštus, pažadina publiką jais sekti, iškelia didžiuliausius klausimus ir šimtus jaunų tautos širdžių sukelia prie naujų ir didelių darbų. Tie skaitymų rateliai ir sutveria Amerikoje naują blizgančios ir brangios kulturos kartą. Skaitymai historiškų ir klasiškų raštų yra tai visų tautų jaunuomenės cementas. Paimkim bibliją. Kas iš tos biblijos? — pasakys ne vienas lietuvis, kuriam vistiek tamsi tebėra senovės gadynė, ir kuris nežino, ar Abrahomas su Vytautu vienais metais gyveno, ar vienas iš jų biskį pirmiaus. Vienok netaip yra pas amerikonus ir vokiečius. Antai garsi klasiškų raštų skaitytoja, Alice Chapman iš Bostono, važinėja po visus miestus ir skaitymų rateliuose deklamuoja iš biblijos dramatiškas vietas. Jos eina klausyti augšta inteligentija, žmonės nereligiški, aktoriai, dramaturgai. Akyva pasiklausyti ir šviežiai prisiminti tokius senovės žydų ir kitų tautų dramatiškus epizodus, kaip egyptėnų septynerių metų badas, faraono žydų vijimas, kova mažiuko Dovido su milžinu Goliathu, Babylonijos nelaisvė, Herodo išskerdimas tūkstančių kūdikių. Tituso išgriovimas Jeruzalės ir sudeginimas gražiausio pasaulyje dievnamio su miniomis žmonių.

Taip. Vieši skaitymai praeities raštų padaro minią inteligentiška, netik ją mokina, bet dar informuoja, kas reikia miniai skaityti ir kokią pažangią nuomonę išsidirbti. Tokie skaitymai būtinai turės ir pas mus įvykti. Juk męs turime savo literaturos perlus. Turime savo historikus Daukantą, Valančių, Šliupą, Basanavičių; savo publicistus filosofus Ivinskį, Kudirką, Vidūną, Čiurlionienę — visą jų eilę „Aušrinėje", „Draugijoje", „Laisvojoj Mintyj"; savo dainius: Duonelaitį, Baranauską, Maironį. Turime neblogą pradžią literaturos historijai („Lietuvos raštai ir raštininkai"). Turime neblogus veikalus ir iš kitų kalbų verstus („Gyvenimo mokykla"). Tik reikia padaryti pradžią,—kaip jau sykį minėjom, jog Rochesterio T. M. D. kuopa tą pabandė, — padaryti tą pradžią ant platesnės papėdės: įvesti klasiškų raštų skaitymus po visus miestus ir miestelius. Nauda iš to bus milžiniška. Darbo turės kiekvienas labjau-mažiau apsišvietęs lietuvis, ir tokiu būdu bus kam pasivaduoti, nereikės privargti, nereikės konkurencijos vesti, pykties, barties, o liaudžiai atsidarys lygšiolai užrakintas gausus švietimo šaltinis.

PERŽVALGA.

// **Lietuvos žemlapis.** Gavome žinią, jogei p. B. K. Balutis baigia rengti Lietuvos žemlapį. Tuom tarpu užbaigta Suvalkų gub. žemlapis, — lieka padaryt jo reviziją ir priruošti galutinai į spaudą. Manoma apie Naujus Metus jau pavesti spaustuvei. Delko dabar bus leista tik Suvalkų gubernijos žemlapis, apie tai paaiškina autorius sekančiai:

„Po daugiaus, negu keturių metų tyrinėjimo ir rinkimo medžiagos sutaisymui žmoniško ir PRAKTIŠKAI NAUDINGO Lietuvos žemlapjo, priėjau prie nuomonės, jog šiuom laiku negalima išleisti nors kiek platesnio žemlapjo visos Lietuvos. Priežastis yra tokia:

„Vienoms dalims Lietuvos (pav., Suvalkų gub.) yra surinkta pakaktinai medžiagos, kitoms gi, kaip, pavyzdin, Vilniaus gub., atsakančiai plačios medžiagos trūksta delei didelio surūsinimo, arba sulenkinimo jų vardų. Todel, leidžiant žemlapį visos Lietuvos, vienos vietos būtų pilnos ir teisingos, kitos gi — pusiau plikos ir su vardais abejotino tikrumo. Tas privertė mane permainyti leidimo planą. Iš pradžios bus leidžiami žemlapjai **atskirių** gubernijų tokioje tvarkoje: Suvalkų gub., po tam Kauno ir pagaliaus Vilniaus gub. Tik tada, perėjus šiems žemlapjams per kritiką (ypač teisingume lietuviškų vardų), bus sutaisytas didelis žemlapis **visos Lietuvos.** Su šita mano nuomone pilnai sutiko Liet. Mokslo Draugija Vilniuj (kuri, remdama mano darbą, maloniai teikėsi pavesti man savo visus vardų rinkinius), taipgi kun. J. Tumas ir kiti, kurie bandė rimčiau įsigilinti į išrišimą šito painaus klausimo.

„Visi šitie žemlapjai bus taip plačiai apdirbti, kad tikrai atsakytų reikalavimams netik mokyklų, bet ir plačios visuomenės: didelis skaitlius kaimų, pažymėjimas skirtinomis spalvomis rubežių ir pačių pavietų, parodymas skirtinais ženklais miestų, bažnytkaimių, gelžkelio stočių, pačtų ir telegrafų, nurodymas pliantų (šosiejų) ir vieškelių, visų upjų ir ežerų — vis tai bus ypatybės, į kurias atkreipta rūpestingą atidžią.

„Toks Suvalkų gubernijos žemlapis jau yra praktiškai užbaigtas (20 per 28 colius didumo) ir apie Naujus Metus bus atiduotas spaustuvėn. Jis turės daugiau trijų tūkstančių vardų ir bus išleistas penkiose iš viso spalvose. Po jo eis Kauno gub. žemlapis".

•

// **„Litwos" sunkiosios dienos.** Kitoje vietoj atspausdiname gerbjamo A. Rutkausko gana jautrų atsišaukimą, kuriuomi jisai kviečia amerikiečius lietuvius, kad paremtų vargiai besiritantį laikraštį ‚Litwą', leidžiama p. M. D. Silvestravičiaus, gaivinimui tėvynainiškų jausmų tarpe sulenkėjusių Vilniaus lietuvių. Jeigu paramos nesulauksianti, tai „Litwa" gal ir turėsianti sustoti. p. A. Rutkauskas apie tatai paakindamas, pritaria, jog užgesus tam laikraščiui, mūsų visa visuomenė turės jaustis kaipo prasižengusi, jei su laiku neparėmė tokio svarbaus kultūrinio darbo.

Parėmimas labai reikalingas ir mes nuoširdžiai prikviečiame mūsų skaitytojus, kas kuo gali medžiagiškai ir morališkai paremti: kas užsirašydamas, kas kitus pakalbindamas užsirašyti, ypač tose vietose, kur gyvena daugelis vilniškių ateivių ir yra pusėtinai sulenkėję. Daugiau gi nieko negalime pasakyti. Ne — turime dar pasakyti... Mes panename rusų teisingą priežodį, kad: „besigelbjantį ir Dievas pagelbsti". Mums visgi rodos, kalir laikinai keletas skaitytojų iš Amerikos „Litwai" prisidės, tai bus da nedidelė paliūdžia. Reikėtų šitą laikraštį mūsų spaudai morališkai paremti, apsimainyti su jo nuomonėmis, parodyti visuomenei, kas jame rašoma, o vėl jis turėtų rašyti, kas pas mus dedasi Amerikoje, ypač tarpe sulenkėjusių lietuvių išeivių. Tada užsimegstų platesni su Amerikos lietuvių visuomene ryšiai, ir visuomenė drąsiai neleistų tokiam laikraščiui pražūti. Bet ar tas buvo galima? Ne! Mes Amerikos lietuvių laikraščiuose tankiau randame paminėta vardą ir politiką rusų juodašimčių organo „Russkoje Znamia", negu „Litwos"! Kodel taip? Turbut del šios priežasties: „Litwa" — tebus mums atleista už aštrumą — labai bajorišku tonu mūsų laikraštijoj laikėsi, ji laukė, kad amerikiečiai jos jieškotų ir platintų, o ji Amerikon... nenorėjo pasirodyti. Prisipažįstame, kad męs nėsame dar „Litwos" visiškai matę!... Taip rodos ji elgėsi ir su kita mūsų spauda. Bent nesimatė niekur jos pas mus minima. p. Rutkauskas pamini bujojančius šiuos laikraščius: „Draugiją", „Lietuvių Tautą", „Jaunimą" ir „Teatrą". Pridėjęs da ir „Litwą" jis su entuziazmu juos pakelia ir pataria visiems laikraščiams nuo jų mokinties. Męs neniekinam p. R. entuziazmo — jis labai geras. Tik vargiai męs galim visko nuo jų mokinties, — ypač kaip ve nuo „Litwos" bajoriško kiutojimo, sau vienai užsidarius, o paskui šaukimosi paramos. Nebe tais keliais reikia laikraščiams eiti. Tada demokratinė visuomenė juos pamylės ir rems.

•

// **Nei laisvamaniai—pirmeiviai (lenkai) šovinizmo neišsilenkia.** Skaitytojas ras kitoje vietoj akyvą pranešimą. „Lietuvos Žinios" rašo, jogei net lenkų laisvamanių organas „Myśl Niepodległa" — Varšavoje, pradėjęs lietuvius ignoruoti ir pajuokti lietuvius veikėjus, — jei ne kuo kitu, tai nors prikibdami prie žmogaus lietuvio pavardės! Tai ženklyvas faktas ir męs turime jį užsižymėti. „Myśl Niepodległa" kovoja su Roma iršiaip jau klerikalizmu. Priimkim šitą, sakysim, už gerą piningą. Ji sakosi esanti „neprigulminga mintis". Dar labjau sveikiname. Ji praveda liberališkas idėas gerbtino rašytojo Niemojevskio — puiku. Bet kodel ji lietuvių neapkenčia? Čia męs ir prieiname prie amžinosios problemos, kad „savi marškiniai artimesni kūnui". Lenkai laisvamaniai ir socialistai visuomet pasilieka lenkais, kaip vokiečiai — vokiečiais, anglai — anglais, rusai — rusais. Savo tautystę kiekvieni iš jų kelia pirmyn, nors ir svetimųjų tautų lėšomis. Ir jų niekas nepapeiks, nes jie stovi ant Darvino teorijos, kad „stipresni tik ištveria gyventi, o silpnesni — miršta". Kaip laisvamaniai taip ir socialistai pirmiausiai savo tautos reikalus aprūpina, o paskui jau pasiūlo likusius ideališkus trupinėlius mažesnėms tautoms. Kur tik nepasigrįši, visur su tokiais faktais susidursi. Reiktų iš šito pasimokinti ir lietuviams. Reiktų nepasitikėti gražiais svetimųjų žodeliais, kur einasi kova už būvį. Reiktų lietuviui pirmiausiai jieškoti savo tautystei didelės vienybės, sąryšio ir spėkos, o tada jau dabinties gražiausiais tarptautiškumo žodeliais. Reiktų ir mūsų renegatams paliauti šmeižus savo historiją, vadinus Lietuvos kuningaikščius Mindaugį, Vytautą: „pardavikais", „niekšais", „plėšikais", „kraugeriais" (žr. „Keleivį" N42), nes viena, kad šitokis savo tautos praeitį šmeižti darbas yra be galo kvailas, antra — už tą išgamystės darbą nei svetimi nepagirs: gerai jei da numes kokius trupinius nuo savo stalo; tankiai jie tik paspirs su koja besilaižančių prie svetimųjų kulnės mūsų renegatus...

•

// **Ant galo pamatė.** „Kova" su sykiu pamatė paikumą savo agitatorių, kurie važinėdami po lietuvių kolonijas agituoja skaityti „Kovą", o pliovoja ant kitų laikraščių. Todel nr. 45 „Kova" sako:

„Reikia papeikti ir drg. Perkūną už tai, kad jis boykotavo „Vienybę Lietuvninkų" savo prakalbose Philadelphijoje, drausdamas skaityti ją. Tai senas ir netikęs kuningiškas įrankis ir varžymas laisvės".

Šiuo kartu „Kova" teisybę pasakė. Tik da nepilną teisybę, nes ką tokie nesveiki žmogeliai-agitatoriai pliauškia ant mūsų laikraščių, tai dar niekad mūsų kuningai to nedarė ir nedrįso taip paikai ant estrados savo laikraščius girti, o kitus peikti, ko netik paprastoji etika neleidžia, bet ir šalies įstatymai draudžia. Bet tokiems mūsų agitatoriams mat ir jūrės sulyg kelių.

•

// **Prie įskundimo S. L. A.** Pereitame „V. L." num. paminėjome, jog kaži-koks niekadėjas S. L. A. įskundė. „Tėvynėje" N45 randame šiaip paaiškinta:

„Niekados S. L. A. neturėjo tokių „geradarių", kaip dabar. Jiems rūpi S. L. A. gerovė ir prasiplatinimas, o kad tai atsiekti, reikia S. L. A. užkenkti. Nesenai teko sužinoti, kad tūlas tokių geradarių paėmė ir įskundė New Yorko valstijai S. L. A., kaipo „nelegališką organizaciją". Kas skundė — negalima pasakyti, bet faktas pasilieka faktu. Nemanome, kad kas išeitų nelabo iš tų mūsų geradarių darbo, nesa S. L. A. yra padavęs aplikaciją į New York'o valstiją linkui užregistravimo, ir pasitikima, kad bus užregistruotas. Vienok gi reikia apgailistauti, kad mūsų tarpe (skundė lietuviai) vis dar randasi žmonių, kuriems ir žodis „niekšas" yra per daug mandagus".

•

// **Shenandoah'rio Tautiškas Namas.** „Darb. Viltyje" (N44) randame gražiai aprašyta apie pradėtą Shenandoah lietuvių statyti „Tautišką Namą". Rašo:

„Pereitoj nedėlioj, 29 d. spalinio, buvo visuomeniškas susirinkimas reikale statymo Tautiško Namo Shenandoah'ryje. Šis susirinkimas padėjo tikrus pamatus tam namui, nes priėmė komisijos išdirbtus pirmutinius įstatus ir pradėjo priiminėti prisirašymą tų, kurie prisidės piningais prie statymo. Žmonių susirinkime buvo labai mažai, bet visi buvo labai entuziastiški. Kada pradėjo prisirašinėti, kiek katras „šėrų" ims, tai iš mažo pulkelio tapo paimta „šėrų" arba akcijų už $1260.00. Taigi pasirodo, kad piningus bus nesunku surinkti ir Tautiškas namas tikrai bus pastatytas.

„Vardas Tautiškojo Namo bus „Milda" — žodis lengvai ištariamas svetimtaučiams. Pirmutinė kapitalizacija bus $75,000.00. Akcijos arba šėrai bus po $10, kad kiekvienam būtų prieinama nusipirkti. Kaip sakėme, jau per tą patį mitingą tapo užsirašytą akcijų už $1,160.00. Išrinkta komitetas iš dviejų: pp. Kazūno ir Bridickio".

IŠ VISUR.

× **Konstantinapolio gaisrai.** Turkų sostapilėje Konstantinapoliuje tebeina mysteriški padeginėjimai namų. Pastaruoju gaisru Stambuloje supleškėjo 400 namų. Nuostolių apie 400,000 svarų.

× **Užsienyj naujas rusų laikraštis.** Paryžiuje išėjo pirmas numeris rusų laikraščio „Budušče", kurį rėdo žinomas V. Burcevas. Čia rašoma, jog Azevas pareikalavęs eserų centro komiteto, kad jį (Azevą) paduotų partijos teismui. Komitetas tatai atmetęs.

× **Nepriėmė bedievystei aukos.** Tūlas turtingas vokietys, gyvenantis Hollandijoje, paaiūlė Leipzigo universitatei keletą milijonų markių, bedievystės propagandai. Universitatė galvojo-galvojo ir ant galo šitą dovaną atsisakė priimti.

×**Italams pradeda nesisekti.** Iš Tripolio praneša, jog italams pradeda visai nesisekti. Taip va Barka valstijoje turkai atsigriebė Vidužemio pajūrės didelį miestą Derna, kur sakoma kritę 500 italų vaisko ir 18 kanuolių iš jų turkai atėmė. Turkams pridavė energijos ir kitos šalis, kurios labai pasipiktino ant italų už išskerdimą 4000 nekaltų arabų. Net anglų ir vokiečių laikraščių karės reporteriai McCullagh ir Gottberg nusiuntę italų gen. Caneva kortėles ir pasakę, jog nenorį bedalyvauti tokioje karėj, kur siaučia banda žūdikų, tai yra italų armija.

× **Rusų—persų nesutikimai.** Rašyta buvo, kad persų valdžia konfiskavo visus turtus princo Šua-Es-Sultanė, kuris yra broliu ex-šacho Mahomed-Ali. Taipgi rašyta, kad rusų valdžia už tai protestavo, nes visi minėti turtai yra Rusijos bankuose, iš kurių paėmus milijonus, Rusija netenka didelio pelno. Dabar šitas dalykas visai pasiaštrino. Matydama, jog Persijoje tebesitęsia betvarkės, Rusija pareikalavo, kad Persija prašalintų savo žandarus, o priimtų jų vieton rusų organizuotus persus-kazokus. Jei šito neišpildys, Rusija grumoja užimsianti persų provincijas Ghilan ir Mazaderan, prie Kaspijos jūros. Rusija mato, kad francūzai su vokiečiais dalinasi Maroką, italai pasigriebja Tripolį, — todel ir ji nesnaudžia nuo savo kaimynų ką-nors išpešti.

× **Išrado liūdėsio mastą.** Paryžiuje Dr. Heurthe išrado systemą, kaip reikia išmatuoti žmogaus liūdėsis ir kaip nuo jo gydyti. Geriausis esąs vaistas — atsisėsti ir tolei mįslyti apie liūdimą dalyką, iki pasirodys, kad nėra ko liūdėti.

× **Elzas—Lotaringija.** Atgavusi iš Vokietijos autonomiją ši šalutė perleido pirmutinius rinkimus į parliamentą visuotinu, tiesum ir slaptu balsavimu. Išrinkta: 13 klerikalų, 5 socialistai, 2 liberalai, 9 sąnariai „bloko" — susijungėlių.

× **Persų dalykai.** Persų medžilis (parliamentas) priėmė naujus įstatymus, kuriais leidžia savo 21 metų piliečiams balsuoti ir patvirtina visokių religijų ir tautyščių lygybę.

× **Shakspiro raštai parduoti.** Londone tapo parduota apie šimtą senų Shakspiro veikalų pirmojo leidimo. Kas tas brangenybes nupirko, nežinia. Menama, kad amerikonai.

× **Chinų skerdynė.** Mieste Nanking, Mandžų kariuomenė (senosios valdžios) išskerdė tūkstančius beginklių miesčionių, užtai, kad jie sympatizavo revoliucijonieriams. Apie 90,000 chinų išbėgo iš miesto į laukus.

IŠ RUSIJOS.

Užpuolimas ant duonkepių. Varšavoje, į duonkepę, kurioje dirbo lenkų unijistų kepėjai, vakare įsigrūdo keletas ginkluotų žmonių, ir iš revolverių nušovę tris kepėjus ir du sužeidę, prasišalino. Kas jie tokie, tie piktadėjai, nežinia. Reiktų spėti, kad unijų priešai. Matomai lenkų sostapilėje ekonomiška kova einasi stačiai ant peilių.

„Miško broliukų" byla. Saratovoje karės teismas pradėjo nagrinėti bylą garsingos expropriatorių šaikos, vadinamos „Miško broliukais", kurie dar nuo 1906 metų terorizavo žemutinės Pavolgės gyventojus. Apkaltintų yra 48 asmenįs; liūdininkų iššaukta 170 žmonių. Byla tęsis apie tris savaites.

Varžo žydus advokatus. Irkutske (Siberijoje) rusų advokatų draugija nutarė suvaržyti žydus advokatus. Tam tikslui jie verčia pasirašyti žydus advokatus, kad per metų laiką neims vesti daugiau, kaip tris civiliškas bylas. Keista!

Patraukė redaktorių. Maskvoje patraukta teisman intekmingo dienraščio „Utro Rosiji" redaktorius, už atspausdinimą feljetono: „Lavonas ir prisikėlimas".

Tolstojus armėnų kalboje. Maskvoje išėjo antras tomas L. Tolstojaus raštų armėnų kalboje. Leidžiama nabašninko Džliubovo milijonieriaus kaštais.

Tolstojaus paroda. Maskvoje dabar yra surengta paroda visų Tolstojaus raštų ir viskas, kas buvo apie Tolstojų rašyta ir piešta. Cenzura išmetė iš parodos: du Tolstojaus laišku ir karikaturas „Tolstojus ir synodas", „Tolstojus ir Joannas Kronštadskis", taipgi Orlovo paveikslą „Valstiečių plakimas".

„Liaudinės laisvės" (narodnoi svobody) frakcija įneša Valst. Dūmon, kad ant pirmos vietos būtų peržiūrėta įstatymai apie darbininkų klausimą ir panaikinimą mirties bausmės.

Stolypino vardą palikti amžinu. Peterburgo dūmon įnešta reikalavimas, kad didelę miesto gatvę „Aptiekorinė", pervardyti „Stolypino gatvė". Tam tikslui jau esą sudėta virš 20,000 rublių.

Laikraščių represija. Uždėta areštas ant rugsėjinio leidimo žurnalo „Svobodnoje Chudožestvo". Taipgi juodašimčių gazetos „Russkoje Znamia" redaktorius Dubrovinas patrauktas teisman už kurstančią korespondenciją.

Moterų suvažiavimas. Stropjai yra rengiamosi prie susivažiavimo „Moterų lygybės liigos", gruodžio mėnesyj.

Buvo delko pakvailiti. Kreslavle, Vytebsko gub., tūlas 19 metų vaikinas D. Kipen, 3 metai atgal apsivedė su 35 metų našle Skabreniene, kuri turėjo priaugančią dukterę. Su taja duktere apsivedė minėtojo vaikino našlys tėvas, 50 metų senis, nors dvasiškija ir nenorėjo jų venčiavoti. Neužilgo šitas senis susilaukė sūnų. Sykį jam parėjo į galvą mintis: kuo jis dabar prisieina savo sūnui; ištikro jis prisiėjo savo sūnui tėvu, žentu, švogeriu ir praanūkiu. Aršiausia, kad jis pasidarė pats savo locnu „anūku". Senis rišė-būrė šitą klausimą, ir ant galo išėjo iš proto!

Da prie Stolypino nužūdymo. Kievoj netikėtai areštuota dvi naujos ypatos, kurios menama sykiu su Bogrovu surengė Stolypino nužūdymą; areštuota koks tęn Nikolai Černyj ir Levontovskij. Abu drūčiai uždaryta. Bylos vedėjai dabar gailisi, kad pasiskubinta Bogrovas pakarti. Dabar esą daugelis revoliucijonierių darbų išaiškintų. Valstybės gi Dūmon spalininkai, nacionalistai ir socialdemokratai įnešė paklausimą, ką prokuratura rado kaltu Stolypino nužūdyme. Valdžia tiek atsakė, kad neužilgo bus patraukta po teismu visas šnipų skyrius Kievoje.

Iš Lietuvos.

VIŠAKIO-RUDA, Mariamp. p. Mariampolės žandarų viršininkas su žandarais ir žemsargiais spalių 17 d. padarė Višakio—Rudoje kratas pas buv. advokatą Juozą Sipailą, mokytoją T. Mickevičių, ūkininko sūnų Just. Zombacevičių ir pas pardavėją monopolyj Jurgį Žakelį. Pas Sipailą paėmė daug laiškų, dokumentų ir užrašų, rankraščių moksliško ir tikėjimiško turinio ir gana apsčiai knygų. Bet uždrausto nieko nerado. Didžiuma paimta rusų kalboje ir šis-tas lietuvių ir kitose kalbose. Išsivežė net ir kaikurias bylas (provas), kaipo advokato profesijos. Žadėjo po peržiūrėjimo neva viską sugrąžinti. — Pas mokyt. Mickevičių ir pas Zambacevičių paėmė po keletą laiškų ir knygelių nekalto turinio. Pas Žakelį apart „Šaltinio" nieko nerado ir nieko neėmė. **Is.**

NAUMIESTIS, Suv. gub. Naumiestyje gyvuoja 4 draugijos: „Žiburio", „Blaivybės", „Savitarpinės pašalpos arba darbininkų" ir „Mariampolės Ūkininkų Draugovės" skyrius. Bet visos gyvuoja silpnai. Kad pas mus nesiseka draugijoms, liūdija ir mirtis „Diego", kurio niekas nerėmė, nepalaikė. Mūsų žmonės daugiau rūpinasi kitataučiais žydais arba vokiečiais. Taip Širvintoje (Širvinta jau Prūsų pusėj) kas metai vis nauji mūrai, naujos krautuvės. O piningai sueina iš mus pusės. Kiekvienas ūkininkas, ūkininkė prireikus ko bėga Širvinton nusipirkti. Nemažai tęnai palieka mūsų žmonės už likerį, kurį taip labai mėgsta. Merginos stengiasi pasekti vokiečių madą, taisos Vokietijos rūbais, vaikinai irgi, padarai „mandresnių" ūkininkų taip-pat pirkti Vokietijoj. Mat, męs kitiems kraujam turtus, laimę.

M. V.

NAUMIESTIS, Suv. red. Jau buvo pranešta apie areštą Justino Misevičiaus (Armoniškių kaimo). Pirmiausia jis buvo pasodintas Vilkaviškio kalėjiman, potam Kalvarijos „rūmuos". Prasėdėjęs 4 mėnesius kalėjime jis tapo ištremtas į Ekaterinoslavo gub. Už ką — nežinia.

NARUŠAIČIAI, Šiaulių pav. Į Narušaičių kaimą atėjo du vaikinu. Juodu pasivadino save dvasiškos seminarijos mokiniais (klerikais) ir, girdi, paskutinius metus jau mokinąs, bet baigti negali, kad neturi kuo užsimokėti. Turėjo su savim nuo kuningų paliūdijimą su atspaudu. Žmonės pasigailėjo kas kiek galėjo. Vienoje vietoje rado baliuką. Žinoma, tęnai pradėjo juos mylėti, vaišinti, kaip vaišina kuningėlius. „Klerikai'' taip nusigėrė, kad tik ant rytojaus išėjo. Už kelių dienų atvažiavo kuningas ir žmonės sužinojo, kad jokiems klerikams jis paliūdijimo nedavęs.

Gurgždys.

RIMŠIAI, Papilės vals., Šiaulių pav. Šį rudenį visas kaimas (išskiriant du ūkininku) kūlė su dampju (ugnine mašina) kaip ir kitais metais. Kūlimai tęsėsi nuo 12 iki 17 rugsėjo. Iš pradžios keli ūkininkai davė kūlėjams degtinės, vadinamų „nuobaigų''. Bet atėjus pas jauną ūkininkaitį p. Jul. Šliažą, šis nebedavė degtinės; vietoj to davė rūkantiems po cigarą, o nerūkantiems ir merginoms saldumynų. Ūkininkaitis D. Simanavičius ir ūkin. K. Repšys taipgi nedavė degtinės. Pas kitus ūkininkus da vis davė rojaus skįstimėlio; žinoma kiti nenorėjo atsisakyti nuo to visiems kenksmingo papročio. Mašinistas Daunys ir L. visai negėrė degtinės per visą kūlimą. Puikus tai paveikslas. Kitais metais, kiek žinau, būdavo prageria po keliolika rublių, o šiemet daug mažiau. Minėtose vietose pragerdavo irgi po kelius rublius, o šiemet neimaž. Malonu būtų kad ir kiti panaikintų per kūlimus girtuokliavimą.

Siuvėjas.

GURBSELIS, Vilkaviškio pav. Vienas žmogelis, kaipo senas kareivis prie tam da su pritrauktais rankos pirštais ir negalįs dirbti, kreipėsi į valdžią prašydamas „pensijos''. Viskas buvo gerai, reikėjo tik kaimui pasirašyti ir būtų gavęs. Bet vieną kartą sušaukė vaitas kaimo gyventojus pas vieną ūkininką, pats atvažiavo, ir reikėjo pasirašyti, bet tasai žmogelis nedavė alaus, todel visi išsiskirstė. Reikėjo susirinkti kitą kartą. Bet šį kartą ir žmogelis parsivežė kelias bačkutes, užpundijo, na ir pasirašė. Bet štai kas tai pavydėjęs tam žmogui „pensijos'', nuėjo pas viršininką ir apskundė, būk ranką sužeidęs jis pats tyčia. Tokiuo būdu žmogeliui neišduoda pensijos ir eina tardymas. Tai kokie žmonės randas pas mus.

L. S.

PASVALYS, Panev. pav. Na, jau ir pasvaliečiai skirstosi į vienasėdžius. Senai jie tarėsi, bet šiemet sutarė. 170 balsų už skirstymasi, o kiti ne, kuomet kitais metais kaip tik būdavo atbulai. Dabar visą vasarą dirba trįs matininkai ir da ketina tik gruodyj darbą baigti. Skirstosi nelabai išmintingai, nes sodybas ir pievas palieka ant vietos. Taigi iš to matyti, kad pasvaliečiams da reikės kartą skirstytis ir dalintis pievos ir sodybos. Vertėtų apmąstyti ir iškarto visą darbą atlikti, kad nebūtų iškaščių bereikalingų. Prie dalybų grįžta namon net išeiviai iš Amerikos, Rygos. Matyti, nemaža tai sujudimo padarė tas skirstymasis. Be teismo irgi vargu apseis.

A. Pasvalietis.

SUBBATAS, Kuršo gub. Čionai irgi ėjo kova tarp skerslenkių (sulenkėjusių lietuvių) ir lietuvių delei pamaldų bažnyčioje. Skerslenkiai net vyskupui siuntė prašymą, po kuriuo pasirašė beveik visi vaikai ir tai vargiai surinko apie 50 parašų. Bet lenkų prašymas liko neišpildytas. Jie gavo tik štai kokias teises: ant didžiųjų švenčių jie gali reikalauti nuo kuningo evangelijos lenkiškai ir po pamaldų — pamokslo. Bet kadangi lietuviškai geriau supranta, negu lenkiškai, tai po pamaldų jau niekados ir nebegirdime lenkiškų pamokslų.

Dabartinis klebonas yra labai darbštus žmogus. Jo rūpesčiu tapo sumūrytas šventorius ir padaryta šiokie-tokie kiti pagerinimai. Jis norėjo da, kad parapijiečiai patįs valdytų bažnyčiai surenkamus piningus, delei ko norėjo įvesti šniuruotą kningą, kurioje būtų išrinktieji ūkininkai užrašinėję surenkamuosius piningus, bet davatkos tam pasipriešino ir liko po senovei.

Reformatorius.

ALUNTA, Kauno gub. Aluntos Vartotojų Draugijai sekasi. Revizija už 5 mėnesius veikimo rado uždirbtų piningų 673 rb. 40k. Iš šios sumos apmokėjo inventorių 192 rb. 69 kap., taigi liko pelno 480 rb. 71 kap. Pusė pelno pavesta pirkimui namų, o antra pusė padauginimui tavorų. Pajų kapitalas siekia 2893 rb. Apyvarta buvo į 10146,70 kap. Krautuvė vedama gerai, į kasą moka su kortelėmis, iš kasos irgi kortelėmis, su kuria tik ir galima paimti tavorą iš pardavėjo. Tokiuo būdu atsiimant tavoras niekuomet negal paimti be piningų. Šiokiomis dienomis krautuvėj apseina vedėjas su pagelbininku, o šventomis ir turgaus dienomis padeda 2 žm., išrinkti iš narių.

Prekės geros ir nebrangios. Jos išrašoma iš Maskvos vart. draug. sąjungos ir Liepojaus „konsumfereino''.

Draugija „Blaivybė'' nori įsitaisyti namą arbatnamiui. Delto abi ši draugiji rengiasi pirkti namus, kur galėtų išsitekti krautuvė ir arbatnamis.

Sanaris.

PIETINĖ AFRIKA (Transvalis). Lietuviai labai mėgsta keliauti svetur jieškoti laimės. Delto kai-kurie iš jų atkeliauja ir Afrikon. Bet kaip niekur laimės neranda, tai ypač čia jos nėra. Aš šiuo žygiu ir noriu pranešti jiems šį-tą apie Afriką.

Į Afriką keliaujant reikia mokėti anglų kalba. Be jos tęnai darbo gauti negalima. Ypač darbas sunku gauti Kolonoje. Tęnai fabrikuose dirba juodieji (negrai), ir baltas žmogus darbo neranda. Iš tęnai daugelis keliauja į Pietinę Afriką, bet čionai nemokant anglų kalbos ar amatų, darbas gauti labai sunku. Pragyvenimas Pietinėj Afrikoje brangus, reikia turėti mėnesiui bent 6 sv. (angliškais piningais), kad šiaip be taip pramisti. Čionai aukso kasyklose dirba ir keletas lietuvių, bet darbas jose tik tuomet gaunamas, kada moki dvi kalbi: angliską ir negrų. Mat „baltąjį žmogų'' priima tik už prižiūrėtoją, o dirba negrai. Amatninkams, k. t. kalviams, dailydėms etc. darbas galima gauti grečiau ir apmoka neblogai. Lietuvių gyvenimas čionai ne perpuikus, nes dauguma jų girtuokliai ir leidžia laiką baruose.

V. V—kas.

(„Liet. Ukin.'')

VILNIUS. Spalių 5 d. „Rūtoj'' įvyko pirmasai įsteigėjų lietuvių gymnastų kuopos susirinkimas. Išviso prisirašė 30 žmonių. Atvyko susirinkiman 16. Tuo tarpu tapo aptartas kuopos tikslas — būtent vienyti visus, kurie nori užsiimti kūno lavinimu su atžvilgiu hygienos reikalavimu. Kalbėta apie reikalavimą sveiko proto. Tuo tarpu pati kuopa pasilieka prie „Rūtos'', netverdama atskiros draugijos; patsai vardas kuopos irgi liko nenuspręstas — buvo siūlomas „ąžuolų'' vardas. Kad tuoj pradėjus darbą, buvo nutarta sudaryti grupą žmonių, kurie norėtų vaikštinėti po du kart kas savaitę lenkų „Sakalų'' salėn. Jeigu susidarys grupa iki 20 žmonių, tęn bus galima savitai užsiimti gymnastika ir parsamdyti mokytojas. Mėnesiui reikia mokėti kiek vienam po du rubliu. Gymnastika prasidės jau nuo sekančios savaitės.

J. Vil.

Kaip šiemet javai sudygo. Iš valdžios surinktų žinių, matoma, jog mūsų kraštas yra priskirtas prie tų, kur žieminiai javai nelabai gerai, o iš dalies ir visai negerai sudygo.

LONDONAS. Kelios savaitės atgal lietuviai jau pradėjo mūryti savo naują bažnyčią. Naujoji bažnyčia bus dailioje ir patogioje vietoje, apie Hackey Rd. N.East. Savo klubą taip-pat lietuviai ketina perkelti arti naujos bažnyčios. Naujoje vietoj, kiek sužinojau, klubas nebeketinąs pardavinėti svaiginančių gėrimų. Visdelto akcionieriai tikisi jog „biznis'' eisiąs kaip ėjęs kad ir be svaiginančių gėrimų.

Senoji bažnyčia lietuviams vis dar nepasiseka parduoti, kas apsunkina naują bažnyčią statyti, nes darbą gaišina, piningų stoka. Parapijonų skaičius irgi nesididina, bet galima sakyti vis dar mažinasi. O naujų ateivių lietuvių mažai kas atvažiuoja į Angliją, nes dabartiniais laikais yra didesnis apsunkinimas įvažiuojant į Angliją. Ypač anglai nenori įleisti darbininkų ateivių del darbų stokos.

Daktaras lietuvis P. V. A. Martišius bus jau koks mėnesis laiko kaip išvažiavo į Ameriką su savo vaikeliais. Sako sugrįšiąs vėl netrukus Londonan.

Tuom kartu lietuviai vėl neteko gydytojo, su kuriuom galėdavo savo prigimta kalba susikalbėti, nors šiaip d-ru Martišium ir nelabai džiaugėsi. Buvęs jis jiems perbrangus. Jisai už apžiūrėjimą ir recepto parašymą ėmęs po 3 šilingus pirmu kartu, o antru ir trečiu kartu kiek pigiau.

Čia vietiniai daktarai paprastai ima nuo ligonio po vieną šilingą, kartais net už vaistus drauge. Lietuvis gi gydytojas pasirodė esąs kur-kas brangesnis.

Rodos, kad ir buvo kiek brangesnis, tačiau kaipo lietuvis stengėsi saviesiams kaip įmanydamas tarnauti. Nors mūsiškiems nuo savojo žmogaus ir nereikėtų perdaug lupti. Tuomet lietuviai kreipsis greičiau pas savąjį ne pas kažin-kokį kitą. Turint daugiau ligonių ir daktarui užsilaikyti Londone būtų kur-kas lengviau.

Kalnavertis.

Naujokai. Šiemet pats miestas Vilnius turi pristatyti apie tūkstantį naujokų.

Lietuviai Vilniaus kat. dv. seminarijoje. Naujai išėjusi Vilniaus „Aušra'' rašo, jog Vilniaus kat. dv. seminarijoje lietuvių-klerikų skaičius paskutiniais laikais labai sumažėjęs. Šiemet įstojo 60 naujų, o iš tų vos 7 arba 8 lietuviai.

KAUNAS. Kauno gubernatoriui pailgintas ingaliojimas iki 1912 m. bausti administracijos keliu gyventojus už nepildymą priedermių jam 1910 m. rugpjūčio 10 d. suteiktų augščiausiuoju įsakymu apie nepaprastą šalies stovį.

Kaip Lietuvos „inteligentai'' lietuviškai rašo, rodo žemiau atspausdintas apskelbimas: „Pardawimas, Konijaku, Romu, arielku saldziu, Yr wisokiu winu. Aptiekarckas skladas. Alaus pardavimas. Aptieka, miesteli, Paswalo Prowizoriaus. J. Rimkunas—Rymkiauczaus''.

Apskelbimas atsirado spaudą išgavus.

A. J.

Mariampolės Parodos Komisoriaus inž. Petro Vitkausko byla nagrinėjosi pas Mariampolės teisėją 17. X. 1911. Vieną Parodos dieną, užsidarius jau parodai ant nakties, P. Vitkauskas patarė pasišalint iš parodos būto žemsargiams, kadangi nakčia pašaliniai žmonės neprivalą tęnai būti. — Męs ne vagįs, nešiojame mandieras ir čionai esame vyresnybės pastatyti — atsakė žemsargiai.— Tai nieko — pasakė P. Vitkauskas — ir mandiera apsivilkus galima apsivogti. Žemsargiai prasišalino. — Toksai maždaug pasikalbėjimas suteikė policijai medžiagą kaltinti P. Vitkauskį už įžeidimą policijos garbės. — Teisėjas nubaudė P. Vitkauskį 3 rubliais.

„Donatas Malinauskas—Malinowski''. Taip užvardytame straipsnyje „Kurjer. Wil.'' atkartoja negardžius ‚Mysli Niepod ległej'' sąmojus. Faktas gi toks: D. Malinauskas norėjęs, kad jo žinomą, visuose mūsų laikraščiuose atspausdintą straipsnį, protestuojantį prieš lenkų leidžiamas leglej' sąmojus. Faktas gi toks: paskalas, atspausdintų Varšavos lenkų laisvamanių laikraštyje „Myśl Niepodległa''. Bet jis atsisakė tą padaryti, remdamasi tuo, kad ji politika neužsiima, bet nekliudė jai tas D. Malinausko asmenį bjauriai pajuokti.

Į talką eina jai ir „Kurjer Wil.'' Abiejų laikraščių by norėta smailinti liežuvius by norėta pajuokti sulietuvinimo pavardės faktą... tačiau nieko neišaiškinta, nieko nepasakyta. Pridėta tik dar viena skala prie šito, jau ir taip liepsnojančio lietuvių-lenkų konflikte laužo.

Jezuitų norima įsispraust. „Vil. Viestnik'' rašo, būk jezuitų pasiuntiniai rengiasi Peterburgan, reikalaudami, leisti jiems apsigyventi ir veikti Šiaur—Vakariniam krašte. Kanauninkas Lomnickis (tas-pats anot „Vil. Viest.'', kurs jau del to paties klausimo kadaise vedęs tarybas su Pobiedonoscovu), esąs svarbjausis tos delegacijos narys.

(„Liet. Žin.'')

D-r G. Sauerwein'as — Vilniuje. G. Sauerwein'as pas mus žinomas tik tuo, jog jis rašęs lietuvių kalba eiles ir agitavęs tarp prūsų-lietuvių, idant užlaikius jų kalbą nuo germanizacijos. Mažiau kam žinoma, kad jis buvęs vienas didžiausių genijų, kokių žmonija yra išdavusi! Jojo geniališkumas buvo apsireiškęs ne tik daugybės kalbų mokėjimu (polyglotia), bet ir tos daugybės kalbų vartojimu eiles rašant.

Iš polyglotų senovėje buvo pagarsėjęs Ponto karalius Mitridatas, kursai galėjęs susikalbėti ar 20 kalbomis. Antras žinomas polyglotas buvęs kardinolas Mezzofanti, miręs 1849 met.; jisai mokėjęs susikalbėti 58 kalbomis, bet kad būtų tiek kalbų raštuose vartojęs — to nežinoma. Filosofijos daktaras Jurgis Saurwein'as, vienas didžiausių Lietuvos prietelių, patogiai mokėjo kalbėt suvirš 50 kalbomis, kuriomis jisai puikius poetiškus dalykus rašė. Tik vienoj jo kningelėj „Levre der salutations, adressees aux nations orientales et occidentales'' (Leipzig 1888) yra įvairių, trumpesnių bei ilgesnių, eilių 30 kalbų rašyta!

D—rui Sauerweinui gruodžio mėnesį 1904 m. Kristianijoje mirus, d-ras J. Basanavičius, asmeniškai labai artimas velioniui ir ilgus metus su juo korespondavęs, norėdamas nuo pragaišties išgelbėti savo gerbjamojo prieteliaus raštus, vasarą 1904 m. apsilankė Sauerweino gimtinėje, Gronau'o miestelyje, Hannovero provincijoje ir tęn iš S. giminių ir pažįstamų surinko medžiagos jojo biografijai. Iš d-ro Bauer'io, Sauerweino sesers sūnaus, jis išgavo visus velionio spausdintus raštus įvairiausiose kalbose ir visus tuos jojo **diarum'us** kur tik buvo kas lietuvių kalba arba apie Lietuvą rašyta. Tarp daugelio dar niekur nespausdintų raštų d-ras Basanavičius surado dvi ilgoki heksametrais rašyti, ne menkos vertės, poemi, kurių viena turi vardą „Lietuvos Joninės''.

Visus tuos Sauerweino rankraščius, kurie nuo 1905 m. Tilžėje palikti gulėjo, d-ras Basanavičius atgabeno Vilniun ir padovanojo Mokslo Draugijai. Tokiu būdu dabar Vilniuje randasi daug medžiagos Sauerweino biografijai rašyti, pradėjus nuo jo genealogijos, baigiant Karaliaučiaus universitete prof. L. Stiedos studija apie d-ro Sauerweino smegenis. Taipogi ir beveik visi velionio proza ir eilėmis prirengtieji raštai lietuvių ir daugelis kitomis kalbomis, sudėti M. Draugijos archive, laukia dabar darbščių rankų, kurios juos suvartotų ir spaudoje apskelbtų. To jie labai verti!

X.

Del tariamojo kun. Olšauskio suėmimo Amerikoje. Visus laikraščius aplėkė šiomis dienomis žinia, kad kun. K. Olšauskas, „Saulės'' pirmininkas, bekeliaudamas po Ameriką, tapo tęnykščios policijos suimtas ir pašauktas už ką tęn tieson ir tik, užstatęs 1,000 dolerių kaucijos, buvęs paleistas, bet vis delto turėsiąs būti Amerikoje ligi teismo, teismas gi būsiąs tik sausio mėnesį. Kauno rusų dienraštis „S. Z. T.'', kuris taip pat tą žinią buvo paskelbęs, rašo: „Saulės'' valdyba, pasiremdama gautųjų žinių, prašo mūsų pranešti, kad minėtoji žinia (apie kun. Olšausko suėmimą) neatsakanti teisybei: **kun. Olšausko niekur nebuvo suėmę ir už savaitės jisai grįšiąs Kaunan''.**

KISINIŠKIAI, Vilkaviškio ap. **Baisus atsitikimas.** Juozas Skirka, Kisiniškių kaimo grintelninkas, užsiimdavo pardavinėjimu anodijos, kurią pirkdavo Pilviškiuose iš kokio tęn žydo ir paskui pardavinėdavo kaimo moterėlėms. Spalių 16 d. parsivežęs iš minėto žydo didelę bonką nuo keturiųdešimtų svarų anodijos ir pasidėjęs savo grįtelėje — patsai, su visa savo šeimyna atsigulė. Bet štai sumigę išgirdo baisų sprogimą. Skirka šoko prie sprogusios bonkos, įsakydamas savo moterei kuoveikiausia atnešti bliūdą. Moteris nesurasdama taip greitai bliūdo, užbraukė degtuką. Vos tik užbraukė, kaip štai užsidegė pasklydęs grįčioje anodijos oras ir nuo to visa grįčia. Nors šiaipbetaip Skirka su motere ir su vaikais iš ugnies išlindo, tačiau taip smarkiai apdegė, kad mergaitė trijų metų tuoj mirė, tėvas (Skirka) ant rytojaus mirė, o moteris, mergaitė aštuonių metų ir vaikas 9 mėnesių dar baisiose kančiose serga.

Alfonsas Juozyla.

Rodičevas. Laikraščiai praneša, kad netrukus žadąs Vilniun atvykti žinomas kadetų atstovas V. Dūmoje Rodičevas; jisai žadąs paskaityti per du atveju: 1) „Vasario 19 d. 1861 metų'' ir 2) „Hercenas, jo gyvenimas ir veikimas''.

BILEIŠIAI, Ežer. apskr. Mūsų sodžiaus ūkininkai jau gavo praded. mokyklą. Spalių 7 dieną atvažiavo valsčiaus viršaitis ir raštininkas. Surašė vyrų nutarimą, kad, kol vyriausybė nepastatys mokyklai namų, tėvai mokėtų už samdomąjį būtą po 1 rub. nuo vaiko. Džiaugiamės susilaukę lietuvio mokytojo. Jaunas dar vyrukas ir nevedęs.

Lelijėlė.

Būkite atsargųs lietuviai! Pakauniais Suvalkų gub. šį rudenį kartas nuo karto pasirodo kažkokis „vadas'', kuris kalbina žmones į Ameriką, **„tęnai, kur žemė drebėjo, kur sugriuvo kokis tai miestas, kurį norįs atstatyti kokis turtuolis''.** Kas yra tasai „vadas'', iškur jisai atėjęs, jisai nesisako ir neduoda žmonėms savo adreso, tik intikina, kad paskirtą dieną sutiksiąs prikalbintuosius Virbaliuje. Žmogus sutikęs eiti, gauna nuo vado **„šipkortę''** su patikrinimu, kad nuo Prūsų rubežiaus nieko nebereiksią mokėti, o tik ant vietos priseisią atidirbti po 150 rub. Mūsų tamsieji žmonelės, kaip musės ant medaus, griebjasi tojo vado ir bėga per Virbalių į Prūsus, patįs nežinodami, kur jie eina ir ko jie nori. Vadas, kiek žinoma, už kiekvieną pristatytąjį į Prūsus gauna po 40 rb. Žmonės čionai taip įsikarščiavę eiti, kad dažnai kįla vaidai: **„vyrai eiti — moters neleisti''.** Šiuo žygiu užkliuvo Virbaliuje išėjusieji iš Noreikiškių žmonės, kuriuos sugrąžinta namo, bet tai niekis esą, vadas, mat, pasižadėjęs ir vėl ateiti ir antrą kartą vesti tuos žmones!!

Garliaviškis.

Žemaičių vysk. kuningų permainos. Kun. Šumanas paskirtas Vidžių kam.; kun. Samavičius, Vidžių kam., perkeltas į Panemunėlį. Kun. Bylai pavesta katedros bažnyčios valdymas.

PETERBURGAS. Plačiai žinomas mūsų jaunas mokslininkas, kalbininkas-filologas Kazys Būga, spalių 10 dieną gavo iš universiteto išleidžiamąjį paliūdijimą apie kalbotyros mokslų pabaigimą. Beliko išlaikyti valstybiniai kvotimai.

SUBBATH, Kuršo gub. Spalių 2 dieną Subbate „Blaivybės'' rūpesniu buvo parodyta drama „Genovaitė''. Mėgėjai-artistai prisirnošė ir suvaidino gana gerai. Ypač gerai suvaidino Goliaus rolę B., Genovaitės — K. ir Sigito— K. Žmonių prisirinko daug. Vaidinimas žmonėms smagiai patiko, ypač kad Genovaitės historija visiems Lietuvoje žinoma. Drama Genovaitė žmonėms patinka — nes sužadina gerus, prakilnius jausmus — doros meilęs, pikto neapykantą. Žmonės pamatė Genovaitę ant scenos — jau ir vėl nori ką gera vaidinant pamatyti, taip kad be lavinimo žmonių doroje — Genovaitės drama paragina lankyti spektaklius.

M.

SUBBATH, Kuršo gub. Spalių 2 dieną apie pusę aštuntos valandos matės ant dangaus šiaurėj kometa su ilga vuodega.

(„Viltis''.)

Iš LATVIJOS.

Proklamacijos. Rygoje, kaip „R. Avize'' rašo, šiose dienose buvę pas Jono vartus primėtyta

proklamacijų, raginančių neiti į kariumenę.

Užmuštas žmogus. Spalių 7 d. už dviejų varstų nuo Rygos, netoli Ebelsgofo dvaro tapo rasta negyvas žmogus taip apie 30 metų, vidutinio ūgio, šviesiais plaukais ir nedideliais ūsais. Prie jo rasta lietuviška maldakningė su parašu „Konstantinas Stoka". Rygoje to užmuštojo žmogaus niekas nepažino. Iš policijos tyrinėjimų pasirodė, kad pavarde Stoka, Stokas arba Stokė yra daug žmonių lietuvių Rokiškio ir Ežerėnų apylinkėse. Gal iš tęn yra tas užmuštasis. Rygos policijoje galima pamatyti užmuštojo paveikslą.

Gyvas tavoras. Šiose dienose tapo iš Režico atvežtos į Rygą dvi jaunos 17-18 metų mergaitės su tikslu parduoti į „linksmybės namus". Agentas veždamas žadėjęs jiedviem geras tarnystes duoti. Bet mergaitės apie agento tikslą suuodusios, pakėlė triukšmą ir pranešė policijai. Agentas „gyvojo tavoro" tai pajutęs — pabėgo.— Atsargiau, mergaitės, su „gerų tarnysčių" agentais.

Naujas laikraštis. Nuo lapkričio 1 d. pradės Rygoje išeidinėti rusų kalboje savaitinis laikraštis vardu: „Ryžkoje Echo".

(„Rygos Naujienos".)

Rygoje latvių apšvietos draugijos valdyba paskutiniame posėdyje svarstė klausimą apie inkūrimą liaudies universiteto. Išrinkta komisija, kuriai pavesta būsimojo universiteto įstatų ir programos sutvarkymas ir apsvarstymas, iš kur imt lėšas jo išlaikymui. Sako jau tam tikslui esą surinkta 8000 rub.

Teismas. Vasario 20 d. Karalių valsčiuje, Vendeno pav. pas liaudies mokytoją J. Rukį buvo suvažiavę 6 Latvijos socialdemokratijos atstovai į susirinkimą. Vienok apsaugos policija sužinojo apie tat jau išanksto ir ką tik suvažiavusius suėmė. Buvo rasti taipgi laiškai, uždrausti raštai ir tt. Spalių 12 d. teismo rūmai (palata) Rygoje išnagrinėjo šią bylą ir pasmerkė 5: J. Rukį 34 m., J. Pelekzirnį 24 m., K. Abolinį 25 m., J. Kleperį 21 m. ir Ansį Kalninį 27 m. atimti teisės ir ištremti Siberijon lig gyvos galvos, o nepilnametę mokinę Veis 16 m., atiduoti į nepilnamečių išlavinimo įstaigą.

Naują darbininkų revoliucijonierių partiją anot „R. Av." sumanė inkurti niekurie Rygos darbininkai. Prie partijos dalyvausią tie darbininkai, kurie nepakakinti dabartiniais vadovais socialdemokratais marksistais.

Šunįs Rygoje nuo 12 d. spalinio pradėta gaudyti per visą dieną. Lig šiol gaudydavo tik rytais.

Matuojamos dabar nekurios salos ant Dauguvos, kaip: Kundzinų, Daudarų ir kitos aplinkinės. Esą mat sumanyta daugiau apgyvendinti šias salas.

„Evangelskaja Truba" — laikraštis rusų kalboj skyriamas protestonams leistas tūlam Herm. Knoppe, Rygoje.

Liepojuje nesenai sugautas tūlas žydelis Icik T. gabenęs mergaites į paleistuvingus namus. Icikas T. samdęs merginas būk tai už tarnaites, tuotarpu gabendavęs jas kur-kitur. Dvi mergaiti jau buvęs išsiuntęs į Valką, o kelios atrastos viename viešbutyje laukiančios savo eilios. Kaip tatai reik saugoties mergaitėms ir nesigobėti nežinomų vietų.

MINTAUJA „Tehvijoje" nekuris p. I. S. rašydamas apie Lietuvos latvius, kurių Lietuvoje esą nemažai, patėmija, kad nekuriose vietose lietuviai taip pavyję latvius žemdirbystėje, kad nebematyti skirtumo. Tik vieną ydą turį latviai dvarų bei polivarkų nuo mininkai ar savininkai, — tai išponėjimas ir perdidelis draugavimasis su lenkais dvarininkais— puotos, girtuokliavimas. Draugystė su kaimynais reikalinga, bet ne šiokiame pavydale. Be to išreiškiama dar mintis, kad lietuviai ir latviai, prisisavindami viens nuo kito daug žodžių, su laiku sutirpsią į vieną latvių—lietuvių tautą.

Vindavoje Jokubas Šulcee gavo leidimą ant latviško laikraščio „Ventas Straume", 2 kartų į savaitę.

(„Rygos Garsas".)

LAIŠKAI IŠ ITALIJOS.

Drauge! Užsispyrę tęnai veikiate visi immigracijos reikaluose ir „Vien. Liet." noriai savas skiltis tam dalykui paveda, — reikia iš to tik džiaugtis. Prieglauda ir patarėjai immigrantams būtinai reikalangi, o dabar gal jie bus dar reikalingesni. Kaip tęn nešauktų prieš immigraciją iš Lietuvos Amerikon, bet tas bus gal dar ir labai ilgai. Dabar lietuvių emigracija pasididins del tokios priežasties. Italija savų darbininkų Amerikai mažai beduos, nes pasiėmus tokį gabalą Afrikoje žemės, apgyvendins tęnai savaisiais. Žmonės italai patįs to laukia, nes jiems už jūrių amžinai pasilikti matyt nesinori ir būt viešnagėj pas Ameriką ne skanu... Argentina jau ir šiandien dejuoja delei darbininkų rankų sumažėjimo ir, beabejonės, Lietuvoj atsiras visokie žydeliai, kurie inkalbinės žmonems keliauti Amerikon ir darys sau iš to gešeftą, — taigi emigracija eis kaip ėjus, o gal net didesnė. Iš tos priežasties gi labai ir labai reikalinga viena ar dvi sumaningos ypatos, kurios galėtų teirauties apie atkeliavusius viengenčius. Man tik labai nuostabu, kad žmonės, kurie save vadina pažangiais, nenori padėti varguoliui-bėdinamjam lietuviui, kokiu yra immigrantas. Immigracijos reikalą turėtų remti rodos visos draugijos be skirtumo ir tame reikale eiti prie paramos savų brolių išvien, palikę visas savas „nuomones" už lethos.

Atkartoju. Šiandien italai labai džiaugiasi, kad turės arti savo rubežiaus antrąją tėviškę. Tripolitania yra didesnė už Italiją, o gyventojų, kaip žinote nėr nei dviejų milijonų! Tęn galės gerai apsigyventi žmonės iš Pietinės Italijos, nes jiems oras atsakantesnis. —

Sukuosi dabar daugiausiai artistų būreliuose, bet didelian svietan dar neinu, nes neturiu laiko. Užsiėmiau pastudiouti ant vietos itališkų autorių veikalus. Pereidinėju operinį repertuarą.

Čia, Milane, sostinė didžiausios firmos Ricordi; toji firma spausdina operas ir gaidas, — žinoma itališkai. Taigi dabar daugiausiai gauna kompozitorius Puccini. Jis gavo už operą „Fanciulla del West" 100 tūkstančių lirų ir 40% ims nuo parduotosios operos ir viso pelno, nešamo taja opera. Už dvi augščiau minėtas operas jis ir tiek pat gavo. Tai tik kompozitoriui Verdi buvo pastaruoju laiku tiek mokėta. Autoriams lietuviškų veikalų dar tokie dalykai nei nesisapnuoja...

Visam Brooklynui linkiu viso geriausio. Linkiu gi operos chorui ir visiems solistams atlikti savo užduotį gerai, t. y. gerai atlikt išpildymą ant scenos „Birutės".

M. Petrauskas,
Corso 22 Marzo, 20,
Milano, Italia.

Iš Amerikos.

Minia nukrito su tiltu. Sacramento, Cal. Ant „American Upės" sulūžo naujas bedirbamas tiltas ir su visa lūšnia nukrito upėn apie 50 darbininkų, iš kurių šešiolika nuskendo, kiti gi šiaiptaip iš vandens dar išsirito. Buvo tai didžiausis valstijoj pradėtas tiltas, kuris nepilnai užgimęs pražūvo ir nusinešė aukas. Kaltė puola ant dirbusios tiltą kompanijos, kuri neparūpino kreklų paremti cemantiniais pilioriais.

Pirmą sykį perskrido Ameriką. Aviatorius C. P. Rodgers pagaliaus perskrido ant savo aeroplano skersai visą Ameriką. Jisai išlėkė iš New Yorko 17 d. rugsėjo ir pasiekė Ramiojo Vandenyno miestą Pasadena, Cal. 5 d. lapkričio. Už šitą kelionę „New York Journal" dienraščio leidėjas Hearst buvo skyręs $50,000 Bet statė išlygą, kad lakūnas pasiektų kelio galą iki 10 d. spalinio. Šito Rodgers padaryt negalėjo, nes kelionėje jį sutrukdė įvairūs priėtikiai, todel ir dovanos neapturėjo. Tačiaus jis pelnė garbę, kaipo pirmo lakūno, kuris perlėkė oru visą Ameriką, ištisai 3,220 mylių.

Stebūklingi gydymai. Washington. — Pereitą savaitę vietiniame Rauscher's balių ruime evangelikų vyskupas Sabin viešai demonstravo stebūklingus ligonių gydymus, pagal žinomo „Christian Science" metodo, kurį inkūrė nesenai pasimirusi moteriškė Eddy. Vysk. Sabin gydo uždėjimu ant galvos, bei pirmiaus liepja ligoniams labai giliai įsitikėti į Dievo galybę. Publikos akyvaizdoje išgydė šešius ligonius, tų tarpe reumatikus ir vieną apjakusį ant vienos akies nuo kataraktos. Šitą indomų apsireiškimą daktarai moksliškai aiškina turinti sąryšį su hypnotizmu.

Žydai protestuoja. Boston, Mass. žydų rabinas ir lektorius Eichten, perskaitęs Ohabel Templiuje pirmąją lekciją iš „Žydų pobūdžių pasaulio literatūroje", karštai nurodinėjo, jog laikas esąs visiems žydams protestuoti Amerikos scenai, ant kurios nuolatos yra perstatoma žydų giminė išjuokimo formoje. Prie peiktinųjų dramų priskaito ir Shakesperio „Venecijos pirklį", kuriame viduramžių žydas Šylok yra atvaisdinamas kraugeriu vaisbūnu. Eichten'as kviečia žydus, kad boykotuotų visus teatrus, kur išjuokiami žydai.

Bankierių šposas. Šianeděl aiškiai pasirodė, kaip Amerikos bankieriai yra galingi ir kaip jie geriausius valdžios sumanymus mėto, yt pilkę, kaip piniguočiams patinka. Dalykas štai kame. Valdžia įsteigė krasos taupomąsias kasas, sulyg įstatymo nuo liepos 25, 1910. Smulkųs padėjėjai piningų, kada sudeda krason iki $200, gali tuos piningus pamainyti ant valdžios bondsų su 3½%. Šituos bondsus valdžia nuo savęs turi išpardavinėti bankieriams. Ir ką gi? Pereitą savaitę buvo valdžios išparduoti šitie bondsai, ir už kiekvienus $200, bankieriai temokėjo... $185! Tokiu būdu bondsų savininkai netenka savo sumos 7½%. Matomai, bankierių yra susitarta, kad pakenkti krasos bankams. Ir valdžia nieko negali padaryti, pakol neturi savo valstijinio centralinio banko.

Gelžkelių aukos. Washington.— Tarpvalstijinės vaisbos komisija paskelbė raportą, kiek tarpe 1910 1911 berželių, t. y. per 12 mėnesių žuvo Amerikos žmonių gelžkelių nelaimėse. Viso užmušta **10,396 žmonės,** o sužeista 150,159. Iš užmuštųjų, tik 386 žmonės buvo pasažieriai, — daugiausia tai vis gelžkelių darbininkai.

Kasyklų nelaimė. Punxsatawey, Pa. kasyklose užgriuvo keletą anglekasių, visus svetimtaučius. Šeši iš jų negyvi. Visus išėmė, tik neranda Povilo Sinskio.

McNamarų byla. Los Angeles, Cal. Surenka, išstuma. Sušaukia, švarinėja. Tai vis teberenka James McNamaro bylai siekdomuosius teisėjus. Jau penktą eilę kandidatų baigia varyti ir da tik eši teisėjai tėra išrinkti (reikia dvylikos). Visus tinkemesnius aplinkinius žmones perleido. Dar sako šerifas imsiąs iš eilės vėl aukti visus miesčionis, kurie tik moka taksas.

Ardo tabako trustą. Paliepus vyriausiam prokurorui Wickersham pradėta ardyti Tabako Trustas. Prokuroras nori palikti tik žinomą kombinaciją—United Cigar Stores. Bet mažesni tabako pramonininkai reikalauja ir šitą išardyti. Del šito jie kreipjasi net į prezidentą Taftą.

Socialistų laimėjimai. Perėjusiuose miestų rinkimuose daugelyj vietų laimėjo socialistų partija. Taip, New Castle, Pa. miesto tarybą pasidalino socialistai su republikonais ir neprigulmingais. Ohio valstijoje dešimts mažesnių miestelių gavo socialistus majorus. Daytone tris konsilmenus. Schenectady, N. Y. majoru išrinktas kuningas Lunn iš krikščionių socialistų partijos. Reading, Pa. soc. majoras Sefner ir keletas mažesnių urėdninkų. Elizabethe, N. J. trįs socialistai ant mažesnių urėdų. Missisippi vicegubernatorium soc. Lester.

TARP AMERIKOS LIETUVIŲ.

CHICAGO, ILL.

Chicagos lietuviški pasilinksminimo klubai. Pastaruoju laiku vos tik ką galima lietuvių laikraščiuose patėmyti apie Chicagos lietuvių gyvenimą, tai vis gerai ir gražiai. Rašoma tai apie gražų teatrališką perstatymą, muzikališką vakarą, prelekcijas ar prakalbas. Bet kur yra didžiausis ištautėjimo verpetas, tai ikišiol užmiršta. Čia pavyzdžiui privesiu nors vieną iš tų ištautėjimo verpetų, — tai Chicagos lietuviškosios jaunuomenės klubus. Kiek man žinoma, Chicagos mieste yra 4-ri tokie klubai. Žingeidu bus, man rodosi, išgirdus jų vardus: pirmas „Young American Lithuanian Pleasure Club", antras — „Young American Lithuanian Social Club", 3-čias — „The White Rose Club" ir 4-tas „The Regal Club". Taigi jau iš vardų galima patėmyti, kiek gali būti lietuviškos dvasios tuose klubuose, o kas dar aršiausia, tai arti susipažinus su jais randame, kad tie klubai susideda iš narių ne Amerikoje gimusių, bet visi jie yra atplaukę per didmarį, iš tęn, kur jie vadina „sena country". Dabar jie moka gatvinę anglų kalbą ir lietuviškai kalbėti jiems būtų sarmata. Didžiausi užduotis visų tų klubų, tai rengti kuodaugiausiai balių. Na, ir rengia; kaip kada žėdnas klubas parengia net po 4-ris balius į metą. Aplankius tuos balius galima daug ko prisižiūrėti ir daug ko išgirsti. Padėkim sau, tęn publika šlykščiausios rųšies, tęn gali lengvai matyti nemažai baltųjų vergių (mat ateina sportų piningus pakratyti), čie lietuviškosios mergaitės, didžiausi jų dalis — nepilnametės. Nors Chicagoje yra tiesos, kad mergaitės mažiau 18-kos metų neturi būti leidžiamos į svetaines kur yra šokiai, bet kas čia paisės ant tų teisių: juk amerikonams lietuviškų vakarų dorumas ir morališkumas mažai apeina, o lietuviški inteligentai su savo laikraščiais į tą dalyką ir atidžios neatkreipja; tai valio — didis ar mažas ant „puikaus klubo baliaus", nes, girdi, tęnai tik gali gerai pasilinksminti. Čia mat reikia šokikių, kad sportams būtų su kuo pašokti, o jeigu bus jiems daugiau šokikių, tai ir piningų jie daugiau praleis prie baro. Taigi nors mergaitė būtų 10 ar 12 metų, yra jau skaitoma už pilnai atsakomą šokikę. Girdėjau sportą po tokio baliaus kalbant su kitu vaikinu, — girdi: „Kodel neatėjai ant mūsų baliaus? tai buvo balius, po šimta pypkių! Mergų pasišokti kiek tik nori, dar su kitoms nusivežę į miestą po baliaus ir išsigėrėme, o paskui vedėm namo tas mergaites, kad užbaigti balių visiškai"...

Šituose baliuose yra kalbama tiktai angliška gatvine kalba, bet Dieve sergėk ne lietuviška! Atsiradęs tuose baliuose gali pamįslyti, kad čia visai ne lietuviškas balius, nes negalima išgirsti lietuviškai nei žodžio, tiktai prisiklausius paskui tos jų „angliškos kalbos", lengvai suprasi, kad tai čia ne amerikoniškas elementas.

Čia muzika visados ne lietuviška; ant programos — tai amerikoniškas valcas, ir two-steps (kaip jie vadina), na dar galima pridėti barą su „whiskey" ir „beeru". Tai viskas. Žiūrint į tuos šokius ištikrò darosi gėda, matant kaip jaunutės mergaitės su sportais, kurie yra apie 30 metų, su inkaitusiais veidais zulinasi vienas prieš kitą. Čia klubiečiai atsiveža savo bosus — amerikonus, į lietuvišką balių, inkalbėdami, kad, girdi, pamatysite puikiausį lietuvišką balių, kokį tik lietuviai gali pagaminti.

Skaitytojas galės suprasti, ką gali mįslyti tie amerikonai apie tuos lietuvius ir jų pasilinksminimo vakarus. Ne uždyka lietuvius kai-kuriuose fabrikuose vadina „scunks" (šeškai). Tų balių užbaiga tankiausiai būna labai triukšminga, net ir su krauju, bet ką tai lietuviškiems sportams gyliuoja!

Chicagos lietuvių inteligentai ir lietuviški laikraščiai! (čia jų yra net 2). Ar ilgai jųs tokius dalykus toleruosite?

A. Žemaičių Baltinojis.

BROOKLYN, N. Y.

Lapkričio 5 d. triūsu gerai žinomo lietuviams viengenčio, p. A. T. Račiūno (kinematografisto), atsibuvo illustruotas perstatymas, rodymas geografiškų etnografiškų paveikslų apie Lietuvą ir lietuvius. Paveikslėliai buvo rodomi stovintieji, su Lietuvos žemlapiais, žmonių typais, miestų bei kaimelių iššiūra ir tt. Rodomi paveikslai buvo iš šių rėdybų: Vilniaus, Kauno ir Suvalkų. Protarpjuose buvo illustruotos dainos ir deklamacijos. Gerai žinoma dainininkė, maloniu balsu, p-ni Palkauckienė, sudainavo šias daineles: „Už Raseinių ant Dubisos" ir „Už giružės teka upė", taipgi „Onytė", ir ant galo „Lietuvos hymną"; akompanavo žinomas gerai lietuvis muzikas, p-nas Ks. Strumskis ant piano. Dainos nusisekė gana gerai.— Deklamavo p-ni M. Jukelienė „Pavasarėlis" ir „Miela man sapnuoti", atliko puikiai. Taipogi deklamavo p-lė K. Jankauckiutė: „Kur banguoja Nemunėlis" ir „Man tinka"; taipgi gerai. Dar deklamavo mažiukė mergaitė, p-lė Žilioniutė: „Jauna lietuvaitė, jieškanti mokslo", ir dar vieną, kurios neatsimenu antgalvio. Šios dvi dekl. buvo be illustracijų. Paveikslai ypač prie dainų ir deklamacijų, pilnai atsako žodžių reikšmei. Paveikslus aiškino pats p. Račiūnas, rodė paveikslėlius p. J. M. Danielius.

Publikos buvo susirinkę virš 600 žmonių. Vakarėlis ant susirinkusiųjų padarė gerus įspūdžius, ką davė suprasti gausus delnų pliauškenimas su entuziazmu. Reikia priminti, kad po kiekvienai dainelei, buvo leista visai publikai giedoti, taip sakant „choras". Dainavo visi ir malonus balsas vilniavo po svetainę, net tūlas daineles atkartojant kelis kartus. Vakarėlis nusisekė gana puikiai, geriaus sunku ir norėti.— Užtai reiktų išreikšti p. Račiūnui pagarbą, užtai, kad nenuoalsiai triūsiasi, renka paveikslėlius ir kelia mūsų dailę. Ypač puikus darbas illustravimas dainelių ir deklamacijų, kur su pagalba paveikslėlių, daug slaptybių, žodžių reikšmę atvaizdina aiškiai kaip veidrodis.

Matyt buvo, kad p. Račiūnas, išsimokinęs gerai rodyti paveikslėlius p. Danielių, kuris nepadarė klaidos rodydamas, kas yra gana svarbu. Po paveikslų ir dainų buvo lietuviški šokiai: Lietuvaitė, Žemaitė, Dzukaitė, Klumpakojis ir kiti. Taipgi p. Račiūnas davė tris laikraštines dovanas, kurie geriaus pašoks Klumpakojį. Laimėjo šie: p. Tankus „Vienybę Lietuvninkų" metams, p. Žiugžda „Laisvę" metams ir p. Garšva „Tarką" — metams, kuris pavedė savo šokikei p-lei Adomaičiutei. Račiūnas vertas pagyrimo už laikraštines dovanas. Geriaus negu kokie blizgučiai.

Mizeragagas.

LAWRENCE, MASS.

Spalių 29 d. buvo T. M. D. 7-tos kuopos visuotinasai susirinkimas aptarimui kaip pačios kuopos, taip ir Draugijos reikalų, o labjausia rengimas paskaitų ir t. p. vakarų, nors du ar vieną kartą į mėnesį. Susirinkimas atsibuvo Čibo salėje (Oak ir Short g-vės). Sąnarių ir neprigulinčių prie kuopos prisirinko pilnutėlė salė. Susirinkimą vedė p-s A. Ramanauskas. Paaiškino apie T. M. D. siekius, mūsų švietimąsi, stoką kningų; pranešė apie naujai rengiamuosius išleisti kun. Žilinskio raštus. Delei to tikslo buvo perskaityta iš „V. L." 42 n-rio T. M. D. c. pirmininko pranešimas „TMD. kuopoms ir sąnariams". Susirinkimas mielai pritarė išleidimui Žilinsko raštų ir paragino c. valdybą kaip galint greičiaus rūpintis, kad atspaus-

dinti I ir II tomeliai būtų sugrąžinti iš Vilniaus Amerikon ir sąnariams išdalinami. Apsidaryti galės patįs sąnariai, kurie norės. Kiti du tomai irgi, kad būtų rengiami spaudon, tęn kur pigiaus ir geriaus galima išspausdinti.

Toliaus svarstyta paskaitų rengimas. Nutarta, jog rengti du kartu mėnesin. Paskaitų skaitymas, jų parašymas ir iškitur gavimas (nes čion inteligentų kaip ir nėra) pavesta kuopos valdybai. (Kuopos vald. yra A. Ramanauskas, J. Dagis, F. Dvareckas). Prie kuopos naujų sąnarių tą vakarą įstojo 10. Vienu protarpju p-s J. Arlauckas, liet. kooperacijinės krautuvės vedėjas kalbėjo apie mūsų kulturingumą. Buvo paliesti dalykai, k. a.: sveikatos, nešiojimo, valgymo, etc. bet nei vieno sumaniai nepaaiškino, kaip ištiesų turi būti. Dalykai, tiesa, buvo pajudinti labai svarbųs, būtent auklėjimas, nešiojimas drapanų, pudravimasi, etc., bet kas jei iš tų dalykų yra juokai daromi, naudos nei jokios. Pabrėžiu čionai tą nepasmerkdamas, bet, kad kitą kartą p-s Arlauskas pasitaisytų, pats gerai persitikrintų kaip išties dalykai turi būti ir t. p. Žmonės nori žinoti, tik jiems reikia sumaniai dalykus papasakoti.

Ant galo buvo dar pakeltas klausimas, kad inrengus paaugusiai jaunuomenei vakarinę lietuvių mokyklą rašymo, skaitymo ir kitko. Tas klausimas likos atidėtas apsvarstyti kitam susirinkimui.

Jonelis.

GRAND RAPIDS, MICH.

T. M. D. 58 kuopa 22 d. spalio Šv. Jurgio svetainėje sulošė du veikalėliu: „Nutrūko'' ir „Abejotina ypata''. Pirmąjį nepergeriausiai suvaidino, bet antrąjį labai gerai. Vienaitinė yda mūsų lošėjams, taip inėjus madon: kiek žodį taria, tiek ranką kelia. Tas gadina. V. Juškaitis kalbėjo monologą „Ant bačkos sėdėdamas''. Tarpuose buvo deklamacijos ir dainos vyrų ir maišyto choro vedamo p. G. Belinio. Ant galo Publika atsistojus sudainavo Lietuvos hymną. Tuo ir užsibaigė vakaras. Publikos susirinko daug. 25 d. spalio sulošė tą-patį — atkartojo, turėjo balių su šokiais ir pirmą sykį tam mieste — lakiojančią krasą.

Spalio 15 d. miesto valdyba užgyrė naujas tiesas, kurios labjau suvaržo nešiojimąsi su savim ginklų. Nuo šiol po aštresne bausme užginta kožnam, išimant sargus, nešiotis štilietą, peilį, revolverį arba kitą kokį daiktą pavojingą, kaip billę ir tt. Nevalia parduoti, skolinti arba duoti kam kitam minėtus ginklus. Tik gavus pavelijimą (license) valia nešiotis ginklą. Peržengianti tas tiesas bus skaitomi dideliais prasižengėliais, ir teisiami Augš. Teisme, kur papuola pininginei bausmei nuo $500 arba du metu kalėjiman, arba ir sykiu abidvi bausmės. Tatai paduodu į laikraštį, kad mūsų lietuviai tą žinotų ir mestų slaptą nešiojimą ginklų.

Garnupis.

PHILADELPHIA, PA.

Vietinė L. S. S. 1 kuopa spalių 29 d. parengė prakalbas; kalbėjo New Yorko Perkūnas. Išpradžių nurodė, kaip kapitalistai mus išnaudoja, pasisavindami visas išdirbystes ir dirbtuves. Žmonės mana, kad perdaug esą žmonių, užtai bedarbė, bet jis (Perkūnas) manąs, kad nieko nėsą perdaug, tik esą perdaug kapitalistų. Paskui nurodė, kaip kenkia žmonijai gėrimas ir rūkymas ant sveikatos ir proto. Antras kalbėjo Purvis; jis aiškino apie Dievo buvimą; nei vieno nebelikę; jo kalba buvo seniau daug dievų buvę, o dabar nei į šį nei į tą panaši, nėr kaip nei žmogui pasakyt; kalbėjo apie valandą, bet nieko daro nepasakė. Purviui pabaigus savo kalbą antrą sykį užėmė kalbėti Perkūnas. Jisai kalbėjo valandos laiką apie vieną plėšiką Džemi Džeims, kuris buvo pagarsėjęs visoj pasaulėj kaipo didžiausis neprietelis ir žūdytojas žmonių. Tam plėšikui lygus esą kuningai, kapitalistai, trustai ir visoki išnaudotojai. Jam bebaigiant šitą litaniją priėjo V. Jakštys, pakalbėjo ką tęn jam į ausį ir padavė „Kovos'' numerį. Tada Perkūnas priėjo ir prie „Vienybės Lietuvninkų'' ir „Lietuvos'', ir prilygino juos prie anų laikų plėšiko Džemi Džeims. Paskui iškėlęs „Kovą'' visų akyse ištarė „Varguoli darbininke, jeigu esi prispaustas vargo ar bedarbės, jeigu esi kankinamas visokių nelaimių ir išnaudojimų, tai neskaityk „Vienybės Lietuvninkų'' „Lietuvos'', „Kataliko'' ir kitų (kokių kitų tai nepasakė), tiktai skaityk „Kovą''.

Pasirodė, jog nevien mūsų kuningai draudžia skaityti kningas ir laikraščius, bet ir socialistų kalbėtojai. Tai bent skelbėjai laisvės! Jiems mat nepatinka, kad „Vien. Liet.'' ir „Lietuva'' išrodo jų klaidas ir parodo visuomenei jų nepadorius veikimus, tai ir draudžia skaityti. Tokiu būdu mūsų tie „laisvės'' skelbėjai visai nusmuko nuo koto. Gėda už juos net prieš svetimtaučius.

Žmonės nebuvo užganėdinti, daugumas apleido svetainę pirma pasibaigiant.

Spalių 4 d. buvo L. S. S. 1 kuopos balius ir teatras; buvo lošta „Nieko be priežasties''. Žmonių buvo mažai, ant baliaus prisirinko daugiaus. Tarp Philadelphijos lietuvių šį rudenį tas teatras dar pirmas buvo.

Marso Gyventojas.

GARDNER MASS.

Gardnere 5 ir 6 d. lapkričio per lietuvių gyvenimus lankėsi tūlas kuningas M. Vancizela, su kokiu poperiu rankoje, pasakojo, kad turįs pavelijimą rinkti delko tęn piningus. Žinoma, tamsųs žmoneliai po kelius dolerius ir įspaudė; bet p-nas Mileika, kada tas kolektorius aplankė jo namus, išvarė ir dagi pasarmatino. 7 d. lapkričio kas tai paleido paskalą, būk tas pavargėlis norįs areštuoti Mileiką; o kadangi p. M. yra vienas iš turtingiausių lietuvių Gardnere ir didis agnostikas (laisvamanis), tai čia visi kaip anglai taip ir lietuviai apie tai ir bekalba. Paskutiniu laiku susekta, kad tas „vargšas'' esąs bene tikras apgavikas; reikėtų patėmyti ir kitoms liet. kolonijoms, kad toksai pavargėlis ir kitur nepradėtų apgaudinėti mūsų brolių.

M. Stakėnas.

New Yorko žinios.

¶ **Rinkimų pasekmės.** Lapkričio 7 d. atsibuvo visoje Amerikoje rinkimai miestų valdininkų. New Yorko valstijoje laimėjo republikonai ir visur išstūmė demokratų intekmę. Taip jau republikonai laimėjo New Jersey ir Maryland valstijose. Pačiame New Yorko mieste išėjo maišytai: Bronxo pavietą pasigavo republikonai, Richmondo — demokratai, o kitur — maišyti tikietai. Maišytas tikietas gaus ir viršų miesto valdyme. Prie to šiemet laimėjo gerą gabalą žinoma sukčių klika — Tammany Hall. Abelnai politikoje išėjo didelis mišrumas, ir kurlink pakryps nau joji New Yorko valdžia, dar negalima atspėt.

¶ **„Russko-Amerikanskij Viestnik''** žurnalo išėjo 10-tas N. dviejuose sąsiuvuose. Antrame sąsiužinomai bylai tarpe Burcevo ir Evalenko (šito žurnalo leidėjo), kuris buvo intartas Rusijos šnipu. Čia yra atspausdinta laiškai Burcevo ir dabar gyvenančio ve pašvęsta veik didesnė dalis New Yorke ex-šnipo Menšikovo. Iš tų laiškų matosi, kad pirmasai eserų partijos teismas ant Evalenko buvo nelabai teisingas. Kaip Burcev taip ir Menšikov rei kalauja iš naujo pernagrinėti Evalenko bylą, perkėlus ją Paryžiun.

¶ **Lietuvių vakarinė mokykla.** Vietinis Lietuvių Ukėsų Klubas atidarė vakarinę mokyklą, kurią veda jau antri metai. Šiemet tos mokyklos programa dikčiai paplatinta; visu-pirmu patsai mokslas padalinta į dvi klases: žemesnę ir augštesnę. Žemesnėje bus mokinama lietuviai paties pradinio mokslo anglų kalboje: skaityt, rašyt, aritmetikos, etc. Augštesnėje bus mokinama tie patįs mokslai jau pažangesnius mokinius. Abidvi klasės veda du mokytojai tais pačiais vakarais. Toliaus įvesta panedėlių vakarais civiško mokslo kursas—su pažindinimo su Amerikos pilietybe, būdais, papročiais ir įstatymais. Mokytojus duoda Jaunumės Krikščionių Draugija (Y. M. C. A.). Klasės atsibūna utarninkų ir pėtnyčių vakarais nuo 7:30, po No. 515 Hudson str. Klubo ruimuose. Užsirašyt galima tęnpat ant vietos pirma lekcijų. Pirmutinė klasė jau buvo pereitą pėtnyčią.

¶ **Paskaitos.** Ateinantį nedėldienį (19 d. lapkričio) L. U. Klubo ruimuose ant 515 Hudson str. bus klasiškas skaitymas iš anglų literatūros, ant tėmos: „Kaip išnaudoti sunkias aplinkybes''. Skaitys Liaudies Mokyklos narys, p. J. O. Širvydas. Skaitymas prasidės trumpai nuo 3 val. po pietų ir trauksis apie valandą. Potam valandą diskusijoms. Toliaus bus illiustruotos deklamacijos, paveikslai ir tt.

¶ **Pulitzero pagerbimas.** Pasimirus dienraščio „The World'' leidėjui ir publicistui Joseph Pulitzer, visi vietiniai laikraščiai atidavė jam savo editorijose didelį pagerbimą. Ir visos Amerikos spauda jo apgailavo. Pulitzer, vargšas išeivis iš Vengrijos, per sunkų triūsą ir gabumą pakėlė visą Amerikos laikraštiją, įvesdamas drąsią politiką. Tiesa, jis kartais prasišokdavo ir jo laik raštis „World'' buvo priskaitomas prie „geltonųjų'', vienok jis toli teisingesnis buvo už žinomą „geltonųjų'' laikraščių tėvą p. Hearst. Pulitzer nuo 1887 m. buvo visai apjakęs. Bet rėdė laikraštį su pagalba sekretorių, iki spalinio 29 d. šiemet, pasimirė ant savo jachtos, Charleston uoste.

Vietines Žinios.

— **Gatvešlavių streikas.** Sustreikavo New Yorko ir Brooklyno gatvešlaviai, reikalaudami panaikinti nakčių darbą. Mat buvo įvesta naktimis išvežioti nuo gatvių supiltus bačkose pelenus. Majoras Gaynor paliepė susamdyti naujus išvežiotojus, kurie dabar ir tuština gatves, lydimi raitų policmanų. Streikieriai tuos išvežiotojus užpuldinėja, įvyko keletas smarkių muštynių, o pereitą pėtnyčią kažin-kam iš viršutinių gyvenimų New Yorke paleidus plytą, perskelta streiklaužiui Bublitz galvą ir jis pasimirė. Brooklyne streikuoja apie 600 gatvešlavių.

— **Kapucino misijos.** Pereitą savaitę Maspethe atliko savo misijas kapucinas „Tėvas Kazimieras''. Šiuo kartu jis per pamokslus nebekeikė laikraščių, ir net pagyrė laisvamanybės idėą, tik pridūrė, kad laisvos pažiūros mokytesniams tetinką.

— **PANTOMIMA — teatras be žodžių.** Ateinantį nedėldienį (19 d. lapkričio) Tautiško Namo salėje atsibus labai indomus pasilinksminimas, kuriame tarp ko kito bus lošta komedija — pantomima „Į Ameriką''. Turinys paimtas iš juokingo prietikio, kaip trįs vaikinai susirungia ant vienos merginos ir nori ją išsivežti į Ameriką. Bet mergina du vaikinu: Storąjį ir Plonąjį prigauna, ir paskui išvažiuoja Amerikon su Jaunuoju, kurį tikrai mylėjo. Veikalėlis labai juokingas. Ypač tuo indomus, kad visas lošimas at sibūna be žodžių, tik su mimika arba mostagavimais. Tokių lošimų pas mus dar tik antrą sykį pasirodo. Tarp ko kito bus išpildyti muzikos šmoteliai, dainos, ant galo bus paprastas pasilinksminimas su įvairiais šokiais, lekiojančia krasa, dovanomis, krutomaisiais paveikslais etc.

— **T. M. D. paskaita.** Pereito nedeldienio vakare, salėje Palace Hall, atsibuvo antroji T. M. D. kuopos paskaita. Skaitė p. V. K. Račkauskas nuo Liaudies Mokyklos referatą ant tėmos: „Senovės dievų pavydumas''. Labai žingeidi ir pamokinanti lekcija. Potam buvo viešos diskusijos.

Kitą nedėldienį (ne ateinantį) t. y. 26 d. lapkričio, tęn-pat bus skaityta p. J. O. Širvydo referatas „Mūsų jaunuomenės takai''.

— **Prie p. L. Eremino ir siuvėjų unijos incidento.** So. Brooklyn, N. Y. „Lietuvių Jaunuomenės Klubas'' sušaukia speciališką susirinkimą, kuriame bus pakviesta kaip p. Ereminas taip ir siuvėjų unijos delegatas, kad nuspręsti, kurioje pusėj teisybė. Susirinkimas atsibus 22 d. lapkričio, po N650—3rd Ave.

B. Vaičekauskas.

NAUJI RAŠTAI.

Ukiškasis kalendorius 1912 metams. Henry Schnitzer, New York City. Pusl. 96.

Išėjo šie periodiški raštai: „Aidas'' už lapkritį. „Allg. Lit. Rundschau'' N9/10. „Pasiuntinys'' N10. „Vadovas'' N39.

Tev. Myl. Dr-tes reikaluose.

CENTRO VALDYBOS ADRESAI:

Pirmininkas: V. Daukšys, 1425 N. 28-th str., Philadelphia, Pa.

Jo pagelbininkas: J. Kazakevičius, 103 N. Main str., Pittston, Pa.

Raštininkas: A. J. Žemantauskas, 789 Bank str., Waterbury, Conn.

Kasierius: A. J. Povilaika, 804 Bank str., Waterbury, Conn.

Kningius: J. Simanavičius, 331 Barnes str., Plymouth, Pa.

Literat. Komitetas: J. Laukis, 3001 Farrell st., Chicago, Ill V. S. Jokubynas, 425 Lincoln ave., Rockford, Ill. J. Gabrys, 11 rue Sommerard, Paris, France.

PASARGA: **Kuopos ir pavieniai nariai, raštus T. M. D. reikaluose siųskite T. M. D. Lit. Kom. nariui-redaktoriui, šiuo adresu: V. S. Jokubynas, 425 Lincoln ave., Rockford, Ill.**

DELEI ENCYKLOPEDIJOS.

„V. L.'' N 43, T. M. D. skyriuje p. P. J. Mackevičius pajudina vėl encyklopedijos leidimo klausimą, p. Gabrio pakeltą. Encyklopedijos išleidime jis mato didelę naudą mūsų tautai ir T. M. D. pataria ją išleisti, o kadangi jos išde nėra tiek piningų, tai jis pataria per kelis metus visai knin gų neleisti ir piningus encyklopedijai rinkti.

Kad encyklopedija būtų geru daiktu mums turėti, tai aš nesiginčysiu, bet, kad męs šiandien daug svarbesnių reikalų turime kaip encyklopedijos leidimas, tai kiekvienas man tą pripažins. Encyklopedija paprastai naudojasi vien apšviestieji, kurių pas mus yra nedaug ir tie patįs encyklopedijos nereikalauja lietuvių kalboj, nes jie lengvai randa jas kitose kalbose. Visa mūsų rūpesčia šioje valandoje turėtų būti mūsų tamsiųjų minių švietimas ir priaugančios kartos lavinimas. Sulyg šito mums svar bjausiomis kningomis yra populiariškai-moksliška, mokykloms vadovėliai ir kelionių aprašymai, parašyti sulyg mūsų tautos dvasia ir reikalavimu. Šitos kningos platintų tarpe mūsų apšvietą, lavintų jaunųjų protą ir jausmus, ir męs, kaipo tauta, galėtume tikėtis atstovėti ištautėjimui ir ištvirkimui, kurie mums gresia pražūvimu. Mūsų vaikai išauga tamsuoliais; mūsų jaunimas pasileidęs ir mūsų žmonelės mirksta girtuoklystėje. Akyvaizdoje viso šito leistį encyklopediją neįstengus prašalinti visų tų mūsų vočių, būtų tiesiog betiksliu darbu.

Taip-pat ne praktiška būtų, jei T. M. D. imtų davinėti savo nariams senus raštus arba juos apmainius su kitais leidėjais ant naujų, tuosius jiems bruktų. Tai būtų tikru davadu draugijos subankrūtijimo, netik piningiškai, bet ir dvasiškai. Juk T. M. D. nėra tikslu atlyginimu nariams davinėti už jų įmokamus 60c.; neigi jos tikslu yra mūsų leidėjams agentauti, net jei jie ir sutiktų p. P. J. M. įmanomuoju T. M. D. patarnavimu pasinaudoti. T. M. D. tikslas tai visuomenės reikalų gerinimas ir atlyginimu nariams yra jų pasigėrėjimas nuveiktu darbu. Męs džiaugiamės ne tuo, kad T. M. D. nariai gavo po 6 dideles Kudirkos raštų knin gas, tik tuo, kad Kudirkos raštai tapo išleisti ir juos kiekvienas gali gauti už mažus piningus.

Tūli dar bijosi, kad męs nepridirbtume kningų perdaug, nes, girdi, ir tos tik stovi sudėtos.

Bet jei jos stovi, tai kieno yra kaltė, jei ne pačių T. M. D. narių? Kodel jie tokie nerangūs ir jų neišparduoda? O išparduoti jos taip lengva, jei nepatingėjus bent kiek padirbėti. Draugijos nariai jos senus raštus gauna puse kainos, jei jie ta pačia kaina parduotų juos pašaliniams — o to jiems uždrausti nieks negali,— tai draugijos kningos tuojaus patuštėtų, o prisipildytų jos išdas ir naujoms kningoms leisti nereiktų kelių metų laukti; galėtume jas leisti kas metai. Dabar laukia išleidimo jau pusiau atspausdinti kun. J. Žilinsko raštai, ir Dr. Garmaus paskaitos iš biologijos, kuomet T. M. D. kuopos nemato reikalo net savo susirinkimus kas mėnuo sušaukti, nes nesuranda ką veikti. Ar tai ne apsileidimas? Jie žiūri tik į vadovus ir moka tik juos pagirti, arba papeikti.

Jei darbas kitų padaromas yra geru, tai kodel jis negali tikti mūsų pačių rankoms? Dirbkime visi, kiek kas ir kuomi gali, o pasisekimas turi būti mųs.

Jievos Sūnus.

ŽODELIS APIE KONKURSUS.

Po IV T. M. D. seimui pasirodė, jog nuo išleidimo Kudirkos raštų netik niekas nebuvo išleista, bet ir galutinai nenutarta ką leisti. Priežastis šio nerangumo gal yra Lit. Komitete, bet nemažiau ir valdyboje. Vienok čia apie tą nekalbėsime, nes mintyje turime kitą dalyką.

Literatiškas Komitetas pabaigoje priduoto raporto IV seimui, pataria skirti konkursus parašymui geresnės rųšies raštų. Tas labai dailiai skamba; bet tik teorijoje, o ne praktikoje. Sakysime, seimas paskiria konkursą parašymui Duonelaičio biografijos arba kritikai jo raštų, kaip Lit. Komitetas pataria; bet ar daug išdrįs konkursuoti? Jeigu ir atsirastų keletas, ir parašytų viršminėtus veikalus arba tam panašius, tai visgi priimtas būtų tik vieno, bet ne dviejų ar trijų. Dabar, žmogus rašydamas, arba kon kursuodamas, nėra įsitikrinęs, jogei būtent jo veikalą priims, o ne kito kokio konkursanto; ir tas pagimdo abejones, kurių delei pas minėtąjį rašytoją mažiau energijos bei pasišventimo nėra. Pastarasis—tai pragaištingiausis panašiuose darbuose. Ir ant galo, ar daug atsirastų konkursantų ant panašių salygų? Męs, 13 kp. T. M. D. manome, kad visai mažai, nes žmogus dirbęs keliatą mėnesių ir kitą sykį keliatą metų, turėtų mesti gurban savo triūsą be jokio atlyginimo, nes dviejų leidimų to paties veikalo, kol kas, nereikia. Tas kartais gal ir galėtų išduoti neblogus vaisius, bet vis pasilieka kitų didelis, be atlyginimo, išnaudojimas, ką, manome, nei Lit. Komitetas, nei pati T. M. D. nenorėtų dasileisti. Taigi panašus būdas negali pagimdyti rimto bei prakilnaus veikalo mūsų literatūroje ir šiuose dvasios gaivinimui nuotikiuose neužsimokėtų „bizniškai'' žiūrėti, ir vieną laiminant, kitus išnaudoti.

Męs panašiai manytume: seimas turėtų duoti Lit. Komitetui galę pajieškoti atsakančią ypatą, pilnoje prasmėje to žodžio, parašymui vienokio arba kitokio veikalo ir, kad Lit. Kom. savystoviai galėtų paskirti užmokestį už sukalbėtą veikalą; žinoma, seimas gali Lit. K. duoti tūlus rubežius, kurių jis negalėtų peržengti t. y. plačiaus veikti, negu seimas ingaliojo, nes jeigu męs Lit. K. pasitikime veikalo kokybę apkainuoti, kodel gi ir šiame dalyke negalėtume juo pasitikėti? Męs manome, kad kaip visa T. M. D. valdyba, taip ir Lit. K. nėra ir neturi tikslą vien tik būti kokiuo viršininku, bet stengiasi iš visų savo pajėgų atlikti savo sąžinės pareigą bei pagelbėti

KAZYS PUIDA.

Žemes Giesme

APYSAKA.

ANTROJI DALIS.

Galvojo šiaip, galvojo taip, bet nieko sugalvoti nestengė. Ėmė, vargšas, vieną vakarą ir pasiskundė Mejerui.

— Nu, tai kas, kad pinigų nėra.

— Kaip tai: kas?

— Nu, kas! Nėra — tai bus, — flegmatiškai tvirtino senis Mejeras.

— Negali būti, jeigu jų nėra iškur paimti! — pyko ir karščiavos Mačiūnas.

— Paimsim, paimsim...

— Ar iš pragaro! — supyko Mačiūnas.

— Tuoj paimsim! — Atsikėlė ir pašaukė senutę savo žmoną. Bet kol ta atėjo, Mejeras klausė:

— Daug reikia?

— Penkių šimtų trūksta.

— Ai-jai! dideli čia man pinigai!

— Ir supuvęs skatikas dideli pinigai, kuomet kišenėje vėjai kaukia.

— O man ne! Sora, — tarė kreipdamasis į žmoną, — atnešk mudviem penkias šimtines.

Sora ramiai žiūrėjo į tuodu draugu ir stebėjos, kaip laikai atsimainė, kaip žmonės žmonėmis būti pradeda. Stebėjosi senutė, kad žydas tokioje santaikoje su kataliku gyvena, kad nė vienam, nė kitam neateina ta mintis, kuri tiek amžių juodu skyrė. Tarytum neužmatytos galybės ranka ėmė ir išplėšė iš žmonių protų tą žūdingąją mintį.

Atnešė prašomuosius pinigus ir padavė Mejerui.

— Imk, Mikai, ir baigk kas pabaigti reikia. Pritruks, gausi daugiau — visus atiduosiu tam žmogui...

— Ačiu, Mejer, ačiu. Netikėta pagalba daug malonesnė ir svaresnė, negu nenoromis suteiktas turtas.

Ir į porą savaičių šeimynos troba buvo galūtinai užbaigta. Mačiūnas vaikščiojo iš visų pusių ir apžiūrinėjo gyvenimą įkūnytą mintį. Tiktai negalėjo nujausti, kokį įspūdį padarys tos lauktuvės ant Oginto. Anapus upelio, po keliatu aukštų eglių stovėjo nedidelė medžio trobelė — sodnų nuomininko prieglauda.

Tas viskas be Oginto padaryta — tiek maža ir drauge tiek daug padaryta...

Pieninė auga, skečias, pirkėjų tiek, kad jų jau patenkinti nestengia. Pieninių-valgyklų skaičius reikėjo padidinti. Pečkaitis, tasai javų prekybos viršiausias agentas, sukasi, važinėja reikalus atlikdamas, nespėja visų žmonių pasiūlymų priimti. Iš plecininkų susitvėrė mažutė draugijelė, kuri kitais metais žada paimti visus apylinkės ir Oginto sodnus nuomon. Šiais metais visi išvaikščiojo po apylinkės didesnius sodnus pasimokyti prie patyrusių sodininkų kaip reikia su medžiais apsieiti, kad jų nesugadinti.

Jauna, laki, pašėlusiai drąsi Oginto dvasia, jo sumanymų speigas krėste užkrėtė visą artimiausią apylinkę. Žmonės taip pasitikėjo juo, kad jokie nenusisekimai, jokios nelaimės nestengė jų nuo darbo sulaikyti.

O jis, ta slėpiningoji jėga, kuri žmones iš snaudulio prižadino; kuris pusiau tuščią jų gyvenimą darbu, mintimi, gyvybe pripildė; kuris ištraukė skaudžiamąjį ūkio darbininką iš tamsybės nasrų ir ligi savęs pakėlė; kuris žmonėms žmonėmis būti paliepė — ką jis už tai pelnė, ką tasai jo puošiamas ir dailinamas, gyvenimas jam pačiam davė?...

Eilę, ištisą eilę sopulių, apsivylimų, nuoskaudų, pavydų — ir gausų viso truso derlių, iš kurio sidabro spinduliais virpėjo jauno svajotojaus įsikūnijusi ir šviesos spindulius paskleidusi idėa-mintis...

Ir rodės, kuomet nuo savo kalno žiūrėjo į apylinkę, kad čia, toje panemunėje nuo amžių taip būti turėjo... Sielos ausis girdėjo slaptąją žemės-motutės bylą, kurioje sukrauta buvo miliardų amžių viltis, gilus gyvybės apsireiškimo troškimas... Visa apylinkė, tarytum, žiūrėjo į jį ir džiaugėsi tokį vaiką išauginusi, kuris jos neapleido, kuris čionai su visais skursti ir vargti iš ištekliaus prieglobsčio sugrįžo...

O saulė, nuvargusi rudens saulė, palengvėlia leidosi už rudijančių laukų, stiprią gyvybės viltį ir jėgos galybę gaivindama...

Leidosi praeities dėjų saulė, šaltais, skaudžiais ilgėsio lašais varvėjo jos šviesos spinduliai slėpiningiausian Oginto krūtinės užkampėlin. Visos anos, yt audra pralėkusios, gyvenimo kanklių stygos nutilo, tarytum rytojaus būtybės Visuomis padėjo ant jų tą galingąją senovės burtininko-vaidilos ranką, kuri net įsisiūbavusias gaidas nutildinti pajėgia... Praeitis, tokia trumputė produktyviškojo darbo praeitis, ėmė gesti širdies atspindžiuose...

Ir iš užgesusios praeities saulės, yt iš šimtmečius šviesti paliovusios ir pasaulių būtybėje numirusios žvaigždės, atskrydo nauja, galinga, liepianti šviesa-mintis...

Apylinkė atgimė, sukruto, kasdienių pelėsių savo vaikams pavydėjo — šviesos, dvasios ir proto šviesos pareikalavo:

— Duokite mums mokyklą, kurioje nežinios purvus mūsų vaikams nuo akių nukrapštytų, kurioje jų protus apšviestų, kurioje jų sieloms, ne tik kūnui, gyventi, budėti, veikti ir jausti palieptų... Veskite mus ir mūsų vaikus, rytojaus darbininką-žmogų, į šviesią, skaisčią, saulės spinduliais virpančią ateitį...

Jauku, malonu širdyje daros, kuomet girdi žmonių balsą, iš jų suskurdusių ir vargą supratusių krūtinių, išlekiant... Žmonės gyventi nor, nor jausti, būdėti ir tverti...

Ir rodės Ogintui, kad jis ne savo tėviškėn sugrįžo, kad netyčiomis pakliuvo kokian Reino krantų gyventojų kaiman — ne! to ant Nemuno krantų būti negali, tai tik puikus ir pusiau laukinis įsismaginusios vaidintuvės sapnas...

Bet štai mato naują trobą, iš kurios jo darbininkai išeina. Jų veidai šviesųs, malonųs, nuliūdimo ir nusiminimo šešėlis dingo... Gyvybė jų akyse spindi...

Iš surūkusios bakužės įėjo didelian, šviesian, tyran naman, kiekvienas jų turi atskirą kambariuką švariai ir padoriai apstatytą, turi bendrą valgomąjį kambarį, turi didelę šviesią salę ir šale jos ruimingą bibliotekos kambarėlį, kuriame ant apskrito stalo guli naujausi laikraščiai... Kampe stovi, jų pačių rankų darbo stiklo langais spinta knygoms... Matyti keliasdešimtis sustatytų įvairaus didumo ir storumo knygų...

Nesuvaikomų jausmų vilnis lekia galvatrukčiais per žiūrėtojaus širdį... Minčių verpetai sraunu sūkuriu leidžiasi pačion sielos gelmėn ir neša išten graudulingos padėkos šuolius visiems, kurie jo mintį suprato ir gyveniman, dar-gi jam nežinant, įkūnyti suspėjo...

Mačiūnas ir Viktutė lydi jį ir žiūri į akis, tarytum iš jų norėtų suprasti, ar gerą vaistą parinko tai susopėjusiai, nuvargusiai širdžiai...

O žemė pilnomis krūtimis alsuoja, garuoja, tarytum sunkiausią darbą atlikęs darbininkas...

O mintis lekia eilių-eilėmis, erelio sparnų greitumu puola pačion pažemėn ir perkūno šuoliu iškįla pačion padangėn...

...Kruvinu taku žengei, kol mintį darbu pastoti privertei...

...Sielos kapinyne gyvus žmones laidojai be garsios laidotuvių giesmės...

...Sopulys *Requiescant* jiems giedojo, o siela tik pritarė, lyg perspėti tave stengėsi: *Seculum per ignem!*...

...O taip... taip... *Seculum per ignem!*...

...Tad kelkis, tu, jaunybės minčiai, drąsiems svajojimams, gyventi ir tverti paliepęs...

...Numesk nuo veido liūdėsio rūbą, linksmybės skraiste užsigobk darbų-žygių šventės metu...

...Kelkis ir atsistok, kad liudyti galėtum tiems, kurie su savo sąžine derybas veda... tiems kurie tik pusiau trokšti, pusiau norėti moka... tiems, kurie kančių ir sopulių nepakelia, nes tingi dvasia gyventi... tiems, kurie žmogaus valios stiprybę ir jos galybę pakeleivingam elgėtai atidavė, kad nejustų sąžinės kirminą kremtant... tiems, kurie sopulio vengė, nes

(T. b.)

VISUOTINOJI Historija

(SATYROJE)

Teffi, Dymov'o ir Avierčenko's prisiskaitęs paraši

T(oks)... Š(ioks)... K(itoks)..

(Tąsa.)

Numirė Karolis. Palaidotas jis kresėje, sėdinčioje pozoje, Acheno bažnyčioje. Kokia tai neteisybė! Jis būdamas gyvas maža tegalėdavo miegoti ir po mirčiai liepta jam sėdėti. Paskum jau pataisyta ši klaida ir jo liekanos padoriai suguldytos puikiame karste.

Šitam įstabjam monarchui pasimirus numirė ir jo monarchija. Išskirstyta ji liko į sudėtines savo dalis, ko ir tikėtasi visų historikų. Tos sudėtinės dalįs buvo: Germanija, Francija ir Italija. Tame laike historijoje atsižymi vienas garsus vardas, kuris greičiau tiktų profesorių daktariškiems apgarsinimams apie vaistus plaukams želdinti, ne kaip historijai. Tas vardas — tai Karolis Plikgalvis, Francijos karalius.

Germanijoje Karolingų dinastija išsibaigė lygiai tuo laiku, kaip pasimirė Liudvikas Kūdikėlis. Iš historikų raštų išskaitome, kad Liudvikas Kūdikėlis mirdamas „nepaliko nei vieno vyriškos lyties vaiko". Bet męs su įsitikrinimu tvirtinti galime, kad jis nepaliko vaikų nei moteriškosios lyties, nes pats pasimirė dar beveik vystykluose būdamas.

Francijoje Karolingams nesisekė iš-pat pradžių. Žmonės tik ir galando liežuvius, bepramanydami jiems visokius vardus. Taip jie vadino savo karalius: Kreivakalbis, Drūtasis, Tiesutis, Tinginys... sakoma, kad Liudvikas Tinginys tiek per visą gyvenimą tingėjęs, kad ir pasimirė bevaikiu. Paryžiaus hercogas, Hugo Kapetas, pasinaudojo tąja aplinkybe ir apsišaukė karaliumi. Tokiu būdu Karolingų vietą Francijoje užėmė Kapetingai.

Pirmoje pusėje IX. šimtmečio tūlas Egbertas suvienijo septynias anglų-saksų provincijas Britanijoje į vieną viešpatiją, ir Anglijos karaliumi tur būti, nepasivadino. Maž-daug tuo pačiu laiku normanai pradėjo užpuldinėti Britanijos salą. Normanais, reikia žinoti, vadinosi germanai, gyvenę ant Skandinavijos ir Jutlandijos pusiausalių.

Pas normanus buvo šioks paprotys, kad vyresnieji sūnus paveldėdavo tėvų turtus, gi jaunesnieji, parinkę sau būvį pramuštkakčių ir, į lengvus laivelius įsisėdę, išsirengdavo į kelionę, kitais žodžiais sakant, pasipelnyti. Tokis paprotys išdirbo tautoje kariškumą, o dvasiškija tik ir prašė Dievą, kad šeimynose gimtų vien jaunesnieji sūnųs. Už tai Vakarų Europoje visi bijojosi normanų. Net į litaniją prie Dievo Apveizdos toje vietoje, kur prašoma, kad Dievo Avinėlis susimylėtų ant mūsų, įsprausta: „Išgelbėk mus nuo normanų".

Nuolaidžiam Egbertui viešpataujant, beveik visa Anglija pateko danams; gi didysis Egberto anūkas Alfredas išgelbėjo tėvynę ir sugrąžino ją savo tautiečiams. Alfredas buvo įstabus ir tuo, kad jo laikuose žydėjo teisdarystė; net keleiviai, pametę piningus kelionėje, galėjo būti tikri, kad jų piningų niekas nepaims. Po teisybei maža kas tuokart ir keliavo, o dar mažiau kas turėjo piningus, nes danai visai nusilpnino ir nuvargino šalį.

Alfredo ainių laikuose danai vėl ėmė užpuldinėti Angliją. Danijos karalius, Kanutas Didysis suvienijo po savo valdžia Daniją, Angliją ir Norvegiją. Iš prigimimo jis buvo labai žiaurus žmogus, bet kaip tik pajuto, kad jo sostas tvirtai stovi, tuoj pasidarė dievobaimingas ir be saiko teisingas.

Vienuoliktame šimtmetyje Anglija po mūšiui ties Gastingu pateko į Vilhelmo Užkariautojo rankas. Jis nebuvo toks nusižeminęs, kaip Egbertas: tuoj, tik spėjo įžengti Londonan, nuzovadavo kur reikia, ir užsidėjo ant galvos aukso karūną. Jam paliepus surašyta visi Anglijos gyventojai ir pasirodė, kad jų buvo išviso tiktai du milijonu. Ir tiem tatai dviem milijonam gyventojų, kurie sutilptų bile sostapilėje šios gadynės, buvo angšta visoje Britanijoje! Ištikrųjų nežmoniškus apetitus turėjo mūsų tėvų tėveliai, amžiną atilsį dovanok jų dušioms, Viešpatie!

Anglų kalba kilo iš to, kad susimaišė francūzų ir vokiečių kalbos. Henrikis Goete sako, būk kitaip buvę. Anot jo, atėjęs kitą sykį velnias ant žemės. Surinkęs jis visas kalbas, vienų ėmęs mažiau, kitų daugiau; paskui sukramtęs tas kalbas gerai, suželėjęs, sumaišęs ir išspjovęs; kaip išspjovęs tai iš to mišinio ir pašokus angliškoji kalba, kuri tuojaus ir pasveikinus Goetę: «How do you do Miss Josephine!»

KOVA POPEŽIŲ SU KARALIAIS.

Gvelfai ir Gibelinai.

Kaip šiandieną popežiai kovoja su modernizmu, taip kitą sykį kovojo su karaliais. Tik anoji kova buvo aršesnė: ten liejosi kraujas nekaltų žmonių; o čia tik liejasi kuningų žodžiai, tarsi jie visi yra apsirgę minties užkietėjimu ir žodžių živatavimu.

Pasimirus Liudvikui Kūdikėliui į Vokietijos karalius tapo išrinktas Frankonijos hercogas Konradas, ir, matomai, jis buvo išrinktas tam kad jo niekas neklausytų. Taip ir buvo: kaizeris buvo tarsi malevotas; yra — bet niekas jo neklauso.

Konradas turėjo pikčiausį savo priešą, Saksonijos Henrikį. Norėdamas iškirsti jam šposą, pats būdamas ant mirtino patalo, prašu išprašė pas vokiečius kuningaikščius, kad jie, jam pasimirus, išsirinktų sau į karalius aną Henrikį Saksoniškį. Šiame atvejyje pirmą sykį paklausyta Konrado ir Henrikis visgi išrinkta. Ir kuomet reikėjo surasti tas Henrikis, kad pasodinus jį ant sosto, tai vokiečiai kuningaikščiai vos-ne-vos surado jį miške, paukščius begaudantį, nuo to ir praminė jį Henrikiu Paukštvanagiu.

Patapęs karaliumi Henrikis atmetė nemandagų pridėčką prie savo vardo ir pasivadino „Pirmuoju".

Vengrai, apsigimę tvarkaardžiais, bereikalo lindo į Germanijos reikalus ir taip ją suspaudė, kad net Chicagos «Staadt Zeitung» sympatizuoja tiktai prispaustai Germanijai, o ne kam kitam. Germanija per aštuonerius metus mokėjo donę vengrams; galų gale devintais metais pasiuntė jiems nebe donę, bet šunį be uodegos, be akių ir su dviem kojom. Vengrai užpyko ir šokosi ant Germanijos, bet juos sumušė Henrikis I.; o šunį užkasė toj vietoj, kur mūšį laimėjo. Nuo to laiko vokiečiai ir vartoja savo priežodį: «čia yra šuo užkastas» (hier ist der Hund begraben).

Henrikio sūnus, Ottonas Didysis, galūtinai sumušė vengrus. Norėdamas, kad jo pridėčkas Didysis tikrai užlaikytų šiokią tokią prasmę, jis užsimanė apsivainikuoti imperatoriaus karūna, užgriebęs pirma to šiaurinę Italijos dalį. Nukeliavo jis Romon. Tuo laiku popežiavo visai nemalonus ir nesympatiškas popežius Jonas XII.

Kaip reikėjo pakelti karūną — popežius negalėjo. Tuokart Ottonas atleido jį į dimisiją su munduru ir pensija, o jo inpėdinis uždėjo Ottonui ant galvos Romos Šventosios Imperijos karūną.

(T. b.)

NUO HAMBURGO LIG NEW YORKO.

(Tąsa.)

Po gan ilgo važiavimo pamatėm kraštą ir greit privažiavom prie nevisai didelio, bet gan malonaus akims miestelio — tai buvo Anglijos miesčiukas Southampton; po nekurio laiko sustojome prie kito, labai gražioj vietoj stovinčio miestelio — tai Francija, tai Cherbourg'as. Jau vakaras... tūkstančiai visokios rųšies žiburių, blizgančių nuo krašto ir nuo laivų-laivelių darė tokį gražumą, tokią nesuprantamą išvaizdą, kad tartum atsidūrei žmogus dangaus priemiestyj....

Ant laivo nepaprastas sujudimas, bėgiojimas ir smarkus kalbėjimas — kiekvienas stengias susipažinti su visa apylinke; kiekvienas stengias užganėdinti savo akis ta stebūklingai malonia išvaizda. Girdžiasi įvairios kalbos ir atskiri balsai: „Didžioji francūzų revoliucija 1789 m. Napoleonas, respublika", ginčai apie dabartinį padėjimą katalikų tikėjimo Francijoj. Burelis jaunų vaikinų gražiai traukia francūzų „Marselietę" ir kitas laisvės dainas... O, Francija, Francija! Kiek tu sukeli jausmų, kiek svajonių...? Pradedant nuo laikų Hannibalo, Cezario, Karoliaus Didžiojo, pereinant viduramžius, laikus Liudvikų XIV—XVI ir baigiant mūsų laikais tu esi arena ir centras, ant kurio atkreipja savo akį visas pasaulis. Tu sujudini ir pakeli dvasią visų kraštų gyventojų; tu esi versmė, iš kur išeina visoki laisvi ir drąsus sumanymai; tu nuo sugriovimo Bastilijos tvirtovės vis primeni visų kraštų tyronams ir galiūnams, jog artinasi galas jų galybės, jog ateis laikai tikros laisvės ir susipratimo. Tu pagimdei kraujuotus galiūnus, — tyronus, bet tu davei pasauliui daug naudingų ir geniališkų žmonių, kurie pastūmė kultūros ir civilizacijos vėžes į naują sritį, kurie sujudino mintis ir atidarė akis milijonams žmonių varguolių... Ir negali juk pasakyti, kad tavo misija žmonijos historijoj jau užbaigta!..

Apleidome Cherbourg'ą ir kartu atsisveikinom ant 7—8 dienų su žeme, su miestais ir miesteliais ir greit męs atsidūrėm Atlančio vandenyne. Pirmas dvi dieni važiavom gan puikiai, nes saulė gausiai siuntė žemyn savo šilumą ir dabino jūrių bangas savo spinduliais; bangos ėjo vis didyn ir didyn, nemeilingai šurmuliavo vėjas ir nevienam nunešė

pagrobęs kepurę, tartum kokią auką jūrių bangoms. Baltoms putoms padabintos bangų viršūnės rodos stengėsi pritraukti kiekvieno akį, rodos norėjo savo užimu-šnabždėjimu pasikalbėti su tavim ir apsakyti daug įstabjų ir negirdėtų dalykų. Tankiai tarp bangų-didžiuolių pasidaro grandioziški indubimai, kaip kokie ežerai be vandens, bet dugnu ir kraštais tų indubimų čion tarnauja vanduo — viskas tas siubuoja ir po minutės vėl susilygina, vėl gaišta ir vėl viskas išnaujo, ir taip be galo. Tankiai kur-ne-kur iš bangų iššoka didelės ir nematytos žuvįs — taip ir norisi sučiupti tą Dievo dovaną ir atsakančiai pataisius puikiai, „poniškai'' pasivaišinti...

Laivas pradeda siubuoti, ir tas siubavimas paskum pereina į kokį tai svaidymą, o kada jau privažiavom prie vidurinio diržo vandenyne, bangos neapsakomai pasididino: ištolo kaip kalnai su užimu atsimuša į jo sienas. Laivas-milžinas šokinėja, kaip ant banguoto kudro paleistas vaikų laivelis; bet vienok eina pirmyn skleisdamas įniršusias bangas ir duoda suprasti, kad neperdaug bijo savo priešo. Jeigu palipti dar augščiau, ant galo laivo, pasidaro baisus reginys: vienas galas laivo iškilsta į augštybes, o antras ant tiek nusileidžia ir tuoj antraip ir vėl išnaujo, ir taip be galo. Keleivių linksmumas visai susimažina ir visų išvaizda koki tai nepaprasta; akyse matos nerimastis ir nenormališkumas. Pirma vyrai ir merginos susigūžę spaudėsi, juokavo, duodami perdaug didelę laisvę rankoms ir liežuviui, o dabar jau visų rankos nuleistos, veidai išblyškę, akįs pablaivusios. Kur pirmu vyrai ir merginos išrodė pilni narsumo ir jaunystės jausmų, dabar vaikščioja įsikibdami, ar dribso savo gulyklose. Tai jūros liga. O, baisi ta liga: galva sukas, akįs raibsta, kilsta vyma ir baisus tampymas, visas kūnas pasidaro svarus ir sumūkęs, ir žmogus tampi tikru ligoniu. Moterįs, žinoma, pradėjo sirgti ta jūros liga greičiau ir kankinosi didžiau, nors ir vyružių daugumas puikiai pavargo.— Ant palubės visai nebegalima bestovėti, nes bangos tankiai aplieja ją; eiti ar kur stovėti gali tik tvirtai įsikibęs; kada laivas leidžias žemyn, rodos, paliekti ant oro. Daugiausiai per tą laiką reikėjo gulėti — tada bent kiek mažiau jauti Atlančio bangų sukilimą. Reik pridurti, jog pagal tvirtinimo jureivių, bangos šį kartą buvo įstabjai smarkios ir vėjas baisiai didelis. Po 2—3 dienų tokio supimo vėjas ir bangos sumažėjo ir ant galo vėl pasidarė gan malonus važiavimas. Keleiviai vėl būriais vaikščiojo ir juokavo ant palubės, apsakinėdami kits kitam perleistas dienas ir vis primindami apie prisiartinimą prie žemės, vienok kiekvieno veidas rodė, jog jis yra daug iškentęs, daug vargo regėjęs.—

(Da bus.)

: O :

J. Mikuckis.

Lazdyno pasaka.

(Tąsa.)

Iš šilo be rūtų vainiko
Sugrįžo mergelė liūdna...
Rausvumas nuo veido išnyko,
Nors švito linksmutė diena.

II.

Užsidengė antklode balta
Ir girios ir platųs laukai...
Ant ledo, nors vėjuota, šalta —
Linksmai čiužinėja vaikai...

Baltosios žiemos kas nemyli!..
Iš vakaro kaukia audra,
O rytą išeisi — čia pilį
Pastatė, tęn trioba tikra...

Ir spindi saulutė ant sniego,
Užėjusi žiemą vėlai...
Gamta nenubundamai miega,
Ir stovi be rūbų šilai.

Puiki toj' naktis sidabrinė,
Kad sodžiai užmiega giliai,
Ir apšviečia žemės krūtinę
Mėnulio šalti spinduliai...

Pračjo ir linksmos Kalėdos,
Taip laukiamos kantriai žmonių.
Berneliai jau rengias ir rėdos
Širdelių jieškot prakilnių.

Ir skamba varpeliai prie šonų
Juodkarčių mikliųjų žirgų;
Ir klausant taip gera, malonu
Ir lengva ir sykiu — ilgu.

Tai verkia ne deivė Juratė
Pas kalną Birutės liūdnai,
Kad didis Perkūnas pamatė,
Jog myli vaikiną jinai.

Ne deivė Nejolė tai keikia
Likimą ir laužo rankas,
Kad pragaran eiti jai reikia
Ir Pikulio degint aukas.

Tai verkia mergelė — našlaitė,
Apleista kaimynų visų,
Nežino ką veikti, kur eiti,
Visur taip gūdu, taip tamsu...

Štai skamba varpeliai... Ji girdi
Kad artinas, rodos, sustos,
Bet... pralekia... Gelia taip širdį,
Nėr draugo, nėr meilės šventos.

Ne vieną jaunikį kaimynės
Sulaukė: joms laimė — žiema,
O jai taip sunku ant krūtinės,
Nuliūdus, graudi, nelinksma.

Bernelis apgavo mergelę,
Nejausdamas meilės tikros...
Ir keikia ji savąją dalį,
Ir niekad nemato giedros.

* * *

Jau artinas šventos Velykos.
Gurgena linksmai vandenai,
Ir pievos nuliūdusios, plikos
Sau apdaro laukia senai.

Iš ryto pakilus saulutė
Jau šildo ir šypso linksma,
Ir žūdo ledus po truputį.
Ir traukias baltoji žiema...

Bernelis apgavęs mergelę,
Į užsienį spruko senai,
Nežino kad širdį jai gelia,
Kad liūdna, nuobodu vienai.

Ir juokias visi iš jos kaime,
Neduoda praeiti gatve,
Ir stumdo apleistą, belaimę...
„Pas jį eik, jis myli tave!''

(Užbaiga bus.)

: O :

MARĖS RODZEVIČIUTĖS JUBILĖJUS.

(1886—1911).

Apvaikščiodami jubilėjus mūsų tikrųjų tėvynainių ir mūsų tautos veikėjų, mes neprivalome užmiršti ir tų, kurie nors ne iš mūsų tautos yra kilę, bet vienok daug jai dirbę. O tokių yra nemažai. „Draugija'' (N57) atkreipja į tai mūsų visuomenės atidžią, privesdama tokius svetimtaučius veikėjus, kurie šiokiu ar tokiu būdu lietuvių kulturos darbui buvo pasišventę, kaip va latvių kilmės prof. E. Volteris, kuris prie Peterburgo Mokslų Akademijos iškėlė aikštėn mūsų senesniųjų klasikų raštus; arba nesenai pradėjęs lietuvių kalbažinystėje darbuotis moravietis kun. A. Srba, arba vokietys Schleicheris viens iš pirmesnių sustatytojų lietuvių kalbos gramatikos, arba ve lenkai ar sulenkėję lietuviai: Narbutas (parašęs 9 tomus lietuvių historijos), Kraševskis historijoje ir dailiojoje literaturoj — apysakose piešęs lietuvių gyvenimą-buitį, Mickevičius — poezijoje Lietuvos gyvenimą iškėlęs, ir kiti. Pridėtume męs dar ir Sauerveiną. „Draugija'' šiton eilėn prideda ir žinomą lenkų literatę — Marę Rodzevičiutę, kurios 25 metų rašytojavimo sukaktuvės šiemet gegužės pabaigoje labai iškilmingai apvaikštinėta. Pasivelyjame iš „Draugijos'' perspausdinti trumputę šitos įžymios rašytojos charekteristiką:

„... Tiesa, kulturos žvilgsniu, ji gryna lenkė, lietuviškai, matomai, nemokanti. Gimus sulenkintoje senovinės Lietuvos dalyje, ji visą savo amžių linko prie Varšavos, ištęn sėmė šviesą ir ateities idealus, tęn ji mielu noru ir gyvena, kai tik pasitaiko proga, tęn ji daugiausia savo veikalus spausdina, tęn galop ir savo jubilėjų apvaikščiojo... O vienok, kiek galima spręsti iš gerb. jubilatės veikalų, ji pagal savo dvasią yra greičiau lietuvė negu lenkė. Gal tai ir nekiekvienam aišku, bet tai yra faktas. Jam patvirtinti štai keletas priparodymų.

„Pirmiausis ir visusvarbjausis, kaip jau minėjome, — tai patįs gerb. autorės veikalai. Kalba jų lenkiška, bet dvasia lietuviška. Lietuviški taipogi svarbjausieji jos apysakų typai. Užteks čia priminus kad ir vieną Čertvaną iš „Dievaičio''.

„Yra tai Lietuvos bajoras nors ir su lenkiška kultura, žmogus tvirtas kūniškai ir dvasiškai. Jis nuolat gyvas, veiklus, pilnas energijos, drąsiai stoja į kovą su visokiomis kliūtimis. Jokio pas jį svyravimo, jokio nusiminimo nerasi. Nieks iš jo širdies neišplėš meilės savo žemės, savo tėvynės, savo žmonių. Jis neapleis sargybos, kur jį gimimas ar priedermė pastatė. Joks priešas, joki kliūtis jo nenuveiks. Jis gali lūžti, bet ne pasiduoti. Tai geležinis žmogus, tikras didvyris pilnoje to žodžio prasmėje, bet draug su širdimi pilna meilės ir begalinio jautrumo.

„Lenkų kritika pripažino „Dievaitį'' puikiausia Rodzevičaitės apysaka, o Čertvaną — geriausiai jai pasisekusiu typu. Matomai piešė jį autorė su tikra meile, ne tiek iš gyvenimo, kiek iš savo širdyje sutverto ir giliai atjausto idealo. Šiaip ar taip — Čertvanas yra autorės už vis numylėtas. Visi kiti vėlesni jos apysakų typai — tai tojo centralio vien variantai bei modifikacijos. Ar imsime pav. ex-kapitoną Kareivį iš „Rusvų dulkių'', ar sibirietį Mrozovickį iš „Anima vilis'', ar kokį kitą iš jos apysakų žymesnį asmenį — visur rasime tą pat energiją, veiklumą, širdies gerumą, nesilenkimą prieš pavojus ir kliūtis, mylėjimą savo gimtojo krašto, žodžiu sakant, rasime tą patį Morkų Čertvaną, tik kitaip pavadintą, iš kito luomo kilusį, kitose aplinkybėse veikiantį... Visi jie yra lyg pirmykščio savo prototypo **lietuvio** Čertvano vaikai bei ainiai, nes visi jie daugiau ar mažiau į jį panėši. Tuo būdu visas Rodzevičiutės apysakų rinkinys yra tarsi viena ilga illustracija pirmųjų tautiško mūsų hymno žodžių:

Lietuva, tėvynė mūsų, t u d i d v y r i ų žemė!

„Tuos „didvyrius'' autorė nuolat lenkams rodo, nuolat jiems kaipo pavyzdį prieš akis stato, gal delto, kad lenkų visuomenėje jų niekur pamatyti nei surasti negali...

„Šiaip ar taip — gerb. jubilatė tarp lenkų rašytojų yra ingijus teisingai užpelnytą garbę. Neidama paskui naujausias madas, netarnavo ji nei kraštutiniam realizmui, nei pasipūtusiam dekadentizmui, nei bergždžiam romantizmui. Koki buvo pradžioje, toki pasilieka ir po šiai dienai — vienam asmenyje p i l i e t ė i r d a i l i n i n k ė.

„Mums lietuviams ji pasiliks amžinai minėtina savo širdinga užuojauta aršioje mūsų kovoje už spaudos atgavimą. Ji viena iš lenkų rašytojų suprato tos kovos svarbą — ji viena nemetė į mus paniekinančio litvomanų vardo. Ar ji grįž kadanors į Lietuvą ir ar bandys jieškoti čia tėmų naujoms savo apysakoms iš dabartinio lietuvių gyvenimo, męs nežinom. Bet esame tikri, jog ji viena tegalėtu teisingai suprasti mūsų idealus ir išvengti klaidų, kurias padarė M. Tiškevičaitė savo netikusiame „Spójnik'e'' ir Weyssenhofas savo bjauriai melagingoje „Unijoje''.

„Taigi, duok Dieve, idant gerb. jubilatė ilgai dar gyvuotų ir pagamintų mums nevieną apysaką panašią į „Szary proch'' bei „Dievaitis'', tik be tūlų pasitaikančių šioj pastaroj socialinių sentimentalizmų, kurie šiandiena būtų ne vietoj''.

* * *

Pagal „Draugijos'' čia męs paduodame surašą svarbjausiųjų M. Rodzevičiutės apysakų: „Jazon Borowski'' (1884), „Farsa panny Heni'' (1885), „Straszny Dziadunio'' (1886), „Devajtis'' (1887), „Między ustami o brzegiem puharu'' (888), „Kwiat Lotosu'' (1889), „Szary proch'', „Nowele'', „Ona'' (1890), „Błękitni'' (1891), „Obrazki'', „Hrywda'' (1892), „Anima Vilis'', „Na fali'' (1893), „Lew w sieci'' (1894), „Jaskułczym szlakiem'', „Z głuszy'', „Na wyżynach'' (1895), „Jerychonka'', „Kleinot'' (1897), „Nie oswojone Ptaki'' (1901), „Magnat'', „Wrzos'' (1902), „Macierz'' (1903) ir k.

Lietuvių kalbon išversta: „Dievaitis'', „Rusvos dulkės'', „Anima vilis'' ir keletas mažesniųjų novelių.

ŠVEICARŲ DEMOKRATIJOS JUDĖJIMAS.

VIII.

Zuericho kantonas pravedė demokratijon kelią ir kitiems kantonams:— Thurgau, Berne, Solothurn, Aargau, Obwalden ir Luzerne kantonai veikiai įvedė visuotiną balsavimą leidžiamųjų įstatymų; kitur buvo įvesta iniciativa—teisės žmonėms patiems sumanyti įstatymus. Kitur buvo priimta ir atšaukimas (netikusių valdininkų). Tiesa, Zuericho kantone pasirodė, kad žmonės šiuo žygiu (1869 m.) labjau buvo užsidegę politika, negu abelnu pakilimu ar apšvieta. Taip va, reikia pagailaujant pabriežti, kad jie didele didžiuma atmetė p. Sieber'io įneštą mokyklų įstatymą. Tęn reikalauta: 1) prailginti vaikams priverstinį mokslą nuo 12 iki 14-tų metų; 2) reikalauti iš mokytojų, kad jie but išėję universitatę. Tas įstatymas, kaip jis nebūtų geras, nupuolė: prieš jį balsavo net 39,000 zuerichiečių, o už jį tik... 16,000! Kodel jie mokslo pakėlimui buvo tuomet taip šalti? Lengva atsakyt. Buvo dvi priežastįs: jie skubinosi tik su politika apsidirbt ir naujai prasidėjęs šveicarų darbininkų judėjimas atkreipė žmonių akį labjau ant ekonomiškų reikalų, kaip paprastai būna vienapusiame darbininkų judėjime:— čia apšvieta turi visuomet nukęsti.

Tačiaus negalima pereiti juodu šešėliu per darbininkų judėjimą. Koks jis tęnai nebuvo tuose laikuose ir nors sykiais sutrukdė kitus kulturinius šveicarų darbus, vienok jisai labai gryną savo piningėlį pridėjo prie šveicarų demokratijos darbo. Čia bus nebartina, jei męs trumpai stabtelsime ant tuolaikės šveicarų darbo pažangos.

Seniaus Šveicarijoje buvo savo laiku labai puikiai žydėję taip vadinamos „komunistų unijos''. Bet ankstyvesniu periodu, negu apie kurį mes kalbame (1865—8 m.), jos jau pradėjo užgesti. Bet jų vieton mezgėsi tautiškos darbo unijos tarpe Šveicarijoje gyvenančių vokiečių ir austrijokų. Tai buvo, iš dalies, darbininkų švietimo draugijos, kurios šešiosdešimtuose metuose prišlijo žinoman **„Internacionalan''** (socialdemokratijon). Vienoje tik francūzų Šveicarijoje 52 darbininkų kuopos priklausė Internacionalan, iki ši tarptautinė bendrija tapo užgesyta (1873 m.) Bet neužilgo pasirodė Dievo pasaulyj **„Šveicarų Darbininkų Susivienijimas''**, kuris turėjo apie 10,000 sąnarių. Jisai apskelbė šiokį savo tikslą: „Męs geidžiame išrasti priemones, kad laikinai pagerinus darbininkų būseną, o toliaus, kad vieton algų už darbą, sutvėrus darbo vaisiais apsimainyti susivienijimus **(Produktivgenossenschaften)**, ir tokiu būdu prašalinus visą valdžią pagal luomus''. Viduriniai to susivienijimo darbininkų reikalavimai rėmėsi ant praktiškosios pusės: reikalavo darbininkams lavinimo jų technikoje, darbininkus užtariančių įstatymų ir steigimo viršminėtų vaismainos draugijų po darbo sąjungas. Tie visi reikalavimai, nors kilę tik iš prastojo-fyziškojo darbo luomo, vienok daugeliu prisidėjo ir dvasiškojo-protiškojo darbo luomams, kad dar platesniu baru pastūmus demokratijos lauke pjūtį. Darbo judėjimai, nors tankiai ir šiurkščiose formose kaip-kur išsiverčia, bet visuomet prideda savo dalį prie tautos kilimo ir demokratijos auklėjimo.

Apart viršuj minėtojo susivienijimo, 1877 metais tapo uždėta **„Šveicarijos Socialdemokratų Partija''**. Šita organizacija, šalia savo kitų draugijinių postulatų (pamatinių), prikergė savo programon čielą eilę politiškų geidavimų (tų tarpe reikalauta lygios-proporcijinės atstovybės, dovano teisių patarinėjimo ir dovano ligonių slaugenimo). Vienok abi šios organizacijos, kaip „Šveicarų Darbininkų Susivienijimas'' taip ir „Šveicarijos Socialdemokratų Partija'' vos išgyveno iki 1880 m. ir tapo išrištos, o jų vietą užėmė **„Generalinė Amatų Sąjunga''** (Gewerkschaftsbund), kuri suglėbė po savim, kaip vietinius taip ir svetimtaučius darbininkus-amatninkus. Pagaliaus į šią sąjungą susiliejo likučiai šių dviejų partijų: „Šveicarų Piliečių Socialdemokratinė Partija Šveicarijoje'' ir **„Vokiečių Socialdemokratinė Partija Šveicarijoje''**. Visos šitos trįs organizacijos — podraug su keliolika vokiškų darbo unijėlių ir taip vadinama **„Gruetli Unija''** — išrinko sau bendrą pildomąjį komitetą ir nutardavo visus savo svarbjausius reikalus **„Generaliniame Šveicarijos Darbininkų Susivažiavime''**. Prie to jie inkūrė išdą, iš kurio būtų galima sušelpti ar kaip-nors paremti nukentusius sąnarius. Greta šitų sąjungų sąjungos Šveicarijoje dar buvo nemažai „Pažangiųjų Gizelių Katalikinių Unijų'' **(Gesellenvereine)**.

Kokią svarbą demokratija pridėjo šveicarų darbininkai, matysime iš sekančio straipsnelio, apie įvestas žmonių sveikatos ir gyvasties apsaugas.

A. B.

LIETUVIŠKI ŽAIDIMAI.

Vagis. Vaikinai su merginomis turi sustoti į ratą po porą, o vienas likęs turi stoti vidun rato už „vagį''. Visi turi eiti aplink jį ratu ir išreto šiaip dainuoti:

Vageli, vageli, ko tu čionai stovi?
Vageli, vageli, ko tu čionai stovi?

Lig antrą sykį baigia sakyti: „ko tu čionai stovi'', vagis turi griebti viena merginą ir ją apsukti, paskui kitą vėl griebti ir apsukti; tol sukti, kol žemiau einantis dainelės posmas baigiasi (šį posmą turi skubinai dainuoti:)

Ar nematai tu mergelės, ką tave vilioja?
Ar nematai tu mergelės, ką tave vilioja?

Antrą sykį sakant: „Ką tave vilioja'', nebereikia kitos merginos griebti, bet turi laikyti ją ir stoti su jaja ratan, o tas, iš kurio merginą pavogė, turi stoti vidun rato už „vagį''. Jeigu merginą paleisi, o daina jau pabaigta, tai kitos tau nebeduos savo merginos, ir turėsi kitą sykį likties „vagiu''.

Šis žaidimas yra labai linksmas, ir jį gali žaisti tiek porų, kiek tik randasi, ir tiek kol atbosta.

J. P. Žiurkšlas.

mums šiek-tiek apsišviesti. Taigi apie užsitikėjimą negali būti daug abejonių.

Vėliaus, sakysime, T. M. D. nori Duonelaičio gerą biografiją,— čia Lit. K. pareiga sujieškoti ypatą, kuri tą dalyką pajėgtų atlikti. Dabar, tos biografijos rašytojas žino visas sąlygas ir pilnu stropumu griebjasi atlikti kuogeriausiai, nes jis jau pilnai pasitiki, jog jo triūsas nenueis per niek.

Čia gal kas užmes, sakydamas, kad panaši ypata gal ir blogiausiai atlikti, būdama pilnai įsitikinusi. Taip, gali būti, bet atminkime, kad ypata valdanti plunksną, nežiūri vientik į piningus bei „biznį", bet, męs tikime, jai kas kitas, augštesnis, negu beverčiai piningai rūpi. Ar pats čia apkalbamas Duonelaitis rašė del piningų? Ne, to nedarė nei Vaičaitis, nei Kudirka; jie matė daug toliaus ir augščiaus, kam ir buvo pasišventę visomis išgalėmis. Bet negaunant beveik jokio atlyginimo, neturėjo iš kur maitintis ir bado priversti turėjo be laiko iš mūsų tarpo prasišalinti. Šiame laike, tikime, jau męs nenorėtume mūsų rašytojų, dvasios penėtojų, badu dvasinti. Taigi jiems reikia atlyginti už jų darbą, o jie (rašytojai) niekuomet nesistengs mus suvilti, bet, priešingai, parodys atvirai savo sielą, trokštančią visus sušildyti bei uždegti žmogiškumo ir tėvynės meile.

Panašiu būdu, tvirtai tikime, galėtume susilaukti išdidžius pirmarankius mūsų tautoje veikalus. Pas mus yra keletas gabjų rašytojų, iš kurių T. M. D. L. K. liuosai galėtų pasirinkti ir juo užsitikėdamas, nesuviltų mūsų.

Šis dalykas, pagal mūsų nuomonę, yra labai svarbus ir būtų geistina, idant kam jis apeina, daugiaus ką-nors pasakytų.

Vardu 13 kp. T. M. D.
Steponas Tauras,
Valparaiso, Ind.

N. B. Šis straipsnelis gerbjamos 13 kuopos, yra ant tiek vaisingu, kad prie jo reikia keletą žodžių pridėti, ir štai: Primesti nerangumą Lit. Komitetui ar ir visai valdyvai, kad niekas nėra išleista neigi leidimui prirengta, yra labai lengva, o ypač lengva tam, kuriam nereikia pridėti savo rankos prie šiokio ar kitokio darbo. Bet jeigu kartais ir prieina jam eilė ką-nors nuveikti, kokį darbelį atlikti, jis yra labai dėkingas nerangumui tokiam pačiam, kokį pirmiaus jis galėjo primesti kitiems.

Rodosi, gerbjamoji kuopa galėjo matyti iš raporto Literatiškojo Komiteto, kuris parodė ką jis veikė ir kaip veikė jieškodamas raštų, bet, kad del senojo papročio, mūsų rašytojai kažinkur slapstosi, o gal nepajėgia pasirodyti su savo darbu, tad ne Lit. Kom., neigi Cent. Valdybos kaltė. O juk 13 kuopai galėtų būt gana aišku, jeigu ji pažvelgtų į T. M. D. menkutį išdą ir pagalvotų, ar jis galėjo ką išleisti? Net ir šiandien, kuomet leidinis jau spaudon paduotas, kuopos, indomaujančiosios draugijos reikalais, rūpinasi, idant išdą nors kaip padidinti. Nejaugi 13 kuopa to nesupranta.

Kaslink konkursų, nesimatytų reikalo daug kalbėti, nes seimas apie tai nieko nesvarstė neigi nutarė, jeigu gerbjamoji kuopa nekištų nudilusį dvylekį vieton triskatikio. Konkursuose, gerbjamoji kuopa mato išnaudojimą (tai nusidėvėjęs argumentas) rašytojų, nes ant konkurso gali varytis daug kandidatų, o čia kandidatūrą laimėt tik vienam tegalima ir todel, vienas tik gali konkursu apsidžiaugti, o kiti — į samanas su savo veikalais. Ir todel, kad tokių suvylimų išvengti, matoma geriausį būdą, pasamdyti rāštininką, suderant iš kalno, tiek ir tiek jam užmokėt už veikalą, kurį raštininkas turėtų parašyti.

Gerbjamieji! Ar Jųs ištiesų taip kalbate, ar tik šposus varinėjate? Konkursais šiandien naudojasi veik visas pasaulis, o jei kam jie pasirodo tik išnaudojimu, tas turi jausti savo drebėjimą delei abejojimo link savo veikalo atsakomybės, arba tiesiai sakant, turi numanyti, jog jam parašyt šį ar kitą veikalą, nepavyks. Todel prie konkurso ir eina tik tas, kuris jaučia savyje kiek spėkos ir mano, jog jo darbas turės vertę. Tai tik tiek apie konkursus. O apie samdytus rašytojus dar mažiau. Pasamdyti ypatą, idant parašytų šioki ar kitokį veikalą, ir iškalno suderėt jam užmokestį už jo darbą, būtų tai perdaug drąsos, kurios nesiras nei Lit. Komitete, nei Centro Valdybos tarpe, nes nei vieni nei kiti nesutiks pripažinti atsakančiu ir užmokesčio vertu, darbą, kurio dar nėra matę, neigi pats rašytojas nežino, ar jis bus kam vertas, ar ne. O pasitikėti ant ypatos, pažįstamos tik iš matymo, o ne iš darbų, vargiai norėtų ir pati 13 kuopa, nes yra dar šiltas faktas iš S. L. A. Literatiško Komiteto piršlybų, kuriomis statydavo kandidatus į redaktorius ypatas, žinomas tik iš vardo, o ne iš darbo.

Kad Valparaise yra ypatos, kurios galėtų parašyti gerus veikalus, gali būti. Bet ko jie laukia? Rodosi Valparaise lietuviai randasi jau nuo kelių metų, ir tai dar tokie lietuviai, kurie Europoje yra lankę augštesnius mokslus (apie tuos, kurie į Valparaisą važiuoja mokytis a, b, c, nėra kalbos), bet kuom jie yra pasirodę visuomenei? Apart parašymo straipsnelių į laikraščius, kviečiant jaunuomenę, idant atvažiuotų į Valparaisą, nieko daugiau. Nejaugi pagal tuos straipsnelius galima spręsti, jog tęn esama lietuvių, kurie turi gabumą parašymui gerų veikalų, bile tik kas apsteliuotų pas juos kokį veikalą. **V. S. Jokubynas.**

ATSAKYMAI.

A. Čekanauskui: — Tamstos sprendimas apie kun. Žilinsko raštus, kurių dar nematėte, sykiu yra perdrąsus ir perankstyvas. Saugokitės nuo tokių sprendimų. TMD. išleistos kningos, visos yra geros, nevien ta, kurią giriate. Kad gerbjate T. M. D., garbė Tamstai už tai; taip ir reikia. Likusioji dalis Tamstos raštelio, nesvarbi, todel ir netilps.

A. Daukui: — Tamstos raštelis neineina skyriun T. M. D., nes jis nepaliečia draugijos reikalų. Raštelį perduodu „V. L." redakcijai, gal sunaudos kaipo paprastą žinutę.

J. Žandiniui: — Neteisybė. „V. Liet." yra populiariškiausiu iš visų laikraščių ir todel kiekvienas T. M. D. narys ją skaitydamas turės dvigubą naudą, nes viena, skaitys T. M. D. organą, o antra, pasinaudos iš jos apstaus turinio. Jeigu Tamsta taip sprendžiate,— tik kito inkalbėtas, — klystate.

V. S. Jokubynas.

DELEI MŪSŲ ENCYKLOPEDIJOS.

(Į neoficialį TMD. skyrių).

Skaitytojai, ypatingai gi TMD. sąnariai, be abejonės pamena, kiek buvo triukšmo leidžiant Kudirkos raštus.

Dabar, nors TMD. prastai kalbant, dar „nespėjo išsižiot" apie naują didesnį sumanymą, — leisti Encyklopediją, — vėl kaip kur keliasi iš tos priežasties nemaža triukšmo.—

Taip, tilpus p. Gabrio raportui apie encyklopedijos leidimą kuriam III-čias TMD. Seimas, laikytas Chicagoj, pavedė apdirbti to leidimo projektą, „Katalikas" ir „Lietuva" pasiskubino išpilti ant TMD. kelis kibirus šalto vandens.

Negalima abejoti, kad TMD. yra dėkinga mūsų laikraščiams, kurie interesuojasi jos darbais ir rūpinasi kaip padidinimu, taip ir patobulinimu šios didelės ir svarbjos organizacijos; ji privalo būt ir, — reik tikėt, — yra dėkinga mūsų laikraštijai už nuoseklius, rimtus ir naudingus nurodymus.

Vienok tie jų patarimai kaip tik minėta privalo būt **nuosekluș**; jie taipgi privalo būt tokiais, kad **keltų, augintų ir didintų šitą apšvietos organizaciją**; nėsa, menama, jog tuomi pačiu bus keliama, didinama ir platinama taipgi ir mūsų **tautinė kultura**.

„Katalikas" ir „Lietuva", kalbėdami apie TMD. sumanymą leisti encyklopediją ir pasmerkdami tą sumanymą, paduoda argumentus, kurie kaip tikimės, išrodo daugumui jeigu nekeistais, tai visgi nelabai pertikrinančiais, „Katalikas", pirmesniame numeryj **pripažįsta** encyklopedijos leidimą **naudingu** darbu, bet gailisi, kad amerikiečiams tas nepigiai apsieitų ir jo nuomone už $50,000 geriaus galima būtų intaisyti mokyklas (o kiek jų galima būt intaisyt? — Nei vienai neužtektų), arba pagaliaus jau geriaus būtų esą nors išpirkimui dvarų Lietuvoje sunaudot. (Jeigu neklystam, tai apie metai atgal ir dvarų išpirkimą gerb. „Katalikas" ne labai gyrė).

„Lietuva (tos pačios savaitės numeryj), kalbėdama apie tą patį sumanymą, išsireiškia daug aštriau už „Kataliką". Ji netik, kad nepripažįsta to sumanymo naudingu, bet mano dar jį esant visai **bereikalingu**. „Lietuva" remia šitą savo išvedimą gana nepaprastu argumentavimu (išvedžiojimu). Anot jos, encyklopedija gali naudotis tik apsišvietęs, o prastam žmogui pirmiausia reik apsišviesti pradėjus nuo išmokymo skaityt ir rašyt. Todel aišku, anot „Lietuvos", kad encyklopedija prastiems žmonėms nereikalinga; gi apsišvietę žmonės galį ir dabar naudotis svetimtautiškomis encyklopedijomis, kurios dar geresnės už žadamą TMD. encyklopediją. Tokiu būdu „Lietuva" slidžiai prieina prie išvedimo ir lyg patarimo, kad vertėtų pirmiaus elementorius leisti, kad išmokinus žmones skaityt, negu sapnuot apie kokias ten encyklopedijas...

Sunku dabar spėti, ar šits išvadžiojimas ką-nors pertikrino, vienok „Katalikui" jis, matyt, labai patiko, nes sekančiam savo numeryj jis kuone ištisai perspausdino „Lietuvos" išvadžiojimus apie encyklopedijos nenaudingumą ir gale pats nuo savęs po jais pasirašė žodžiais: „Ir męs taip manome".... Greituoju jo net pamiršta, kad tik savaitę atgal jis **visai kitaip** manė, **pripažindamas encyklopedijos leidimą naudingu**...

Abelnai imant, tai išrodo, kad jeigu TMD. ištikro imsis už šito didelio darbo, tai bus toki-pat „darodymai", kaip buvo laike Kudirkos raštų leidimo: kad nereikalinga, kad nenaudinga, kad tiek piningų bus sueikvota, kad ką-nors geresnį už tuos piningus galima būt nuveikt, ir taip be galo.

Nors aš gerbju „Kataliko" ir „Lietuvos" triūsą mūsų kulturos pakėlimui, tai vienok šiuom kartu sunku būt sutikti su jų išvedžiojimais; reik net abėjot, kad tokius išvadžiojimus galėtų inkvėpti tikrasai rūpinimasi tautos kultura... Taip jie jau kvėpja „sena pasaka"....

Nereik gailėtis didelių kaštų, neigi amerikiečių dolerių. Mažas darbas reikalauja mažų piningų, gi **didelis** darbas reikalauja ir **didelių piningų.** Dar nieks už katę nenupirko arklio... Reik atsimint ir tai, jog delei **didelio** ir **naudingo darbo visuomenės labui** pas amerikiečius **atsiras užtektinai piningų,** kaip jų jau nesykį atsirado mūsų tautiškiems reikalams. Neverta „Lietuvai" ir „Katalikui" gailėtis visuomenės dolerių kulturingam darbui taip, kaip toji visuomenė nesigailėjo ir nesigaili tų dolerių už „L." ir „Kataliko" kulturingąjį darbą. Nei „L.", nei „K-ui" neiškrito iš dangaus bankai, spaustuvės ir krautuvės: jas nupirko visuomenės doleriai, ir tam reikėjo jų daugiau, negu išleidimui trijų encyklopedijų. Visuomenė tuos dolerius sumetė už jų triūsą. Visuomenė rėmė ir remia ne „Kat.", ir ne „Lietuvą", bet **gerą darbą, kokį jie atlieka**; įsitėmykim ir gerai atsiminkim, jog **visuomenė** dar **nesusibankrūtino** ir **nesubankrūtys remdama gerus, naudingus darbus.**

Mūsų gi senai šeimininkei, „Lietuvai", verta pastatyti sekančius klausimus, kurių išrišimas bus daugumui, o gal ir jai pačiai, žingeidus:

1. Kiek elementorių „Lietuva" išleido per 20 metų leidžiant kningas?

2. Kodel „Lietuva" leidžia tokią pat (tik daug mažesnę) encyklopediją, o ne elementorių, ir kam ją skiria, t. y. kas ją skaitys — prasti, ar apšviestūnai?

3. Ar „L." daro iš tos savo encyklopedijos **dovaną** visuomenei, ar tikisi, kad visuomenė atlygins už tai doleriais (kurių męs anaiptol nepavydim niekam, kas veikia **gerą darbą**)?

Tie klausimai gana žingeidus. Gali būt, kad nelabai bus malonu ant jų atsakyti, vienok už nesmagumą reikės patiems gailėtis:

Kam ant tokių klausimų patįs skaitytojus užstumiat? Kam šaltu vandeniu liejat, kada dar netik ugnies, bet ir dūmų, kaip reik nematyt? Jog dar peranksti...

Senas Sąnarys.

Red. pastaba. Šitą straipsnelį vertėjo mums gauti per T. M. D. redaktorių; bet autoriui užsispyrus savo vardą užslėpti, ir delto kad encyklopedija yra jau ir plačios visuomenės dalykas, — dedame šį straipsnelį ne T. M. D. skyriuje, bet savo špaltose. Taip darydami męs vienok pabriežiame, jog nesutinkame su užmetimu „Lietuvai" ir „Katalikui", kad šie laikraščiai nepritaria encyklopedijos sumanymui delei kokių sau žinomų motivų. Mums rodosi, kad tie, kurie encyklopedijai nepritaria, bauginasi dideliais kaštais ir sunkumu paties darbo. Čia tai męs autoriaus nuomonei pilnai pritariame. Beabejonės, encyklopedijos leidimas yra sunkus ir kaštingas triūsas. Vienok reikia atminti, kad nei viena tauta jo lengvai neatlieka. Encyklopedijas leidžia per kelioliką ir net keles dešimtis metų, sakysim, kad ir po vieną tomą ant metų. Jeigu lietuvių encyklopedija būtų leidžiama iš kokių 30 tomų ir būtų tuojaus pradėta, tai po vieną tomą per metus išleidžiant butų nesunku iš lietuvių tautos surinkti piningus ir per 30 metų lietuviai turėtų kiek galint pilnoką encyklopediją, kurios užtektų kokiai porai šimtų metų lietuviams vartoti, laikas nuo laiko dapildant priedais. Žinoma, čionai galės pakilti pas tūlus lietuvius nelemtasai egojizmas, — tūli sakys: kas man iš tos encyklopedijos, kuri bus užbaigta į 30 metų ir kurios aš nesulauksiu! Čia reiktų mums nusižiūrėti į kitas tautas, ypač į latvius, kurie pakantriai leido savo encyklopediją tomą po tomo per ilgus metus, iki ant galo davarė pilnumon. Jeigu męs nesulauksime, tai sulauks mūsų vaikai, ir jie bei visa tautos kultura mums pasakys ačiu. Mums nereiktų būti tokiais žemais egoistais, kad dirbti tik del savęs, o ne del ainių, del mūsų tautos ateities. Milijonierių leidėjų pas mus ilgus dešimtmečius neatsiras, ir šitokis darbas, kaip encyklopedijos leidimas, reikės atlikti po truputį visai tautai. Kas metas tomui prie tomo prisidedant męs varysime litara nuo litaros tolyn, iki išeis visa encyklopedija. Encyklopedijos greitai nepasidaro. Juk ir p. Olševskis savo encyklopedinį žodyną žada bene tik už trejų metų paleisti svietan. Tai bus veik tomas ant metų prirengtas. Taip bus ir su didžiaja encyklopedija. Berods tolyn einant gal tauta finansiškai sustiprės, gal bus galima ant metų po du tomu ar daugiau išleisti. Tada per desėtką-penkioliką metų lietuviai ingytų pilną encyklopediją.

DAR DEL PARAPIJINIŲ MOKYKLŲ.

„Draugas" N48, Redakcijos pastabose, nežinia kam manę į eiles kokių tęn ypatingų „pirmeivių" įstato. Atleiskite man, — nemėginau ir nežadu mėginti nei vadovauti minia, nei kokiu patentuotu „pirmeiviu" tapti, — esmi viena: žmogus, o kita — tėvas vaikučių, kuriuos norėčiau matyti sveikais, dorais, mandagiais, užauklėtais ir prirengtais prie savystovaus naudingo sau ir draugijai gyvenimo. Todel tai arti prie širdies imu parapijinių mokyklų klausimą. Esmi **lietuvis,** norėčiau ir geidžiu, kad ir mano vaikai ir jaustųsi lietuviais. Tą dvasią gali duoti, — bent dabar — tik mūsų parapijinės mokyklos, — **bet tik tada, kada jos bus lygiai su programa viešųjų mokyklų!**

Mūsų parapijinės mokyklos duotų daugiaus, negu viešos mokyklos, nes jos, apart supažindinimo mūsų vaikų su pradinėmis mokslo šakomis, inkvėptų dar ir tėvynės meilę; bet, ant nelaimės, to nėra ir iki šiol nesistengiama tai inkūnyti. Lietuviškai mūsų vaikai parapijinėse mokyklose nepramoksta; apie tėvynės meilę ir supratimo neturi; tik labai miglotai dasižino apie atskirias mokslo šakas kaip tai: geografiją, historiją, aritmetiką ir tt.

Nedrįsau ir negalima drįsti niekinti parapijines mokyklas — nes jos kur-kitur būtų labai naudingos — tik ne čionai, Amerikoje, kur niekas pagerinimui moksle nedaro kliūčių, — ir jei tas ikišiol nebuvo padaryta ir mažiausiai nepasistengta padaryti, tai jau priderystė yra netik mano, bet kiekvieno lietuvio atkreipti į tai atidžią: **„Ne griauti, bet gerinti, įvedant platesnę mokslo programą"**, ir tokiu būdu sulyginti ją su programa viešųjų mokyklų.

Šiandien, kur nepasisuksi, visur užklausia: „Kokion mokyklon tavo sūnai lankosi?" Nors atsakau, jog viešon mokyklon, bet mano širdis jaučiasi prasikaltusi, ir nors kažin kaip norėčiau, kad manęs niekas panašiai neklaustų, nes kiekvieną syk atsakant stojasi mano omenyj, yt šmėkla, kitas klausimas: kas bus iš mano sūnų: — nei lietuvis nei amerikonas! Ar bus jie be tėvynės meilės laimingi, dori, naudingi sau ir draugijai?...

Taip, „Draugas" N48, savo pastabose mažai vietos užėmė, bet daug pasakė ir verta į tai atidžiai prisižiūrėti.

Taip, — klerikalai turi savas bažnyčias, svetaines, mokyklas. O męs?... Nieko, tik širdyje kerštą ir pavydą! — Ar nelaikas ir mums pradėti giedoti „Sursum corda!" — O kad neišeitų koks nesusipratimas begiedant „Sursum corda", velytina, kad visi pirmeiviški laikraščiai parspausdintų pilnai tą vietą iš „Draugo" N48 redakcijos pastabų.

Dr. A. L. Graičūnas.

KAIP IŠTIKRŲJŲ BŪTA.

P—nas Reikas Nr. 44 šio gerbjamojo laikraščio pasakė apie K. Vidiką daug neteisybės. Jis Vidikui primetė, būk šis inkalbėjęs Zaborauskui, ką turi liūdyti apie kun. Olšauskį. Gi ištikrųjų tai Vidikas da nebuvo ir matęs Zabarausko, kuomet Zabarauskas turėjo surašęs apie kun. Olšauskį tuos faktus, kurie vėliau po Zabarausko prisiega buvo „Kovoje" pagarsinti. Tuos faktus jis daug pirmiau rengėsi pasiųsti „Kovai", bet da, pirm pasiųsiant, parodė juos drg. J. Gaigalui peržiūrėti. Gaigalas peržiūrėjo ir pasakė Zabarauskui, kad apie tą patį buvo rašyta Lietuvos laikraščiuose jau keli metai atgal ir todel neužsimoka atkartoti. Sako, visiems jau tas žinomas.

Vidikui buvo svarbu ne naujumas faktų, bet patįs faktai ir liūdijimas už juos. Todel Vidikas ir nuvažiavo ant Frankfordo pasiteirautų. Suvestas tęnai buvo su Rakausku ir, pasišaukęs Rakauską atskiran kambarin, datyrė, kad Rakauskas turi porą pusėtinai gerų faktų, po kuriais, reikalui esant, jis prisieks. Po tam Vidikas susiėjo su Zabarausku. Pasiklausus ką Zabarauskas žino apie kun. Olšauską, jis pasirodė taip plačiai žinąs, jog būtų ėmę kelioliką valandų viską surašyti. Buvo jau pavakariai. Da čia Zabarauskas ir darbo turėjo lenkų klube. Per tatai ir susitarta, kad Zabarauskas pats vienas viską surašęs ir prisiųs arčiausian „Kovos' numerin. Baigiant tą „Kovos' numerį statyt, o vis da nesulaukiant paliūdijimo, Vidikas vėl nuvažiavo ant Frankfordo. Ir sykiu su drg. J. Gaigalu ir Adomu Dambrausku, Pennsylvanijos universiteto medicinos studentu, buvusiu Valparaisiečiu, išėjo jieškoti Zabarausko. Pastarasis persiprašinėjo, kad susivėlino su prisiuntimu žadėto paliūdijimo; ir atnešė paišeliu prirašytą sąsiuvą apie kun. Olšauską. Ėmėme skaityti. Gaigalas ir Dambrauskas gali būti liūdytojais, jog Vidikas nesistengė inkalbėti Zabarauskui, kad liūdytų, ko nežino. Jie girdėjo, kad Vidikas, atpenč, be perstojo statė klausimus kaslink tų faktų, apie kurių tikrybę abejojo. Ir tiktai labai buvo naturališka.

mesdamas dolerį. Tokia auka tai tiktai graužimo sąžinės numalšinimas, arba tautiškos dvasios užmigdymas. Vien tik aukomis, be pasišventimo darbui, męs slinksime pirmyn smalžio spartumu. Šiton talkon kviečiami visi Lietuvos Mylėtojai ir Mylėtojos, energiški jaunikaičiai ir dar vikresnės mergaitės — surasti „Litwai'' pakaktiną, naujų skaitytojų skaitlių. „Litwa'' turėdama gana skaitytojų, taps savaitiniu laikraščiu ir pajėgs išgelbėti beveik ketvirdalį mūsų tautiečių iš lenkiškos verguvės — pelėsių!

Tatai, senieji patriotai ir Jaunoji Lietuva šiapus ir anapus Atlantiko — valio, valio, valio — talkon! Kas mylite mūsų senovės sostapilę — Vilnių (kažin ar gali iš mūs atsirasti nors vienas tokis, kuris nemylėtų); kas tik gerbjate milžinų kapus, Gedimino kalną; kuris norite kad Vilniuje gyventų ne išgamos, bet tikri lietuviai, kiekvienas prisižadėkite „Litwai'' sujieškoti nors vieną naują skaitytoją ir vienkart patis užsirašykite tą tobuliausį mūsų laikraštį o tikrai atliksite vieną labai svarbų tautišką darbą.

Šis mano troškimas į maldą pavirsta . . .

Jųs sentėvių dvasios,
Dievaičiai šalies,
Sveikatoj laikykit mūs Tėvą;
Jį valandos grąsios,
Vargai nepalies
Kai Rimšos „Artoją ir Grėvą'';
Jis bus mūs vadovas
Per ilgus metus,
Męs Jį nei patoliui neduosim;
Koks vėpla gulovas
Gal vels verpetus,
Bet męs savo vadą vaduosim.
Tegul ir Praamžius išklauso, išgirsta:
Praamžiau duok vieką
Ilgiau iškentėt,
Ar leiskie teisybei imt viršų,
Daugiau jau panieką
Negalim kentėt . . .
Bet raudam: Dangus mus užmiršo.
Kentėjom ir kenčiam
Jau amžių eiles
Ir verksmo da galo nematom
Kai auką pašvenčiam
Męs Jus M. D. S.
Bet šelpt Jus da tiek nesupratom.
Už apleidimą pats Dievas ant mūs širsta!
Mus laikraštininkui
Takai ištisi . . .
Nors tikras vadovas — viens tūno . . .
Jei stotum aplinkui
Mus Vadą visi.
Induotum Jam jėgą Galiūno!
Tad Jis polomānams Grunwald'ą iškirstų;
Tuomet ir pats Dievas ant mus jau neširstų.
Tuomet ir Praamžius mūs balsą išgirstų,
Tuomet mūs Lietuva į Rojų pavirstų!

A. K. Rutkauskas.

ILGAI NEATSIGRIEBIANT.

Kada žmogus po kokiai nors ligai ilgai neatsigriebia, kada jo sveikaton sugrįžimas tęsiasi labai ilgai, jam reikalingi tokie vaistai, kurie jį gaivintų ir stiprintų. Vienas geriausių tokiuose atsitikimuose vaistų yra Triner's American Elixir of Bitter Wine, sutaisytas iš tam tikrų gaivingų ir pastiprinančių šaknelių ir raudonojo vyno. Tasai vaistas pirmiausiai išvalo virškinamuosius organus ir laiko juos tvarkoje, prašalina iš kūno visas nudėvėtas medegas nereikalingai berūgstančias žarnose. Tuo pat laiku suteikia apetitą, gerą virškinimą, gausų kraują ir reguliarišką jo cirkuliavimą. Sustiprina nervus ir pajudina visus organus gerai savo darbą atlikti. Visada, kada tik jaučiatės nesmagiai, nuvargę, kada viduriai negerai veikia, vartokite tą vaistą. Visose aptiekose. Jos Triner, 1333—1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

EMIGRANTŲ PAŠELPAI

aukavo Draugystė Lietuvių Ukėsų iš Des Moines, Iowa $5.00.

Draugystė Šv. Juozapo iš Binghamton, N. Y. per S. Jasiulionis.

Aukaviusiųjų varda:

F. Palilionis 30c., A. Garuckas 30c.; J. Jančiunas, P. Bručas, A. Žukas, A. Semaško, J. Žvirblis ir J. Tvarijonas po 25c.; J. Čiarno, A. Palilionis, U. Leliutė, J. Žvirblis ir A. Laurinčikas po 15c.; M. Bubas ir A. Dzizulskis po 20c.; J. Kulbis, J. Kuzminskas, A. Braždžionis, M. Vareiko, K. Blinkevičius, J. Vežys, G. Paipoliutė, N. Civiliutė, A. Varanauskas, A. Krivickas, J. Krasauckas, J. Adamonis, J. Vaicekauskas, J. Velykis, J. Bučinskas, M. Semaško, J. Vasiliauskas, J. Kaminskas, J. Mikalajuniutė, A. Jurgelevičius, V. Čeponis, B. Milaikiutė, A. Černiutė, M. Lipščiutė, J. Palilionis, K. Tinkunas, M. Knizikevičius, M. Palilionis, E. Žukienė ir L. Tvarijoniutė po 10c.; J. Pulokas, J. Varanauskas, A. Jankeliunas, E. Kaminskas, J. Kuokalas, M. Barvainis, K. Čiarno ir A. Jeleniauskas po 5c.; S. Usas 6c. Viso $6.71.

Kasier. V. Davnora.

BIRUTE

LIETUVIŲ TAUTOS VEIDRODIS.

Savaitinis laikraštis skiriamas visiems lietuviams.

„BIRUTĖ'' išeina kas pėtnyčia Tilžėje (Mažojoje arba Prūsų Lietuvoje).

„BIRUTĖ'' yra vienatinis prūsų lietuvių laikraštis, kuris visu pasišventimu darbuojasi atgaivinti savo brolius tautiškai.

„BIRUTĖ'' spausdinama lietuviškomis raidėmis ir išeina grynoj lietuvių kalboje.

„BIRUTĖ'' jau eina trečius metus ir supažindina savo skaitytojus ypačiai su reikalais prūsų lietuvių, šale to praneša apie lietuvių tautišką ir kultūrišką kilimą Didž. Lietuvoje, Amerikoje ir Anglijoje.

„BIRUTĖ'' nori būti „apžvalga'' visoms apžvalgoms, ant kiek jai pasiseks tą įvykdinti, prigulės nuo savo tautiečių.

„BIRUTĖ'' tekainuoja visose Suvienytose Amerikos Valstijose visiems metams **tiktai $1.50.**

Priederme kiekvieno lietuvio yra išsirašyti **„Birutę''**, tuomi paremia reikalus prūsų lietuvių ir kartu visos lietuviškos tautos.

„BIRUTĘ'' galima užsisakyti per p. J. J. Paukštį, 120—124 Grand str., Brooklyn, N. Y., kuris yra „Birutės'' atstovu visos Ame-

---

NAUJA ŽINIA.

Šiuomi pranešu visiems lietuviams ir savo kostumieriams, kad aš pradėjau biznį Brooklyne, N. Y. Čia galite gauti laikrodžių, laikrodėlių, lenciugėlių auksinių, visokių žiedų, kolčikų, spilkų, skripkų, armonikų, klernatų, triubų, drukuojamų mašinėlių, albumų, ir gerų britvų. Esu pats barberis, dziegormeisteris ir muzikantas; viską piską pats išrinkęs, geriausią tavorą laikau namie. Norinti ir per gromatas galite gauti visokių daiktų; atsišaukite iš visos Amerikos miestų ir miestelių, tik meldžiu aiškiai parašyti, ko kas norite; užsakymai bus greitai išpildomi ir išsiuntinėjami. Beje pagalios ir knygų pas mane rasite, kokių tik kas norės. Meldžiu kreiptis pas savo tautietį:

M. Minkus,
109 Grand St., Brooklyn, N. Y.

ŽODIS Į SKAITYTOJUS

Šiuomi pranešame gerbiamiems „Vienybės Lietuvninkų'' skaitytojams kuriems buvo išsiuntinėtos paraginimo kortelės, kad atnaujintų prenumeratą. Malonėsite padaryti tai nevilkinant, kitaip gi būsime priversti sulaikyti siuntinėjimą laikraščio. Šisai numeris bus paskutinis.

„Vien. Lit.''
Administracija.

MASKARADOS BALIUS!

Pirmas metinis kaukių (maskarados) balius, rengiamas Lietuvių Gymnastikos Klubo, atsibus subatoj, 18 d. lapkričio (Nov.) 1911, Palace Hall, 89—93 Grand st., Brooklyn, N. Y. Pradžia 7:30 val. vakare.

Dovanas (praizus) gaus 6 ypatos: 3 vyrai ir 3 merginos, katrie bus gražiau arba indomiau (navatniau) apsirengę.

Maloniai visus užkviečia
Komitetas.

TEATRAS!

„Dėdė Atvažiavo'', komedija vienam akte. Teatras, dainos, deklamacijos, skrajojanti krasa, lietuviški ir angliški šokiai. Surengia tatai vietinis Jaunų Vyrų Draugiškas Kliubas. Atsibus subatos vakare, 18 d. lapkričio (Nov.) 1911, Schmitz svetainėje, 708—3 Ave. tarp 22 ir 23 gatvės, So. Brooklyn, N. Y.

P. O. Totilienė dainuos solo: Paskutinė vasaros rožė ir Tu esi kaip kvietkelė. Jauna, 5 metų Totiliutė deklamuos Ar nuilsot? Vietinis So. Brooklyno maišytas choras padainuos keletą lietuviškų dainelių.

Dovanos del išlaimėjimo moterims: Puikus lietsargis vertas $2.75, kuri laimės daugiausia krasos lapelių. Antra. puiki spilka, verta $2.25, kuri mažiaus laimės lapelių už pirmą.

P. J. Szeža paaukavo puikę pypkę del vyrų, verta $5.00, kuris daugiausia laimės krasos lapelių. P. J. Puzinas paaukavo del vyrų laikrodį, vertas $4.50, kuris mažiaus laimės krasos lapelių už pirmąjį.

Prasidės 7:30 val. vakare. Sėdynės: 50 ir 25c.

Širdingai visus kviečiame
Komitetas.

POPIERIAI LAIŠKAMS

Popieriai del laiškų rašymo, su visokiais pasveikinimais ir su tam pritinkančiomis dainelėmis, su šilkinėms kvietkelėms padabinta, ir su visokiais paveikslėliais parsiduoda labai pigiai. Kas prisiųs 25c. pačtos markėmis, tai aplaikys 12 popierių su konvertais ir dar pridėsim dovanų labai gražią stainelę, išskleidžiama ant pavidalo altorėlio, verta 25c. Už $1 duodam 6 tuzinus popierių, agentams duodam gerą uždarbį. Adresuokite:

K. J. Intas,
P. O. Box 1724,
New York City.

(6t)

REIKALINGOS

merginos prie siuvimo kuypkių ir išbaigimo švarkų (kotų) į

Heyman,
2 floor. 188 So. 1st St. Bklyn.

Pajieškau Ign. Uržos. Bus apie 2 metai, kaip Amerikoje. Paeinai iš Getautų kaimo, Rožalimo vals., Panevėžio pav., Kauno gub. Jeigu kas žinote apie ji arba jis pats, meldžiu man pranešti. Turiu svarbu reikalą.

Petras Jurgelionas,
210—17th St., Springfield, Ill.

PARSIDUODA

valgomų daktų krautuvė (Groser store), geras business, geroj vietoj, apgyventa lietuvių; biznis gerai išdirbtas. Jau 9 metai laikoma to paties žmogaus ir toje pačioje vietoje.

Pasižinočite šiuo adresu:

T. Yarmala,
ant 1 mų lubų
215 Berry st., Brooklyn, N. Y.
(9t)

JAU GALIMA GAUTI

laikraštį „Teatras'', kurio išėjo jau N1. „Vien. Liet.'' kantore galite gauti nusipirkti. „Teatro'' N1 telpa V. Gutovskio gražus dramatiškas veikalas **„Švarkas ir Milinė''**, su dainomis ir šokiais. Knygelė turi 90 pusl. Jos kaina — 45c.

J. J. Paukštis & Co.,
120 Grand st., Brooklyn, N. Y.

EDMUNDO STEPONAIČIO RAŠTAI

Visus a. a. **Edmundo Steponaičio** raštus galima dabar **užsiprenumeruoti prisiunčiant tik 75c. už neapdarytus, o $1 — už apdarytus vienoje knygoje.** Raštų spauda bus užbaigta apie Naujus Metus. Po atspauzdinimo raštai bus brangesni.

Užsakymus ir piningus siųskite šiuo adresu:

Al. Steponaitis,
745 Glenmore ave.,
Brooklyn, N. Y.
(46)

JEZUS NAZARETENAS.

Arba apsakymas gyvenimo Jezaus Kristaus, kaipo yra pažymėta Tolryčių žinyčioje.

Šitai yra apsakymas gyvenimo to didvyrio, Jezaus, pagal žinystę imtą iš užsitikemų šaltinių, kuris atidengia visas paslaptis Jo gyvenimo. Tai yra svarbus dokumentas kiekvienam tiesos jieškotojui. Kaina 35c. Agentams riebus nuošimtis. Gaunama po antrašu:

J. A. Zeltcihus,
415 Madison st., Seattle, Wash.
(46)

Telephonas: Greenpoint 8.

Daktaras
A. Szliupiute-Jankauckiene.

gydo visokias ligas moterų, vaikų, vyrų ir lanko prie palagų.

VALANDOS: Nuo 12—2 po piet, nuo 7—8 vakare.

265 Berry St., prie Grand St., BROOKLYN, N. Y.

„Vienybės Liet.'' išleistu knygu

Katologas.

Adomas Mickevičia	15
Ar socijalistas gali būti kataliku?	10
Augis darbininkų judėjimo Lietuvoje	15
Apuoko sapnai	15
Anatemos knygelė	10
Apie kūno išlavinimą	15
Albumas lietuviškas, parodos Pažiuje 1900 m.	40
Apieka Dievo (Aprašymas iš padavimo XVIII amžiaus	50
Baltrus Turazeris. (Drama trijuose veiksmuose	20
Dangus ir žvaigždės. Populiariška lekcija iš astronomijos	10
Davatkų gadzinkos	10
Dangaus augštumas ir žmogaus senumas. Anykščių šilelis	20
Darbininkų kalendorius 1904 m.	15
Eglė žalčių karalienė. (Drama 5-se apsireiškimuose)	15
Emigracija. Apysaka iš emigrantų gyvenimo	20
Gyvenimas Genavaitės	50
Gudri našlė. (Juokažaislė dviejuose veiksmuose)	15
Ggutė. (Eilės)	10
Girtuoklių Adynos	10
Graudųs Verksmai	10
Herbertas Spenceris .Trumpa peržvalga jo philozophijos	15
Istorija Septynių Mokytojų	50
Idėja ant mėšlyno. Apysaka mūsų dienų	10
Istorija apie gražią Katriuką	10
Istorija katalikų bažnyčios	$1.00
Iš po budelio kalavijo ir Kajimas (Dvi apysakos)	30
Išgriovimas Kauno pilies. (Drama 4-se apsireiškimuose)	20
Iš bažnyčios istorijos	10
Iš kur atsiranda nusidėjėliai?	10
Įtekmė socijališkų sanlygų ant visų kultūros šakų	15
Intekmė dantų ant žmogaus gyvenimo	10
Juozas Arch. Sodietis—deputatas Anglijoje	10
Jonas Kriktytojas (Penkiaveiksmė tragedija su prologu)	30
Juozapas Koniuševskis arba kankinimas Unijotų	25
Kabalas	10
Kėkštų Simas. (Apysaka iš ūkininkų gyvenimo	10
Kainas. (Misterija. Trijuose aktuose)	25
Kaip Sicilijos kaimiečiai kovojo už savo tiesas	10
Kur mūsų išganymas?	25
Kunigija ir svietiška valdžia	15
Keletas minčių apie mirties bausmę	10
Kaip valstiečiai kovojo už žemę ir laisvę	15
Kaip apsivesti ir laimingai gyventi	15
Kaip darbo žmonėms išsiliuosuoti	10
Keletas žodžių apie lietuvius ir naudingi pamokinimai	15
Knygelė dėl lietuviškų karelvių	

KIŠENINE KNYGA.

dėl kirpėjaus arba siuvėjaus paišymui kvormų ir kirpimui vyriškų drabužių. 50 puslapių. Gražiai apdaryta. Prekė $4.00

Tokia pat knyga del moteriškų drabužių. Prekė $4.00.

Amerikoje	10
Laima ir planetos	25
Lietuvos Istorija Knyga I	$1.50
Apdaryta	$2.00
Lietuvos Istorija. Knyga II	$1.50
Apdaryta	$2.00
Abi drūtai apdarytos į vieną tomą	$4.00
Lietuvių tauta. Tomas I	$1.50
Apdaryta	$2.00
Lietuvių tauta. Tomas II	$1.75
Apdaryta	$2.25
Abu tomai apdaryti į vieną	$4.25
Lietuviškos dainos iš visur surinktos	$2.00
Lengvas būdas, pačiam per save pramokti rašyti	10
Mythai, pasakos ir legendos žemaičių	50
Mūsų Dielės. (Per ką Lietuva kenčia)	10
Mokslinčius Tvardauskas	50
Miškas vis smarkiau degė	15
Maskoliai 1612 metuose arba Jurgis Mikalovskis	50
Našlaitė. (Apysaka eilėmis)	10
Pasikalbėjimas apie dangų ir žemę	25
Parsidavimas ir pelnas	1
Paveikslai (Dvi apysakos)	1
Palemonas ir Giržduta. (Apysaka eilėmis)	2
Puota — Nuskintas žiedas. (Dvi apysakos)	1
Pagieža — Jurgis Durnelis. (Dvi apysakos)	2
Pirmoje Gegužės Sapnas	1
Ponas Bartkus. (Eilės)	10
Pažvelgus atgas. (Romas)	$1.00
Palocius ežero dugnuose. (Trijų veiksmų drama)	15
Pamokinanti aprašymai iš gyvenimo žmonių	20
Sausio devinta	15
Švedų liaudies švietimas	25
Senkaus Jurgis	15
Šviesa Dievo dienos tamsybėje	35
Tamsybės Guolis	10
Užsistanavik ant to gerai	15
Vargdieniai. (Apysaka iš baudžiavos laikų)	50
Vilius Tell. (Drama 5-se aktuose	30
Valkata	10
Vilkų Lizdas. (Apysaka iš Kryžiuočių laikų)	35
Vytauto prisieka. Paveikslas, didumas 27½x21½	30
Vienybės Lietuvninkų 25 metų sukaktuvių Jubilėjinė kningelė (su 57 paveikslais	50
Žemių dulkės. (Labai akyva apysaka)	50
Ženybos Paikių Miko	10
Žmogus. (J. Akuratero apysaka	15

J. J. PAUKŠTIS & CO.,
120 Grand str., BROOKLYN, N. Y.

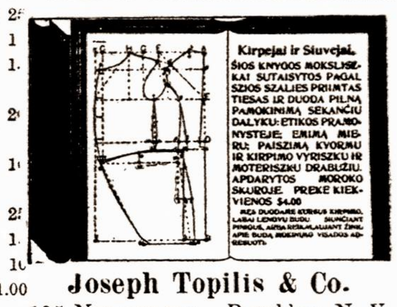

Joseph Topilis & Co.
195 Norman ave., Brooklyn, N. Y.

Antanas Stašauckas.

Labai puikioje vietoje saliunas, užlaikau skaniausius gėrimus ir kvepiančius cigarus. Lietuviai, nepamirškite atsilankyti pas savo vientautį.

No. 2 Cor. Nesbitt ir B.
EAST PLYMOUTH, PA.

Tel. 651 Greenpoint.

Daktaras Jonas Misevičia

VIENATINIS TIKRAS VYRIŠKAS DAKTARAS LIETUVIS BROOKLYNE.

Gydo Visokias Ligas; taipgi dar pabaigęs kursą Didžiausiame Palaginiam Hospital (N. Y. Lying-in Hospital).

272 Berry Street, Brooklyn, N. Y.

Prie So. 2-nd Street.

It doesn't pay to neglect your Health

Ar atėjai kada namo drebėdamas, su skaudančia galva, krūtinėje diegimais sope gale gerklės ir gulėjai keles savaites?

Dr. Richter'io PAIN-EXPELLERIS

tas ištikimas senas naminis vaistas duos pagalbą ir prašalįs ilgą vargą jeigu umai vartosi.

Visuomet namuose turėk bonkutę. Platųs nurodymai apvynioti apie bonką. 25c. ir 50c. aptiekose.

Sergėkis pamėgdžiotų vaistų ir žiurėk ant **Inkaro** ir mūsų vardo.

F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl St., New York.
Richter'io Congo Pillės yra gerės nuo viduriu sukietėjimo. 25c. ir 50c

---

THE AMERICAN Preké $7.00
Labai puiki mašina drukavojimui laiškų.

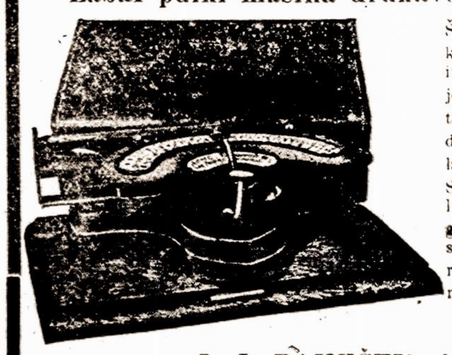

Šita mašina puikiai drukuoja, labai aiškus drukas ir dručiai padaryta, visa jos sistema gražiai sutaisyta. Ji parsiduoda po $10 dol., bet dabar ant trumpo laiko atpiginta tik už 7 dol. Skrynelė 2 dol. Kam reikalinga tankiai kilnotis, tai geriausia pirkti mašina su skrynele, kurią pasiėmęs į ranką kaip čemodanelį, gali neštis kur nori.

Pati skrynelė $2.00
O mašina $7.00

J. J. PAUKŠTIS & CO.
120-124 Grand Str. Brooklyn, N. Y.

DIDELIS LIETUVOS ŽEMLAPIS.

Su etnografijos sienomis. Atspausdintas ant dailaus, slidaus popieriaus, keliose spalvose. Tikras pagražinimas sienos kiekvieno lietuvio stubelės. Pirmutinė dar tokio didumo mapa lietuvių kalboje.

Parsiduoda musu knygyne, tik po 50 centu.

Pasiskubinkite kiekvinas įgyti tą ŽEMLAPĮ ir pamatyti surašytas visas LIETUVOS vietas. Turime nedidelį skaitlių exempliorių. Šiuo adresu:

J. J. PAUKŠTIS & CO.
120-124 Grand Str., Brooklyn, N. Y.

BENNETT TYPEWRITER. Kaina $18.00

Bennett Typewrite yra tai naujausio išradimo drukuojama mašina ir drukuoja teip greitai ir puikiai, kaip ir brangiausios mašinos. Ji yra su universališkais, raktais, teip kaip mašinos už $100.00, arba ir brangesnės. Ant tos mašinos galima drukuoti 80 žodžių į minutą. Padaryta iš labai tvirto plieno. Tik ši viena drukuojama mašinėlė atramentuojasi nuo kaspino.

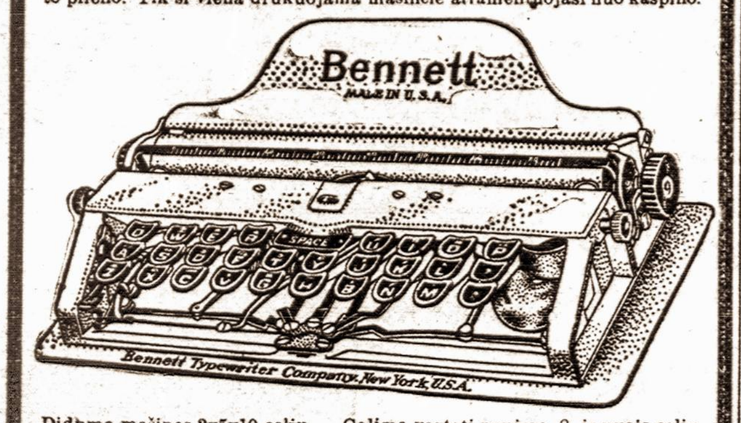

Didumа mašinos 2x5x10 colių. Galima vartoti popierą 8 ir pusės colių platumo. Turi 84 litaras ir ženklus. Volelis su literomis mainosi ir tokiu budu ant jos galima drukuoti visokeriopose kalbose. Susideda iš 180 atskirų dalių, sveria 3 ir pusę svaro. Sudėta į labai puikią skrynelę ir ją galima nešiotis rankoje, arba kišeniuje. Ji yra netiktai naudinga, bet ir reikalinga kiekvienai ypatai, o už tokią prekę, tai kaip dykai.

J. J. Paukszstis & Co.,

120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.

New Telephone 1070 R.

Vienatinis ir Geriausis Fotografistas.

Jos. Shukis

20 East Market st. Wilkes-Barre, Pa.

PUIKUS HOTELIS

Andriaus Milišausko

Visada šaltas alus, skani arielka, elius, porteris, visoki vynai ir kvepianti cigarai.

Lietuviai vietiniai ir atvažiavę iš kitur, neapsimirškit šios puikios vietos.

16 Baltimore st. Wilkes-Barre, Pa.

Priešai Central Dypą

Telephonas: 3254—T—Market.

Daktaras

Jonas J. Kaškiaučius

Gydo vyrų, moterių ir vaikų ligas, pagelbsti prie gimdymo.

VALANDOS: Nuo 9—12 ryt. nuo 6—8 vak.

88 Jefferson Str. prie Ferry Str.
NEWARK, N. J.

EMIGRANTŲ ŠELPIMO KOMITETO ADRESAI:

S. Jankauskas,
350 Newark str., Hoboken, N. J.

Pagelb. S. Zaliaucka. 243 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.

Prot. sekr. J. A. Kavaliauckas, 120 Grand st., Brooklyn, N. Y.

Fin. sekr. J. Jukelis, 915 Clinton st. Hoboken, N. J.

Išd. V. Daunoras, 229 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y

Sekr. J. A. Kavaliauckas.

DIDŽIAUSIA LIETUVISKA ORGANIZACIJA S. L. A.

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje susideda iš 250 kuopų, turi 10,000 sąnarių, New Yorke savo namus vertės $40,000.00. Išleidinėja savaitinį laikraštį „Tėvynę", savo išde turi grynais piningais suviršiu $25,000.00. Apšvietos reikalams ir kitokiems labdaringiems tikslams išmoka šimtus dolerių, kas metas. Todėl geistina, kad Susivienijimas turėtų bent 100,000 sąnarių, tuomet tokia organizacija galėtų atlikti mums ir mūsų tautai milžiniškus darbus. Jeigu S. L. A. kuopos rastųsi kiekvienoje Amerikos vietelėje, kur tik yra burelis brolių, lietuvių ir kad visi suaugę butų jo sąnariais, kaipo nasekme to, našlės ir našlaičiai ir nusenę, po mirusiam sąnariui gautų 600 ar 1000 dol., tai pamąstyk, kiek apsunkinimų, kokius dabar nuolatos lietuviai nukenčia, galima būtų išvengti, kiek našlaičių būtų išgelbėta lietuvystei, kurie dėl prievartos pakliuva į rankas kitataučių ir žuva kaipo lietuviai! Kiek piningų mūsų visuomenė tada galėtų apversti visokiems naudingiems tautos reikalams!

Šituos klausimus reikalaujame rimtai apsvarstyti. Pasvarstyk gerbiamas skaitytojau valandėlę, kaip daug gero gali būti padaroma organizacijos tokios, kaip Susivienijimas Lietuvių Amerikoje.

Išmokėti piningai į šitą organizaciją (S. L. A.), buva pilnai užtikrinami atgavimui atgal sunkiose gyvenimo valandose ir dar daug sykių didesnį, negu tapo įmokėta.

Susiv. L. A. išmoka mirusio nario pašelpgavimi taip: $150.00, — $300.00, — $600.00 ir — $1000.00. Yra keturi skyriai apsaugos pagal virš paminėtas sumas.

Visokios blankos, konstitucija ir mokesčių kningelė gaunama dovanai pas Susivienijimo sekretorių: A. B. Strimaitį, 307 W. 30th st., New York City. Jeigu tavo miestelyje dar nėra S. L. A. kuopos, o nori tapti šios organizacijos sąnariu, tai rašyk klausdamas išlygų ir konstitucijos pas sekretorių viršpažymėtu adresu, arba pas prezidentą: F. Živatkauską, 110 W. Market st., Scranton, Pa.

Didžiausis Pasaulyje Teatras

Hippodrome.

ant 6th Ave., tarp 43 ir 44 gatvių.

Šiemet stato ant scenos vieną labai dailiai sutaisytą spektaklį „Aplink Svietą". Būti New Yorke ir neaplankyti Hippodromo, reiškia būti Romoje ir nematyti popežiaus. Lošia kasdien po pietų nuo 2-ros ir vakarais nuo 8-ių. Geriausios sėdynės $1. Augščiau — pigiau.

ATSISAUKIMAS Į DRAUGYSČIŲ RAŠTININKUS.

Visų draugysčių raštininkai teiksitės prisiųsti savo antrašus emigracijos sekretoriui šiuom antrašu:

J. A. Kavaliauskas,
120 Grand str., Brooklyn, N. Y.

Ruptura

Mano Budas — Iszgydytas ant visados be operacijos.

Aš noriu susišnekėti su kožnu žmogumi, kurs turi rupturą. Aš noriu išaiškinti jiems mano gydymo budą. Aš turėjau darbą su ruptura ir gydžiau ją per dvidešimts metų, ir esu išgydęs pilnai tukstančius žmonių, kurie turėjo rupturą. Toks milžiniškas patyrimas padarė mane pirmu Rupturos Specialistu, o ne ten kokiu praktikantu.

Chroniškos, kraujo ir nervų ligos gydomos.

Dr. Alexander Omalley
Didžiausias Rupturos Specialistas.

Atsimink Aš esu išradėju greito ir be skaudėjimo budo gydymo Rupturos, ir mano didelė praktika ir jos geras vaistas padarė daug pasekėjų. Jeigu įpulsi į jų rankas, vaistas nebus atsakantis.

PRISIPILDYMO LIGA.

Mano systema gydymo prisipildymo ir rektališkos ligos užtikrina jums greitą ir visotinį išgydymą. Aš nenaudoju peilį ar kokį kitą barbarišką budą prie Rektališkų ligų.

LIGOS VYRU

Aš noriu, kad kožnas žmogus turėdamas Išsiveržimą, Nečystą Kraują, Slobnumą Mažą Energiją, Kraujo ir Inkstų ar kokią kitą ligą parašytų ar pašnekėtų su manim. Rašyk jeigu negali ateiti. Visa korespondencija bus užlaikyta slaptybėje ir atsakymai siųsti čystam konverte. Rašyk ir atsiųsk 2c stampą ant knygutės apie Rupturą. Visokiais Prisipildymais ir Rektališka liga, o mes siųsim ją dykai ant bent kokio adreso.

Dr. Alex. O'Malley

Offices, 158 So. Washington St., Wilkes-Barre, Pa.

Kur Lietuviškai ir Lenkiškai susikalbama ir susirašoma.

Pigiausios kainos — Didžiausia apsauga $100.000.00

Saitykite atydžiai! Nesiduokite apgaudinėt triukšmingiems ir melagingiems Agentų apgarsinimams. Jeigu kuris sako jogei kame nors Jus užtikrina, paklauskite apgaviko, kuomi užtikrina ir kur jo gvarancija? Atsakomasis Agentas ir bankierius sudeda gvaranciją į Valstijos kasą. Pirm negu pavesite savo pinigus taupinimui arba pasiuntimui Tėvynėn, pasiteiraukite kaip ir kuomi užtikrina Jųsų sunkiai uždirbta skatiką. Sudėjan Valstijos kason Šimtą tukstančių dolerių kaipo užtikrinimą Jums. Įsitėminkite, jogei netikrojo bankieriaus reik lenktis. Jųsų patarnavimams yra senas datyrusis Agentas, kuris: Siunčia 50 rub. už $26.15, 100 rub. už $51.90, 500 rub. už 259.40, 1000 rub. už $518.00. Parduoda laivakortes į Eurodą ir į Ameriką. Padaro kontraktus ir įgaliojimus (daviernastis) visą tą atlieka pigiai atsakančiai ir greitai. Reikalaukite pinigų kurso ir laivakorčių kainų. Atsakinėju greitai, o patarimai dykai.

HENRY J. SCHNITZER
141 Washington st. NEW YORK.

Pigiausios kainos — Didžiausia apsauga $100.000.00

TIK KĄ IŠĖJO IŠ-PO SPAUDOS:

APIE KUNO ISLAVINIMĄ

Pagal prof. Bliunčli parašyta P. Norkaus. Su 25 paveikslais. Pusl. 74. Kaina 15 centų. Autorius išdėsto žmogaus kūno, ypač krūtinės, sustatymą. Pagaliaus nurodo, kokia svarbią rolę lošia kasdieninė kūno gymnastika, kaip ji žmogų sustiprina fyziškai ir protiškai; kaip per gymnastiką žmogus palaiko savo kūno sveikatą, gražumą ir pailgina gyvenimą. Tas atsiekiama tik pašvenčiant kasdieną po desėtką minučių ant gymnastikos. Kningutė reikalinga turėti po ranka ir atvejų atvejais perskaityti. Tas veikalėlis mūsų kalboje dar pirmutinis tokios rųšies.

VILKU LIZDAS

Apysaka iš kryžiuočių laikų, parašyta Zuzanos Moravskos, sulietuvinta A. Vėgėlės. Pusl. 117. Kaina 35 c. Niekas taip neišlavina jaunuomenės, niekas tiek neinkvepia meilės prie savo tėvynės ir visų prakilnių darbų, kaip historiškos apysakos. Francūzus pakėlė apysakos Diumo, Hugo ir Zolo. Pasaulį pralenkė anglai išmintingame patriotizme ačiu historiškiems romanams Walter Skotto. Lietuviai da maža teturi historiškų apysakų, išskiriant Kraševskio „Kuningas", „Vitoliorauda" ir kit. Todėl „Vilkų Lizdas" yra labai brangintina kninga. Nors ji skiriama tik jaunuomenei, bet ją su didele nauda ir smagumu perskaitys kiekvienas lietuvis ir lietuvaitė.

PAŽVELGUS ATGAL

Didelė sociologiška apysaka arba romanas, garsaus amerikonų romanisto Edwardo Bellamy, versta P. Siulelio. Pusl. 356. Kaina $1. Šitas veikalas, išverstas veik į visų civilizuotų tautų kalbas, ir turėjęs visur milžinišką pasisekimą, lietuviškame pilname vertime pasirodė dar pirmą sykį. Bellamy nupiešia dailios apysakos formoje apie žmogų, kuris pramiegojęs šimtą suvirš metų, prabudo ir rado visai naują draugijos surėdymą. Čia jis aprašo viską, kas buvo naujai sutvarkyta ir kaip tuose laikuose buvo laiminga žmonija. Norints tai didelės fantazijos aprašymas, bet jis suteikia skaitytojui tūkstančius prakilnių minčių. Galima drąsiai sakyti, kad šita kninga yra socialistų vadovėlis. Ją perskaitęs žmogus pasisems sau labai gilių idealų. Ji privalo rasties kiekvieno lietuvio kningynėlyj.

J. J. Paukštis & Co.
120-124 GRAND ST. BROOKLYN, N. Y.

Mūsų aptiekorius yra lietuvis

FRANAS URBONAS

Visi, kurie jieškote vaistai (liekarstos) ir sveikatos, galite ją gera roda parodys apturet. tikrą kelią in sveikatą : : : : :

Musu aptiekoriaus

SU PAGARBA FRANAS URBONAS
151 Metropolitan Ave. (cor. Berry st.) BROOKLYN, N. Y.

PIRMAS LIETUVISZKAS

Fotografistas ir Maliorius

VISOKIU FOTOGRAFIJU

Darba atlieku puikiai ir pigiai.

G. BENSON

328 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

SKAITYK, O ŽINOSI VISKĄ.

Pranešu visiems lietuviams ir savo kostumeriams, kad aš perkėliau savo krautuvę į Chicago, Ill., kurioj galit gaut: laikrodžių, laikrodėlių lenciūgėlių, visokių žiedų, spilkų, kolčikų, kompasų, kryžiukų. Puikiausių armonikų, skripkų, klernetų, trūbų, koncertinų ir daugybę visokių muzikališkų instrumentų. Gerų britvų, visokio skyriaus drukuojamų mašinukių, albumų fotografijoms, guminių litarų. Monų knygų, istoriškų ir malda-knygių. Gražių popierų gromatoms rašyti su puikiausiais apskaitymais ir dainomis, su drukuotais aplinkui konvertais. tuziną už 25c, 5 tuz. $1.00, perkupčiams 1000 už $6.00. Jaigu kas neturite mano katalogą, rašyk šiądien: prisiųsdami už 5c markę, o apturėsi mano Didelį Katalogą Dykai su 1000 naudingų visokių daiktų. Aš užtikrinu, kad mano tavoras pirmos kliasos, o prekės pigesnės kaip kitur. Perkupčiai gali gauti pirkt tavorą daug pigiau kaip kitur. Kviečiu visus lietuvius ir lietuvaites su orderiais ir visokiais pirkiniais kreiptis pas savo tautietį

M. K. Wilkewich,
3225 So. Halsted St. Dept. V. Chicago, Ill.

Telephone 2427 Greenpoint

VIENATINĖ IR SENIAUSIA LIETUVIŠKA

AGENTURA

Parduodam Szifkortes ir siuncziam pinigus.

Jau nuo 1886 metų, kaip parduodam ŠIFKORTES keliaujantiems į Lietuvą arba norintiems parsikviesti iš Lietuvos savo gimines ar pažinstamus į Ameriką, visados parduodam Šifkortes kuoteisingiausia į kur tik nori, ant greičiausių ir geriausių LAIVŲ už prieinamą prekę. Kurie pas mus pirko Šifkortes, kelionėje neturėjo nė jokio klapato; per tai, kad męs visados suteikiam keleiviams geriausius patarimus, kaip turi keleivis apsisaugot nuo apgavysčių. Priegtam padarome reikalingas popieras pas konsulį dėl perėjimo per rubežių.

Taigi reikalaujant ŠIFKORTĖS — malonėkit atsilankyt į musų Ofisą, o busit kogeriausia aprupinti visame.

Offiso valandos:
šiokioms dienoms nuo 8 ryto iki 9 val. vakare.
Šventoms dienoms nuo 9 ryto iki 3 val. po piet.
120-124 Grand Street, Brooklyn, Y. N. (Antros durys nuo Berry Street)

PINIGUS SIUNCZIAM IR ISZMAINOM.

Siunčiame pinigus i visas svieto dalis saugiai, greitai ir pagal pinigų kursą.

Teipgi išmainom ant ruskų ir vokiškų.

Parduodam Tikietus ant geležinkelių į pietines ir vakarines valstijas.

Persiunčiam potografijas į Lietuvą ir užregistruojam laiškus.

Padarom aktus rejentalnus dėlei žemės ir kitokių priklausančių savasčių. Tą viską darom su Konsulio paliudijimu.

Užsiimame provomis Europiškomis ir Amerikoniškoms iškolektavojime mokesčių.

Darom daviernastis, išjieškom dales Lietuvoje ir atimam į Ameriką.

„VIENYBE LIETUVNINKU"

Seniausias Lietuviu Laikraštis Amerikoje. Įkurtas 1886 mete.

Išeina kas Sereda. Užsirašant „Vienybę Lietuvninkų" Amerikoje prekiuoja metams $2.00, pusei metų $1.00. Užrubežiuose prekiuoja metams $3.00, pusei metų $1.50.

Teipogi spausdinam visokias knygas, konstitucijas, bilas, plakatus ir tikietus baliams, popieras laiškams rašyit ir kitokius spaudos dalykus. darbą atliekam greitai ir pigiai.

DIDŽIAUSIA KRAUTUVE VISOKIU KNYGU.

Čia visokias knygas galima gaut, kokios tik yra išėję iš po spaudos, kaip svietiškas teip ir maldų knygas. Žodynų, gramatikų, rankvedžių, Biblijų ir t. t.

J. J. Pauksztis ir K. Brazys,

120-124 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

ATYDA SKAITYTOJAMS.

Atkreipiu skaitytojų atydą kad

DR. V. SBORDONE, 231 East 14-th St.

esąs paskyręs laiką, kuriame žmonės gali pasiteirauti.

Dr. Sbordone užima visą florą dėl gydymo savo ligonių. Dėl gydymo visokių ligų offisas įštaisytas su paskiausiomis prietaisomis, pridedant elektriškas mašinas, X Ray mašiną ir t. t., geriausios gyduolės naujausio išradimo, ką mokslinčiai yra išradę iki šiol.

Laboratorijos daktaras turi gyduolės. kurios jo dvidešimts metų praktikoje pasirodė geriausios, jo locname ligonbutyje.

New Yorko Viennos, kurios geriausias pasekmes išdavė.

Galite pasiteirauti pas jį, jo mokestis nėra didesnė kaip paprasto daktaro, o vertę nepalyginsite.

Jeigu jųs sergate reumatizmu, skuros liga, nemalimu, inkstų neveiklumu, užsisenėjusia liga ar šviežia, kosuliu, plaučių liga, veneriška efeckta ir t. t.

Atsilankykite ofise.

231 East 14-th St., ant 2 lubu, NEW YORK, N. Y.
nuo 6 iki 8 P. M. nedėlioje nuo 10 A. M. iki 1 P. M.

Bell Phone: Dickinson 3757 w.

Dr. I. Stankus

Vienatinis Tikras Daktaras - Lietuvis
Visoj Philadelphijoj.

Inrengė locną savo *Ligonbutį*, kuriame *pasekmingai gydo* visokias šviežias ir užsisenėjuses ligas.

Daro visokias operacijas.

Atsišaukintems

Gydytojo patárima suteikia dovanai.

DR. I. STANKUS
1220 So. Broad St.,
PHILADELPHIA, PA.

Telephone Orchard 1133.

Dr. I. R. TILLMAN

Ofiso valandos:
8–10 ryte, 1–2 po piet, 6–8 vakare.
Nedėliomis: 8–10 ryte, 1–2 po piet.
276 E. Broadway, New York.

Daktaras Tiesu, Julian Czupka

Advokatas ir Notary Public.
Ofisas: 3 N. Main Street,
Wilkes-Barre, Pa. kasdien.
138 So. Washington Ave.
Scranton, Pa.
Panedėliais ir Ketv. nuo 6—7 vak.
Užsiimu provomis Wilkes-Barre ir Scranton. Teipgi pas skvairas paliudijimus (doviernastis) išrupinu Rosijoj ir Lietuvoj.

Tel. 2334 Greenpoint.

PUIKIAUSIA VIETA LIETUVIAMS
- pas PETRA A. DRAUGELI.

Skanus alus, gardi arielka, elius, visokis vynas, kvepenti cigarai, ir puikųs užkandžiai. Salė dėl mitingų ir veseilių. Nepamirškit šios atsakančiausios vietos, o busit užganėdinti.

73 GRAND STR. BROOKLYN, N. Y.
Palei Wythe Ave.

Telephone
1331

Nik. P. Zelwis

LIETUVISZKAS GRABORIUS

Išbalsamuotojas ir laidotuvių Direktorius.
Karietos laidotuvėms, veseilioms ir krikštynoms.
Ofisas ir gyvenimas:
1034 Bank Street,
Waterbury, Conn.
Lietuviai, kreipkitės reikale.

KINEMOTOGRAFU KRAUTUVE.

Pirmutinė Lietuviška Krautuvė Judančių Paveikslų Amerikoje.

Užlaikome visokių gatunkų APERATUS. Parduodam ir randavojam labai pigiai su visokiais Elektrikiniais ir Gaziniais intaisais naujausios mados. Į Stak užlaikome suviršų 1.000 ratų filmos. Importytų iš visų šalių svieto, specijališkai turime padarę daug Lietuviškų Illiustracijų dėl Dainų, Deklemacijų, Referatų ir Pralekcijų, dirbam ant orderių labai pigiai. Kuris užsiimat arba norit užsiimti šiuomi biznių, reikalaujanti pagelbos šaukitės prie:

American Film Exchange

A. T. Raćiunas Mgr.

630 Halsey Str., Brooklyn, N. Y.
Phone 3530 W. Bedford.

Konkursinis

Geografijos Vadovelis

Kaina 75c.
Apdaryta $1.oo.

J. J. Paukštis & Co.

120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.

THE LACKAWANNA

Parankiausei geležinkelei Europon keliaujantiems. Linijos sueina prie Trans-Atlantiškųjų laivų. Nebrangiai perdavinėja bagažą ir perveža pasažierius.

The Road of Anthracite

(Kietųjų anglinių kelias).
Trumpiausis kelias į Buffalo.
Tiesiai į Scrantoną ir Anglių Sritį.
Tarpe New Yorko ir Buffalo penki traukiniai kasdien.
Tarpe New Yorko, Chicago ir Vakarų keturi traukiniai kasdien.
Tarpe New Yorko, St. Louis ir Pietvakarių, kasdien.
Tarpe visų vietinių Punktų nuolatinis ir parankus susinešimas.
Artymesnių informacijų apie kainas, traukinių begiojimą, etc., kreipkitės pas savo vietinį agentą arba rašykite pas:

Lackawanna Railroad

George A. Cullen,
General Passenger Agent,
90 West Street, N. Y.

Teisingiausia Lietuviszka Agentura

PARDUODU LAIVAKORTES ant geriausių ir greičiausių Laivų, keleiviai visados bus užganėdintais.

SIUNČIU PINIGUS į visas dalis svieto kuo-greičiausiai ir pagal pinigų kursą. (Stoviu po kaucija $30.000.)

Teipgi Pinigus priimu kurie nori pasidėt dėl apsaugojimo ir ant kiekvieno pareikalavimo juos sugrąžinu.

PIRMOS KLIASOS HOTELIS. Skaniausi ir sveikiausi visoki gėrimai, per tai visados svečių pilna, kiekvieną draugiškai ir maloniai visados pavaišina.

P. J. CHMIELIAUSKAS,
177 E. Main St. PLYMOUTH, PA.
(Bell Phone 8—R)

Jeigu norite turėti gerai atliktą darbą už prieinamą kainą, tai kreipkitės į offisą Dantistų Daktarų

GEMSO ir GINDESO

791 BROADWAY (kampas Fayette St.) BROOKLYN, N. Y.
Valandos: Kasdien nuo 9 ryto iki 8 vak. Nedėlioje nuo 9 ryte iki 1 po piet.

Telephone 2762 Greenpoint.

Daktaras Brandšteinas

Turėjęs praktiką Europoje 18 metų, dabar Brooklyne, N. Y., atidarė ofisą.

103 So. 2-nd Str., kampas Berry Str.

Gydo naujausiu budu ligas vyrų, moterų ir kudikių. Specialistas prie ligų chroniškų (įsisenėjusių).

Valandos priėmimo ligonių: Iš ryto nuo 9 iki 10; vakare nuo 6 iki 10.

N. L. SAVAY

Advokatas.

Pirmiaus buves sanariu gerai žinomos advokatu firmos Atwater & Cruikslank.—Teipgi ex-prezidentas American Civic Alliance.

Praktikavęs trylika metų augštesniuose teismuose.

OFFISAS:
45 Broadway, New York, N. Y.
Ruimai 184–187.
Tel. Rector 5560.

Telephone 854 W. Williamsburgh.

Williamsburgh BATHS.

E. APRIL, Savininkas.

Rusiškos ir Turkiškos

PIRTYS

274 South First Street,
(tarpe Havemeyer street ir Marcy Ave.)
BROOKLYN, N. Y.
Moterims kiekvieną utarninką.

„Jus mane išgelbejote"!

taip rašo išgydyti žmonės, «kaip kiti daktarai ir visoki vaistai negalėjo išgydyti».

Aš AMBRAZEJUS STAKNEVIČE prisiunčiu Philadelphijos M. Klinikos ir jūsunam daktarui padėkavonę už gera liekarstas kurios man nuo manęs ligos akmenį, ką slogino per kelis metus, nes pirmiau didžiausi akademiškai daktarai iš New Yorko gydė, o visi jie negalėjo pagelbėti. — o Philadelphijos M. Klinika į trumpą laiką sveiku padarė ir tikiu būti sveiku visada. Per tai žodį ir Klinika dėl gyvavimo ir visiems lietuviams, kurie serga, kad kreiptųsi į Phil. M. Kliniką, kuri tikrai gerai tarnauja ir sergantiems sugrąžina sveikatą už ne brangiai. Ambr. STAKNEVIČE, Fulton County, Norris, Ill. Box 102.

GUODOTINAS DAKTARE: Šiuomi danešu, kad dar nė pusę liekarstų nesuvartojau, o jau esu sveikas ir daugiau gydytis nereikalauju. Širdingai dėkavoju už gydymą ir labai geras liekarstas. Dabar dirbu mainose. Jurgis Bacevičė Box 5, Rush Run, W.Va.

GUOD PONE: Apturėtas liekarstas suvartojau, — jos yra labai geros, nes nuo varginamos ligos galvos, krutinėje skaudėjimo išgydė, nes ant visos sistemos dabar jaučiuosi gerai sveikas. Esu labai dėkingas. Tony Mataškevič,
117 Plumpton st. Washington, Pa.

Labai daug padėkavonių už išgydymą nuo visokių ligų, Philad. M. Klinikas turi kasdieną. Kaip kiti visoki daktarai neišgydo, tai štas Klinikas ir tiems sugrąžina sveikatą, — be peilio, be pjaustymo, be operacijos, — vienok su tikroms, geroms liekarstoms, kurias tik gamta ir mokslas išduoda, kaip Amerikoj, taip ir iš Europos.

KAM SIRGTI IR VARGINTIS LIGOMS, KAD TEISINGAI GALI BŪT IŠGYDYTU

nuo įvairių ligų kaip slaptų, taip ir kitų, kurios užgula, kaip iš viršaus taip ir viduriuose kūno, kaip šviežiai užpuolančių taip ir nuo apsenėjusių, kurios tik suteikia nesmagumą ir skaudėjimą, KAIP VYRU taip ir MOTERU nesveikumus. BUSI IŠGYDYTAS, atsilankyk, o jei toli gyveni, tai aprašyk nesveikumus–ligą lietuviškoj kalboje, o apturėsi rodą, pagelbą ir tinkamai sutaisytas šviežias liekarstas iš geriausių medikamentų, kurios gali išgydyti. NEAPSIRIK, NESUKLYSK, bet visada ateik, ar rašyk ant šito adreso:

THE PHILADELPHIA MEDICAL CLINIC

1117 Walnut Street Philadelphia, Pa.

VĄLANDOS: Nuo 10 iki 4 po piet. Nedėlioj nuo 10 iki 2. Vakarais Utarninke ir Subatoj nuo 6 iki 8 valandai.

TELEPHONE 1295 GREENPOINT.

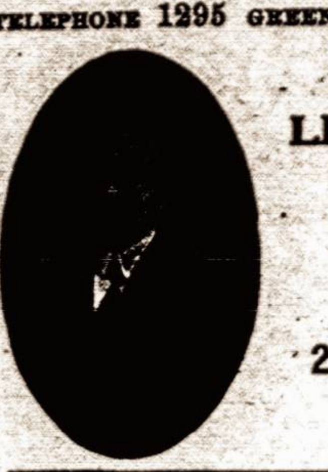

P. BUTKUS

LIETUVISZKAS GRABORIUS
(UNDERTAKER)

Išbalsamuotojas ir laidotuvių Direktorius.
Karietos laidotuvėms, veseilioms ir krikštynoms.
Mano gyvenimo Ofiisas atidaras
DIENĄ IR NAKTĮ.
213½ Berry Str. Brooklyn, N. Y
Branch Office: 48 Hudson Ave.
LIETUVIAI KREIPKITĖS REIKALE PAS LIETUVĮ.

Bischoff's Banking House

287 Broadway Kampas Reade Gatvės
New York N. Y. Telefonas: Worth 2822

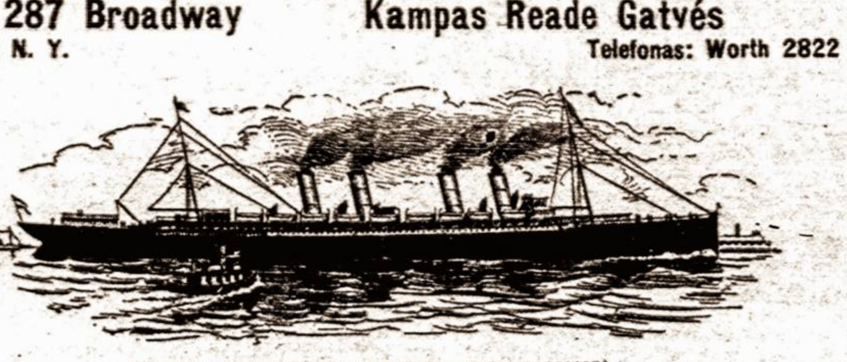

NEW TWIN SCREW EXPRESS STEAMSHIP KAISER WILHELM DER GROSSE.

Kas reikalauja teisingo patarnavimo ir nori kad jo reikalai butų greitai atlikti, tegu atsišaukia į

Seniausį Bankinį Namą. Uždėtą 1848 m.

$100.000 (šimtas tukstančių dolerių) yra mųsų kaucija sudėta į rėdišką kasą.

Pinigus siunčiame į Krajų kuo greičiausiai. Pinigus visų kraštų išmainome pagal kursą. Pinigus priimame ant procento ir išduodame ant pareikalavimo. Šipkortes parduodame ant geriausių garlaivių visų Linijų į ir iš Krajaus už pigiausią kainą. Pašportus dėl keliaujančių į Krajų parupiname. Daviernastis padarome pigiai ir visas kitas rejentališkas popieras su paliudijimu Konsulio. Atjieškojimą dalių atliekame kuoteisingiausiai.

Atidaryta: kas dieną iki 6 vakare.
Subatoje iki 8 val. vakare. Nedėlioje nuo 10 iki 12 val. ryte.

"LAISVĖ"

Visuomenės, Kulturos, Politikos, Literatūros, Populiariškai-Moksliškas LAIKRAŠTIS

Eina du sykiu sąvaitėj: Utarninke ir Pėtnyčioj.

Laikraštis "LAISVĖ" didelio formato, talpina raštus geriausių raštininkų ir visuomet pilnas naujausių ir tikriausių žinių. "LAISVĖS" prenumerata Suvienytose Valst. metams 2 dol., pusmečiui 1 dol. Užrubežiuose—metams 3 dol., pusmečiui—$1.50.

Ant pažiurėjimo siunčiam vieną numerį DYKAI!

Užsirašant laikraštį arba turint kokius nors reikalus adresuokite taip:

"LAISVĖ" 242 West Broadway
SO. BOSTON, MASS.

ADVOKATAS

VIKTORAS E. GARCAS

45 Broadway, New York, N. Y.

Išveda pasekmingiausiai visas **Kriminališkas** ir **Privatiškas Provas** visuosia Amerikos ir Rusijos suduosia. Jei jumi atsitinka kokia nelaimė (sužeidžia) pasiklauskite pirma mano rodos. Išduodu visokias **Rajantališkas popieras Daviernastis** ir t. t. Su PALIUDIJIMU KONSULIO. Kas negali asabiškai atsilankyti, tegul atsišaukia per laišką ant sekančio adreso:

VIKTOR E. GARTZ
(Advokatas)
45 Broadway, New York, N. Y.

Rusiszkai Amerikoniszka Linija. Vienatinė be persėdimo Linija tarpe Amerikos ir Rusijos.

8½ dienų in Roterdamą		11½ dienų in Liepojų	
III klasa	$31.	III klasa	$33.
II ,,	45.	II ,,	47.
I ,,	52.	I ,,	62.

Laivai iš New Yorko: Birma Gegužio 13, Kursk Geg. 27, Lithuania Bir. 10.
Del smulkesnių žinių kreipkitės in mųsų agentus ir centrališką kontorą.

A. E. JOHNSON & CO. General Passenger Agents.
27 BROADWAY NEW YORK CITY, N. Y.

Jonas S. Lopatto

Attorney and Counsellor-at-Law (Lietuvys advokatas pabaigęs Pennsylvanijos Universitetą), užsiima varymu provų visuose teismuose.

Offisas rumuose 47-48-49 Bennet Building, kampo Public Square ir North Main Street, WILKES-BARRE, PENN'A.

Office Phone	Peoples 37
,,	Bell 47
Residence	Peoples 1100

MOKINKIMĖS PATYS

Gramatika angliškos kalbos mokintis be mokintojo (apdaryta) $1.00.
Valkų Draugas arba kaip mokintis skaityti ir rašyti be mokintojo 15 c.
Naujas Budas mokintis rašyti be mokintojo...... .... 10 c.
Aritmetika mokinimuisi rokundų, su paveikslais (apdaryta)....... 35 c.
Pinigus siųskit per Money Order šiuo adresu
P. Mikolainis,
Box 62. New York City.

Žmijecznikas yra tikrasis Tėmyk! Tiktai Groblewskio

Geriausias Linimentas arba PAIN EXPELLERIS ant svieto nuo visokių galvos skaudėjimų. KAULŲ, PERŠALIMO, REUMATIZMO, STRĖNŲ SOPĖS, SAUSGĖLŲ, KAKLO, GALVOS SUKIMO ir DIEGLIŲ.

Jeigu nori ligoje ir nelaimėje pasigelbėti, nejieškok rodos pas kokius nemokintus žydelius ar kryžiokus savo priepuoly, bet kreipkis arba tiesiai parašyk pas savo locną vientautį, reikalaudamas tikrų, grynų ir gydančių vaistų — pas

ALBERTĄ G. GROBLEVSKĮ,
Plymouth, Pa.

garsų dirbėją „Lenkiškų ir Lietuviškų gyduolių", o persitikrinsi, kad neišskleisi veltui ir ant apgavysčių savo sunkiai uždirbto cento.

Turime gyduoles nuo visokių ligų, kokios tiktai randasi ant svieto teip dėl senų žmonių, kaip dėl kudikių, vyrų ir moter.

„Lenkiškai–Lietuviški" vaistai jau tukstančius padarė sveikais — išgydys ir Tave!

Ypatingai SLAPTAS ligas gydome ir gilioje slaptoje užlaikome, kaip kunigas išpažintį.

Dėlto jeigu trokšti tikros gydytojaus pagelbos, aprašyk savo negerovę, aiškiai ir su smulkmenomis, pridėk 2 centu ant atsakymo laiškui, o niekuomet to nesigailėsi. Adresas:

Albertas G. Groblevskis
Cor. Elm and Main Sts.
Plymouth, Pa.

Nepamirškit

Tautiško Namo!

Erta, daili salė mitingams, veselijoms, tėa rams ir baliams. Gardi degtinė, šviežias alus, kvėpią cigarai, skanųs užkandžiai ir nakvinė.

TAI LIETUVIŲ UŽEIGA.

Razutis & Dixon
101-103 Grand st., Brooklyn, N. Y.
Telephone 1470 Greenpoint.

GERIAUSIA UŽEIGA LIETUVIAMS
— pas —
JonaKulboka
SKANUS ALUS, GARDI ARIELKA,
VISOKI VYNAI,
KVEPIANTI CIGARAI.
74 Grand st., Brooklyn, N. Y.
(kampas Wythe ave.)

PRIETELIAI LIETUVIAI, 12 dideliu ir 12 mažu,

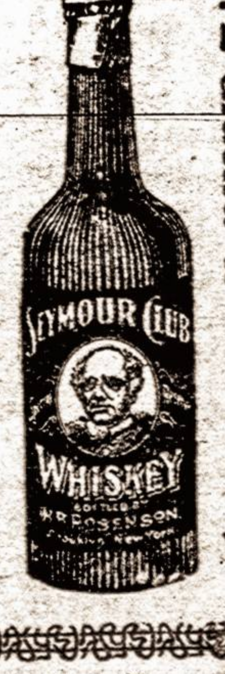

H. B. ROSENSON,
817–819 Grand St., BROOKLYN, N. Y.
Telephone, 1163 W'msburgh

W. SŁOMINSKA,

679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.

Mano Dirbtuwe tapo Apdowanota

DWIEMS MEDALIAIS

ant Kosciuszkos Parodos už rupestingą, teisingą ir artistiszką iszdirbimą.

KARUNŲ, SZARPŲ, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę apreikszti guodotiniems Kunigams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu wisus augszcziau paminėtus daigtus Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei, nes per 30 metų užsiimdama iszdirbimais įgijau geriausę praktiką ir dėl to galiu wiską padirbt pigiau ir geriau ne gu kiti fabrikai.

Su guodone

W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.